

NOMASCUS

ZOO JIHLAVA

ZOO
JIHLAVA

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2020

THE ANNUAL REPORT

ZOO JIHLAVA

Zoologická zahrada Jihlava,
příspěvková organizace
Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic

Právní forma

IČO

DIČ

Telefon

E-mail

www

Název

příspěvková organizace

00404454

CZ00404454

+420 567 573 730

info@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz

Zoologická zahrada Jihlava,

příspěvková organizace

Březinovy sady 5642/10,

586 01 Jihlava

Česká republika

Sídlo

Zřizovatel

Sídlo

Statutární město Jihlava

Masarykovo náměstí č. 1,

586 01 Jihlava

00286010

IČO

Jihlava

Primátorka města

MgA. Karolína Koubová

Statutární zástupce zoo

Ředitel

Ing. Jan Vašák

Zoo Jihlava je členem

Zoo Jihlava is a Member of

World Association of Zoos
and Aquariums | **WAZA**
United for Conservation

UCSZOO
UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZÁHRAD

ize
INTERNATIONAL ZOO
EDUCATORS
ASSOCIATION

**CONSERVATION
PLANNING
SPECIALIST GROUP**
Changing the Future for Wildlife

Fotografie na obálce:
pásovec kulovitý (*Tolypeutes matacus*),
foto: Simona Kubičková

VÝROČNÍ ZPRÁVA

THE ANNUAL REPORT

2020

panda červená (*Ailurus fulgens fulgens*)

Úvodní slovo ředitele / Director's opening words	4
Hospodaření a ekonomická činnost / Financial report	7
Státní dotace ministerstva životního prostředí ČR, program „příspěvek zoologickým zahradám“ Funds from the state budget granted by the ministry of the environment of the Czech Republic, the financial scheme to support licensed zoological gardens	11
Personální obsazení / Staff	12
Pracovní výročí / Employment anniversary	13
Akce pořádané pro veřejnost / Visitor events	14
Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH / "PodpoVRCH" Environmental Education Centre	16
NouZOOvka / „NouZOOvka“ game	18
Pod křídla – symbolická adopce zvířat v Zoo Jihlava / Under the wings: Symbolic animal adoption in Jihlava Zoo	19
Zvíře v karanténě / Animal under quarantine	23
Marketing v roce 2020 / Marketing in 2020	24
Spolupráce se sdělovacími prostředky / Cooperation with the media	26
Prodej suvenýrové eurobankovky / Selling the Zoo's euro banknotes as souvenirs	27
Zavřené zoo pomohli její příznivci / The closed Zoo was helped by its supporters	28
Zoo ožila postavami z Knihy džunglí / The Zoo revived with characters from Jungle Book	30
Fotosoutěž „Jak si kdo ustele, tak si lehne“ / "You've Made Your Bed, Now Lie On It": A photography competition	31
Chovatelská činnost / Animal management	32
Klokánci rudohnědí (<i>Aepyprymnus rufescens</i>) v Zoo Jihlava / The rufous bettong (<i>Aepyprymnus rufescens</i>) at Jihlava Zoo	40
Maki Goodmanův (<i>Microcebus lehilahytsara</i>) a jeho chov v Zoo Jihlava The Goodman's mouse lemur (<i>Microcebus lehilahytsara</i>) at Jihlava Zoo	41
Odchov krajty hnědohlavé (<i>Aspidites ramsayi</i>) v Zoo Jihlava A Ramsay's python (<i>Aspidites ramsayi</i>) bred and reared with success in Jihlava	42
Odchov trnorepa zdobeného (<i>Uromastix ornata</i>) v Zoo Jihlava Ornate mastigures (<i>Uromastix ornata</i>) bred and reared with success in Jihlava	43
Extrakce špičáků u medvěda malajského (<i>Helarctos malayanus</i>) Extraction of canine teeth in a female Malayan sun bear (<i>Helarctos malayanus</i>)	45
Účast na konferencích a zasedáních odborných komisí UCSZOO Participation in conferences and UCSZOO specialist committee meetings	46
Spolupráce Zoo Jihlava na vědeckovýzkumné činnosti / co-operation on science and research activities	47
Spolupráce s VFU Brno na pitvách a výuce komparativní anatomie kadaverů zvířat ze Zoo Cooperation with the Veterinary and pharmaceutical university Brno on post-mortem exams and teaching comparative anatomy using animal carcasses from Zoos	52
Monitoring netopýřů / Bat monitoring	54
Výstavba a údržba / Capital development and maintenance	55
Zahradnická činnost / Horticulture	56

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE DIRECTOR'S OPENING WORDS

Vážení kolegové, přátelé a příznivci jihlavské zoologické zahrady, rok 2020 se mi zejména v kontrastu s rokem předchozím bude hodnotit poněkud těžko a myslím, že mi to půjde lépe až po čase a s větší porcí odstupu a nadhledu. Zatímco rok 2019 byl co do počtu návštěvníků rokem rekordním, tak v roce 2020 jsme zaznamenali pokles počtu návštěvníků o více než třetinu. Začátek roku se přitom jevil více než optimisticky, leden byl návštěvnicky silně nadprůměrný, únor srovnatelný s rekordním rokem 2019. Návštěvnost v lednu jistě pozitivně ovlivnila i první emise suvenýrových eurobankovek. Od března už jsme bohužel začali pouze počítat ztráty. V tomto ohledu se nás světová pandemie viru Covid-19 dotkla opravdu citelně. Po slibném začátku přišlo v březnu uzavření zoologické zahrady a následné otevření bylo podmíněno omezením počtu návštěvníků na jednotku plochy, což se nás jakožto malé zoologické zahrady rovněž poměrně zásadně dotklo. Když k tomu všemu přidám ještě deštivé léto a výskyt ohnisek nemoci na Vysočině během letních prázdnin, dostáváme se k výsledným číslům. Následné uzavření v říjnu, listopadu a velké části prosince už jenom dokonalo smutný průběh celého období.

Trochu netradičně nezačnu své hodnocení od chovatelské práce, která je a asi už doživotně zůstane mému srdci nejbližší. Spolu s představiteli vedení města Jihlavy pracujeme na novém generelu rozvoje zoologické zahrady. Prozatím se jedná o první fázi zpracování, která se nezabývá detailním rozpracováním, mělo by se nicméně jednat o zásadní dokument ovlivňující další směřování Zoo Jihlava.

Kromě toho bylo na rok 2020 naplánováno několik významných investičních kroků, které mají poměrně významný přesah do budoucna. Prvořadě se jedná o vybudování nového zázemí pro výživu zvířat. Zoologická zahrada se vlastně permanentně rozrůstá a tento segment je pro uspokojivé zabezpečení potřeb všech zvířat klíčový. Podniknuté kroky na tomto poli řeší dva problémy. Jedním problémem je víceméně naplněná kapacita stávajících provozů, druhým a neméně důležitým je nežádoucí křížení cest různých krmiv. Stávající mrazárna na maso tak už napříště nebude sloužit k uskladňování ryb, které získávají svoji sekci. Dosluhující chladicí boxy na zeleninu a ovoce jsou nahrazeny podstatně kapacitnější chladírnou s navazující přípravnou a skládkem suchých krmiv. Doufám, že se provozně podaří odbourat složité a poměrně dlouhé přesuny velkého množství objemu a hmotnosti tohoto materiálu. Stávající kapacita by pak měla nabídnout využití na uskladnění okopanin a konzervovaného objemového krmení. Pro finální přípravu krmných dávek budou nadále sloužit přípravná na jednotlivých úsecích tak, aby krmení bylo připravováno konkrétním chovatelem konkrétního zvířete.

Významným investičním krokem byla totální rekonstrukce ubikace pro pekari Wagnerovy (*Catagonus wagneri*), kde zbylo místo i na tematickou expozici pro mary slaništní (*Dolichotis salinicola*) obývající rovněž oblast Grand Chacco a také na voliéru pro jihoamerické papoušky. Tu by měli obývat aratingové sluneční (*Aratinga solstitialis*), kteří se do naší zoo po letech vrátí. Zároveň se jedná o druh, který se v posledních letech dostal podle kritérií IUCN do kategorie „ohrožený“. Starý objekt pro chov pekari byl vytápěn elektrinou, v rámci dalšího budoucího rozvoje jsme nový objekt napojili na plynovou přípojku, přičemž jsme plynové topení zavedli i do pavilonu Hacienda Escondido, který je určený především k chovu kosmanovitých primátů. Z ekonomického hlediska bychom tak měli vytápet úsporněji, měli bychom odlehčit kapacitě trafostanice a navíc máme plynové potrubí vedené i v místech, kde by měly v budoucnu vznikat nové objekty.

Kromě dalších investic nemohu nezmínit výstavbu expozičního zimoviště napojeného na průchozí voliéru „Delta Paraná“, kterou významně podpořil jednorázovou dotací Kraj Vysočina. Jednalo se o zcela mimořádný příspěvek nad rámec memoranda mezi městem Jihlava a Krajem Vysočina.

Ing. Jan Vašák
ředitel / Director

Chovatelská práce probíhala víceméně standardně. V rámci poměrně smutného roku, kdy k nám měli návštěvníci uzavřenou cestu, se sešly okolnosti, kdy nedošlo k odchovům výrazných, charismatických druhů zvířat. Podařilo se dopárovat levharty cejlonské (*Panthera pardus kotiya*), takže doufám, že po nucené přestávce se opět dočkáme mláďat. Kroky k obnovení chovů probíhají i v rámci dalších druhů velkých koček. Doslova heroický výkon museli naši zaměstnanci podat při dojednávání a následném dovozu prasat visajánských (*Sus cebifrons negrinus*). Ze zajímavých odchovů si určitě zaslouží v úvodním slově speciální zmínku odchov krajty hnědohlavé (*Aspidites ramsayi*), který je prvním v rámci českých a slovenských zoologických zahrad. První odchovy v kontinentální Evropě v novodobé historii jsme zaznamenali u klokánek rudohnědých (*Aepyprymnus rufescens*).

Kromě zcela zásadní ekonomiky a poměrně drastického výpadku příjmů, ovlivnila světová pandemie nejvíce asi oblast vzdělávání. Omezení pohybu, výuka on-line a další opatření nepřála vzdělávacím programům. I zde lze konstatovat, že rok 2020 byl více než co jiného, hlavně smutným. Pro období uzavření naší výchovně vzdělávací pracovníci připravili pro naše dětské návštěvníky a příznivce náhradní program, o „NouZOOvce“ se více dočtete uvnitř výroční zprávy.

Pandemie a následná opatření proti jejímu šíření nám nicméně ukázala i přívětivou tvář. Oproti minulým rokům násobně stoupl počet a tržby za symbolické adopce. Totéž lze říci i o tržbách z e-shopu, kdy se kanceláře zoo občas měnily v zasilatelskou a balící službu. Díky v tomto případě patří jednak našim zaměstnancům za nápady a nasazení, ale samozřejmě také našim návštěvníkům a příznivcům. I přes hrozivé statistiky návštěvnosti tak můžeme zkonstatovat, že nám lidé zachovávají přízeň a náš osud jim není lhostejný.

V poděkování je potřeba přejít na úplně nejzásadnějšího podporovatele, kterým je zřizovatel. Díky mimořádné podpoře Statutárního města Jihlava jsme tak mohli pokrýt podstatnou část výpadku příjmů a uskutečnit naplánované investiční akce. Musím říci, že při nastalé situaci jsem v ně už ani nedoufal. Další zásadní podpora přišla z Kraje Vysočina, již zmíněná jednorázová dotace na stavbu expozice pro vodní ptáky a již tradiční podpora v rámci memoranda města a kraje. Podpoře se již tradičně těšíme i u Ministerstva životního prostředí. S poděkováním nemohu zapomenout na sponzory a již zmíněné adoptivní rodiče. Jejich pomoc nám přináší opravdu víc než jenom finanční prostředky.

Zásadní dík patří zaměstnancům zoologické zahrady. I za normálních okolností se jedná o práci náročnou, při protiepidemických opatřeních to ovšem platilo a platí dvojnásob. Zejména práce chovatelů v rozděleném režimu, který měl eliminovat a zdá se, že i skutečně minimalizoval riziko výpadku celých úseků. I díky disciplinovanosti našich zaměstnanců, ale také určitě dávkě štěstí, jsme zatím nemuseli řešit výpadky většího počtu lidí najednou. A naštěstí ti, kteří se Covidem-19 nakazili, většinou měli spíše lehčí průběh nemoci a prozatím všichni se bez následků vrátili zpět do práce.

Rád bych poděkoval i všem bezproblémovým dodavatelům a nájemcům, i oni jsou zásadní pro naše fungování. V roce 2020 zaslouží mimořádnou zmínku navázání spolupráce se supermarketem Kaufland Jihlava, který nám dodává neprodané přebytky zeleniny a ovoce. V závěru roku se pak

ježek bělobřichý (*Atelerix albiventris*)

podařilo navázat obdobnou spoluprací s logistickým centrem Lidl ve Stránecké Zhoři. Dá se říci, že tito dodavatelé nám významně pomáhají ušetřit finanční prostředky, což by se mělo projevit spíše v roce 2021. Zpracováním neprodaných, ale stále ještě použitelných a kvalitních potravin se také snažíme snížit plýtvání zdroji a chovat se tak ekologicky odpovědněji. Mimo to při značném množství přebytků listové zeleniny můžeme zejména našim býložravým chovancům dopřát poměrně pestré palety kvalitních krmiv, kterou bychom normálně pořídit nemohli. Jsem si zároveň vědom toho, že tímto krokem přidělávám práci našim zaměstnancům, kteří musí poměrně velký objem tohoto materiálu převzít, přepravit a vytřídit.

Již v loňském roce jsem zmínil poděkování přátelsky naladěným médiím a poctivým úředníkům s lidským přístupem. Vím, že to není samozřejmé a každého takového člověka si vážím. A vzhledem k sílícím aktivitám a stále propracovanější strategii více či méně militantních a fundamentalistických ochránců zvířat bude každý takový člověk čím dále tím více důležitý pro naše normální fungování.

Závěrem si dovoluji ještě poznámku. Před rokem si nikdo z nás neu-měl představit, co nás v roce 2020 čeká. Počítám, že rok 2021 nebude o mnoho lepší. Vzhledem k určitým znalostem a zkušenostem si nemyslím, že by virus z globálně rozšířené populace jen tak zmizel, nebo že by se ho podařilo nějakým jednoduchým zázrakem náhle zcela eliminovat. Nechci to ale vnímat pouze pesimisticky. Pandemie a následná opatření nám ukázala, jak křehký je náš blahobyt, který většinou považujeme za samozřejmý. Byl bych rád, abychom si byli schopní uvědomit, jaký má naše chování dopad na svět kolem nás, zejména na živou přírodu. A abychom v rozumné a přijatelné míře svoje chování přizpůsobovali tomuto aspektu i v době, která bude z našeho pohledu zase relativně normální.

Doufám, že na dalších stránkách výroční zprávy najdete užitečné informace a že se sejdeme a budeme scházet i nadále v jihlavské zoo. A také doufám, že nám tato neradostná doba pomůže, abychom z ní vyšli rozumnější, skromnější a snad také i moudřejší.

SUMMARY:

Dear colleagues, friends and supporters of the zoo in Jihlava, 2020 will be a little difficult for me to review, especially in contrast to the year before, and I think it will be better for me only after some time, allowing for some sort of detached thinking and big picture. While 2019 was a record-breaking year in terms of visitor numbers, we saw those numbers decline by more than a third in 2020. Initially, it seemed more than optimistic with January largely above average and February comparable to the previous year's success. For sure, the first-ever series of the zoo's euro banknotes, as souvenirs, certainly positively influenced the January rates. Unfortunately, from March onwards, we only started to count losses. In this respect, the global Covid-19 pandemic has really affected the zoo significantly. After a promising start, there was the closure of the zoo in March, and the subsequent re-opening was conditional upon a reduction in the number of visitors per unit of surface area, which was also quite a drawback for a small zoo like Jihlava. When I add the rainy summer and the outbreaks present in the Vysočina Region during the summer vacations, we get to the resulting figures. The subsequent closure in October, November and much of December only compounded the result of the sad development throughout the period.

I will now move aside from my established habits and will NOT start my review with animal management, which is and will probably always remain closest to my heart for life. Together with the leaders of the City of Jihlava, we have been working to develop a new masterplan for the zoo. At the moment, this is at the stage of the first draft, one that does not address any detailed elaboration, but should nevertheless be a major document affecting the further direction of Jihlava Zoo.

In addition, several significant capital investment operations were planned for 2020; they are going to have a considerable impact on the future. First of all, there is the construction of a new facility behind the scenes dedicated to animal nutrition. In fact, the zoo is constantly growing and this segment is crucial to satisfying the needs of all animals. The actions taken in this field address two challenges. One problem is the exhausted capacity of existing operations. The other involves the undesirable crossing of the pathways of various feedstuffs, meaning that the existing meat freezer will no longer be used to store fish, which will be moved to a different section. The outdated vegetable and fruit refrigeration boxes are to be replaced by a cold store with considerably higher capacity, linked to the animal feed preparation premises and a dry feed store. I hope that the complicated and rather time-consuming efforts spent transferring large quantities and weights of this type of material will be eliminated in terms of daily practice. The existing capacity is then going to make space for the storage of root crops and preserved forage. Animal diets will continue to be finalised at each animal department or house so that the feed is being prepared by specific animal keepers for specific animals.

The complete refurbishment of the facility for the Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*) was a significant investment operation; this also left some space for a theme-based exhibit of the Chacoan mara (*Dolichotis salinicola*), another species of the Gran Chaco, as well as for the aviary intended for South American parrots, more specifically, the sun parakeet (*Aratinga solstitialis*), a species that returned to Jihlava after a break. The parrot is also a species that has in recent years been classified as 'Endangered' according to the IUCN criteria. While the former peccary facility was heated by electricity, we connected the new building to the gas mains while extending the gas line to the Hacienda Escondido house to provide a new source of heating to the structure which is primarily intended for keeping callitrichids. From the economic aspect, we presume to make the heating system more energy efficient while unloading the capacity of the transformer station. The new gas pipelines are now also running in places where new facilities are planned.

In addition to other capital investments, I cannot miss the construction project of a combined exhibit and wintering facility connected to the Paraná Delta walkthrough aviary. The project received a major, one-off funding support from the Vysočina Region. This was quite an extraordinary grant beyond the scope of the memorandum signed between the City of Jihlava and the Vysočina Region.

Animal management activities were some sort of 'business as usual', so to say. Within what was a fairly sad year, when visitors had been denied access to the zoo, there were circumstances under which there was no breeding success as regards the zoo's flagship or iconic animal species. We managed to complete the Sri Lankan leopard (*Panthera pardus kotiya*) pair, so I hope that we will live to see young cubs once again after the period of setbacks. Steps to restore breeding efforts are also underway within the stock of other large felines. Literally, it was a considerable achievement for our staff to negotiate and subsequently import the Negros warty pig (*Sus cebifrons negrinus*) to Jihlava. Out of the very special cases of breeding success, the offspring of the Ramsay's python (*Aspidites ramsayi*) bred and reared is certainly worthy of a special mention in this opening address as the first-ever instance seen amongst the Czech and Slovak zoological gardens. Similar was experienced with the rufous bettong (*Aepyprymnus rufescens*), it being the first-ever rearing success on continental Europe recorded in modern history.

In addition to quite essential economic issues and a relatively drastic income shortfall, education was the sector that received perhaps the biggest blow by the pandemic. Restrictions on movement of people, online learning and other measures did not benefit the zoo's outreach programmes. Here again, 2020 was generally a sad year. For the lockdown period, our education department staff prepared an alternative scheme for our young visitors and supporters; you can learn more about this while browsing this annual report.

However, the pandemic and the follow-up measures to prevent its spread have also shown us a "friendly" face. Compared to previous years, the numbers and funds raised within our symbolic adopt-an-animal scheme increased many times. The same can be said about online store revenues, where the zoo's offices sometimes served as shipping and packaging services. In this case, thanks go to our employees for their ideas and commitment, but also, of course, to our visitors and supporters. In spite of the grim visitor statistics, we can thus state that people have continued to support us and that they have not been indifferent.

When it comes to saying thanks, I need to mention the most fundamental supporter – the zoo's founder. Thanks to the extraordinary support from the City of Jihlava, the zoo was able to cover a substantial part of the income shortfall and to carry out the planned capital investment operations. I admit I did not have any hope of seeing the projects coming to fruition in the situation we were faced with. Another major support came from the Vysočina Region – the already mentioned funding for the construction of the aquatic bird exhibit and the traditional support under the memorandum signed between the City and the Region. We were also happy to get support from the Czech Ministry for the Environment as in the previous years. My thanks certainly extend to all the donors as well as all those supporting the zoo as part of the already mentioned animal adoption scheme. The help of the latter really brings us more than just money.

A key note involves the staff of the zoo. Even under normal circumstances, they do difficult jobs; this is all the more true for the times when epidemic-countering measures apply. This particularly involves the work of animal keepers within what is referred to as a 'split scheme of operations', which was intended to eliminate and, as it seems, has actually minimised the risk of shut-downs of entire animal departments. With the discipline of our employees, but also a certain amount of good fortune, we have not yet had to deal with any absences of several people at a time. Fortunately, those who got COVID-19 mostly had a rather mild case of the disease; so far everyone has returned to work without consequences.

I would also like to thank all the smoothly operating vendors, suppliers and tenants; even these are essential for our operations. In 2020, the establishment of cooperation with the Jihlava-based Kaufland store deserves a special mention for the unsold surpluses of vegetables and fruit they were sending to the zoo. In the last period of the year, a similar cooperation project was established with the logistics centre of Lidl in Stránecká Zhoř. These suppliers have been helping us to save money significantly; it is expected to be shown in 2021 to a greater extent. By treating the unsold, yet still usable, quality food, we are also trying to reduce the waste of resources and to be more environmentally responsible. In addition, with a large amount of leafy vegetable surpluses, we can, in particular, give our herbivores a relatively wide range of quality feedstuffs, which we would not be able to buy otherwise. At the same time, I am aware that this step creates extra work for our employees who have to receive, transport and sort a relatively large amount of this material.

Already last year, I expressed thanks to friendly media and honest civil servants with a human attitude. I know that is not a matter of course and I value every such person. In addition, given the growing activities and the increasingly sophisticated strategies of more or less militant and fundamentalist animal rights defenders, each and every person like that becomes increasingly important for our normal functioning.

In conclusion, I would like to make one special comment. A year ago, none of us could have imagined what would happen to us in 2020. I expect 2021 will not be any better. Given some knowledge and experience, I do not think that the virus has disappeared from the global population, or that it could be eliminated all of a sudden using any simple miracle. But I do not want to see it merely pessimistically. The pandemic and the follow-up measures have shown us how fragile our well-being is, although we usually take it for granted. I would like us to be able to realize the impact our behaviour has on the world around us, especially on the living natural world and to adapt our behaviour to this aspect in a reasonable and acceptable way, even at a time that will be relatively normal in our view.

I hope that you will find useful information on the following pages of this annual report and that we will meet and continue to meet at Jihlava Zoo. And I also hope that this grim period will help us to make ourselves more reasonable, more modest and perhaps even wiser once we have come through it.

HOSPODAŘENÍ A EKONOMICKÁ ČINNOST

FINANCIAL REPORT

DOTACE, PŘÍSPĚVKY A DARY

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na rok 2020 od svého zřizovatele, kterým je statutární město Jihlava, provozní příspěvek v celkové výši 25 630 000 Kč.

Dalšími cizími zdroji financování činnosti zoo byla dotace Ministerstva životního prostředí ČR ve výši 803 860 Kč určená na úhradu nákladů na krmiva spojených s chovem ohrožených druhů světové fauny a dále na úhradu nákladů souvisejících s chovem zvláště chráněných druhů živočichů, vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat.

V oblasti financování nákladů spojených s vytvářením pracovních míst veřejně prospěšných prací získala zoo účelovou dotaci od Úřadu práce Jihlava ve výši 714 972 Kč.

Do rezervního fondu přispěli zoologické zahradě dárci v rámci projektu symbolická adopce zvířat v zoo celkem 1 257 500 Kč. Prostřednictvím veřejné sbírky a od anonymních dárců získala zoo prostředky ve výši 108 168 Kč.

Kraj Vysočina poskytl investiční dotaci na vybudování zimoviště pro brodivé ptáky a bahňáky ve výši 784 936,54 a neinvestiční dotaci ve výši 500 000 Kč na výměnu rákosové krytiny na objektu pro kozy kamerunské.

Bc. Hana Krejčová
vedoucí ekonomického odd.
Head of Finances Dpt.

VÝNOSY

Celkové výnosy dosáhly výše 60 815 324,23 Kč. Z toho 9 005 340,48 Kč činí celkové výnosy z doplňkové činnosti. Z výnosů v hlavní činnosti tvoří největší podíl tržby ze vstupného, které byly 19 618 923,00 Kč. V doplňkové činnosti patří mezi nejvyšší výnosy tržby z parkovného 1 789 196,48 Kč, tržby z pronájmů 2 602 682,27 Kč a tržby z prodeje zboží 2 785 182,34 Kč.

NÁKLADY

Celkové náklady v hlavní i doplňkové činnosti dosáhly výše 60 809 196,88 Kč. Z toho 6 641 732,74 Kč jsou náklady na doplňkovou činnost.

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

HV hlavní činnost - ztráta	- 2 357 480,39 Kč
HV - doplňková činnost - zisk	2 540 747,74 Kč
HV celkem	183 267,35 Kč
Daň z příjmu	177 140,00 Kč
HV po zdanění	6 127,35 Kč

INVESTICE

Stavby

Odstavné klece pro kočky	861 501,00 Kč
Ubikace pro pekari, mary a papoušky	1 984 699,41 Kč
Zimoviště pro brodivé ptáky a bahňáky	981 170,68 Kč
Přípojka plynu	380 611,13 Kč

Technické zhodnocení

TZ odchovna pro outloně	123 000,00 Kč
TZ sklady – chladicí a mrazicí boxy	453 355,00 Kč

Movitý majetek

Server DELL	74 232,00 Kč
-------------	--------------

ÚDAJE O MAJETKU

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZŘIZOVATELE SVĚŘENÝ K HOSPODAŘENÍ

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Koupí	Předáním od zřiz.		
Dlouhodobý nehmotný	013	324 272,16	0,00	0,00	0,00	324 272,16
Drobný nehmotný	018	409 854,11	0,00	0,00	0,00	409 854,11
Dlouhodobý hmotný	021	189 957 794,86	4 784 337,22	0,00	0,00	194 742 132,08
Dlouhodobý hmotný	022	12 668 069,05	74 232,00	0,00	120 000,00	12 622 301,05
Drobný hmotný	028	10 825 147,53	307 715,70	0,00	226 033,92	10 906 829,31
Dlouhodobý hmotný	031	16 179 930,00	0,00	0,00	0,00	16 179 930,00

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZOO

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Z dotací	Z darů		
Drobný hmotný	028	40 100,00	0,00	0,00	0,00	40 100,00

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

PROVOZOVÁNÍ PARKOVIŠTĚ

Příjmy z provozování parkoviště byly významně ovlivněny uzavřením zoologické zahrady z důvodu koronaviru. Sazby za využití parkovacího místa zůstaly stejné, tzn. 50 Kč za celodenní stání osobního automobilu a 150 Kč za autobus. Celková tržba tak v porovnání s rokem 2019 klesla o 527 680 Kč.

Celkový počet parkujících byl 42 916 osobních automobilů a 88 autobusů. Výrazný pokles v porovnání s rokem 2019 je zejména v počtu autobusů, je to o 316 autobusů méně, což způsobily restrikce v oblasti školství a neuskutečnění školních výletů z důvodu opatření proti šíření nemoci Covid-19. Osobních automobilů bylo o 8 718 méně v porovnání s předcházejícím rokem.

V době, kdy byla návštěvnost příznivá, docházelo i nadále k odklání osobních automobilů na jiná parkovací místa v rámci města, neboť kapacita parkoviště je nedostačující.

PRONÁJEM PROSTOR

Také oblast pronájmů byla ovlivněna uzavřením zoo pro návštěvníky a tudíž nemožností vykonávat podnikatelskou činnost nájemci v pronajatých prostorech. Po jarním znovuootevření zahrady jsme s nájemci jednali o snížení nájemného. U nájmu uzavřených na celý rok (gastroprovoz a prodejna suvenýrů) jsme podruhé upravovali výši nájemného na konci roku.

I přes částečné snížení nájmu byly tržby v celkové výši 2 602 682,27 Kč v porovnání s předcházejícím rokem o 294 556,53 Kč vyšší.

PRODEJ ZBOŽÍ

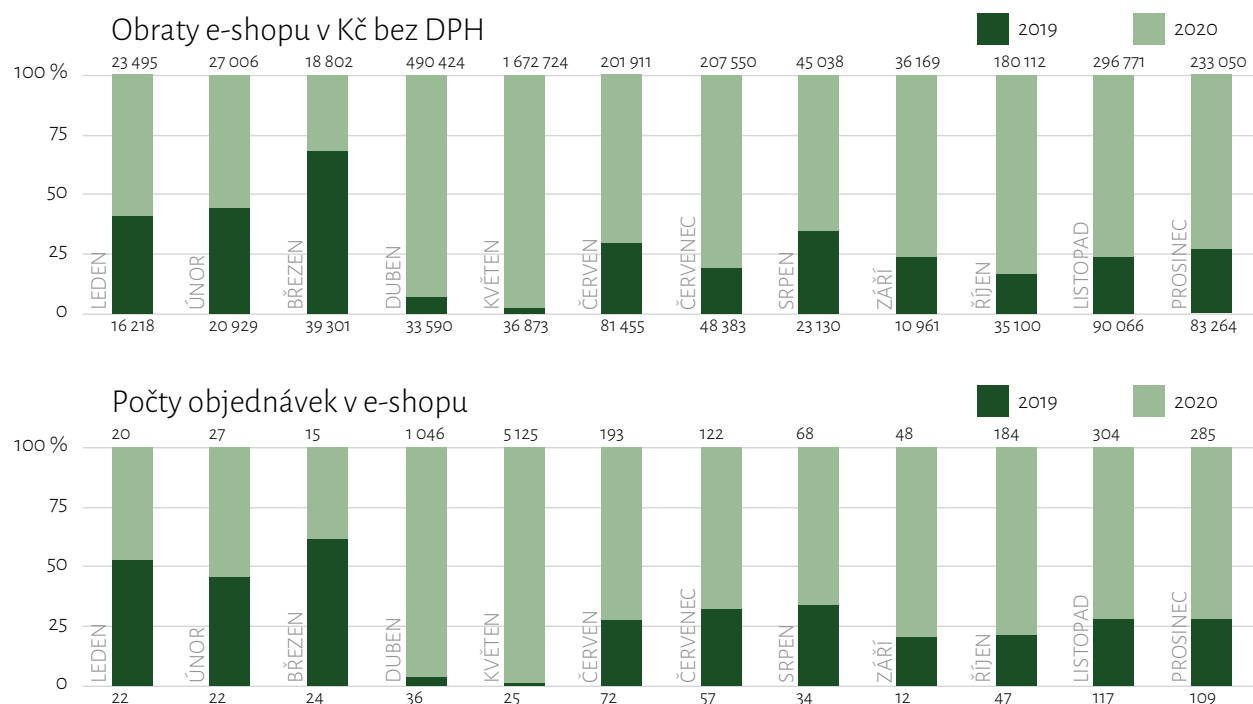
Prodej zboží jsme hned v lednu odstartovali novým produktem Eurobankovka. Jde o sběratelskou záležitost a zájem o limitovanou edici, kterou jsme v počtu 5 000 ks vydali, byl veliký. Eurobankovka byla vyprodána během 3 dnů a čistý zisk z prodeje byl 143 000 Kč.

Jelikož se prodej zboží v předchozích letech velmi dařil, připravili jsme se na rok 2020 zodpovědně a do prodeje zařadili řadu dalších nových produktů, včetně deskové hry vyvinuté na míru pro naši zoo. To vše bylo v době, kdy jsme nepředpokládali, že se zoo pro návštěvníky uzavře a budeme muset hledat nové cesty komunikace s našimi zákazníky. Tak jako jiné aktivity, např. vzdělávací, jsme přesunuli i prodej zboží do virtuálního prostoru a prostřednictvím internetové komunikace (web, FB) jsme vytvořili podmínky pro prodej zboží přes e-shop. Tento způsob se velmi osvědčil a prostředí e-shopu nám významně pomohlo také při znovuootevření zoo, kdy podmínkou pro návštěvu zoo bylo pořízení vstupenky pouze elektronicky, bez možnosti nákupu na místě za hotové. Bylo to jedno z nejnáročnějších období, kdy zaměstnanci marketingu museli denně (včetně sobot, nedělí a svátků) i v době mimopracovní sledovat nákupy vstupenek v e-shopu a řešit navazující činnosti (sledovat úhrady, odesílat potvrzení zákazníkům a předávat informace pokladním), jelikož platforma, na které e-shop zoo fungoval, byla volně dostupná, levná varianta e-shopu, ve které nebylo možné většinu kroků automatizovat. Prostřednictvím e-shopu jsme také nabízeli symbolickou adopci zvířat. V tabulce dále, ve které jsou uvedeny celkové obraty e-shopu, jsou tržby včetně adopcí, které se nezapočítávají do tržeb za prodej zboží, ale byly zaúčtovány na rezervní fond.

E-shop se i přes své nedokonalosti stal nepostradatelným nástrojem. V závěru roku jsme začali vytvářet e-shop na míru, který nám zjednoduší vyřizování objednávek a zároveň bude připraven na on-line prodej vstupenek navázaný na vstupenkový systém EPOS.

I přes všechny nesnáze jsme dosáhli v tržbách za prodej zboží částku 2 785 182,34 Kč. V porovnání s rokem 2019 je to o 76 939,48 Kč více.

V následujících grafech je srovnání obrátů a počtu objednávek roku 2019 a 2020.

PRODEJ ZVÍŘAT

Jedná se o prodej zvířat fyzickým a právnickým osobám jiným než jsou zoologické zahrady. Mezi nejvíce obchodovatelné druhy patří tradičně plazi, drobní savci, ptáci a hospodářská zvířata (ovce valašské, kozy kamerunské). Tržby z prodeje zvířat dosáhly výše 128 843,99 Kč.

REKLAMNÍ ČINNOST

V této oblasti jde o výnosy za poskytnutí prostor pro reklamu jednak významným partnerům a dále ostatním subjektům, kteří mají zájem o pronájem reklamních ploch. Celkový výnos z reklamy byl 721 471,46 Kč.

TRANSPORT ZVÍŘAT

V rámci této služby poskytované zoologickým zahradám bylo dosaženo tržeb ve výši 356 026,13 Kč.

OSTATNÍ VÝNOSY

Dalšími výnosy byly služby k nájům (energie) ve výši 174 521,62 Kč, poštovné z objednávek z e-shopu ve výši 39 543,61 Kč a poplatky za úschovu zavazadel ve výši 330,58 Kč.

ZAMĚSTNANCI

Celkový fyzický počet zaměstnanců k 31. 12.	57,00
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok	62,65
Průměrný měsíční hrubý plat v Kč	28 031

NÁVŠTĚVNOST

Zoologickou zahradou prošlo celkem 221 764 návštěvníků. Jde o nejnižší návštěvnost za posledních 15 let. Důvodem bylo šíření nemoci Covid-19 a s tím spojená vládní opatření včetně celkového uzavření areálu zoologické zahrady pro veřejnost, ke kterému došlo na jaře a v závěru roku. Celkem byla zoo uzavřena 113 kalendářních dní.

Po znovuootevření v závěru dubna byl počet návštěvníků regulován maximem 1 500 lidí v jednom dni, takže návštěvnost dále stagnovala. Po uvolnění opatření v průběhu prázdnin se však také nekonal tradiční nejvyšší denní a měsíční rekordy. Důvodem bylo ohnisko koronaviru na Vysočině a s tím spojené obavy z návštěvy Jihlavy a okolí a dále počasí, které zejména v srpnu nebylo příliš příznivé pro návštěvu venkovních areálů, neboť se střídalo deštivé počasí s horkými dny. V závěru roku došlo ke krátkému znovuootevření areálu pro návštěvníky, byly to 2 týdny v prosinci, poté došlo k opětovnému uzavření zoo.

Na situaci, kdy je zoo pro návštěvníky zcela uzavřena, jsme nebyli a nemohli být připraveni. Nicméně jsme se ihned odebrali do on-line prostoru a udržovali jsme kontakt s návštěvníky alespoň tímto způsobem. Marketingové oddělení soustředilo všechny síly na vymýšlení nových aktivit a produktů, které nejen udržely kontakt s veřejností, ale byly i přínosem finančním. Vzniklo mnoho nových produktů (např. virtuální vstupenka, charitativní butony, projekt Pošli zvíře na dovolenou a další), které byly úspěšné a díky nimž jsme zvýšili více než trojnásobně obrát na e-shopu, který byl do té doby pouze doplňkovou službou. E-shop se stal nástrojem, díky němuž jsme dokázali udržet obrát z prodeje zboží. Velmi úspěšný byl projekt Adopce zvířat, ve kterém jsme prostřednictvím e-shopu oslovili nové příznivce zoo a zejména získali potřebné finanční prostředky.

Měsíc	Uzavření zoo		
	od	do	Celkem dní
Březen	14	31	18
Duben	1	26	26
Říjen	9	31	23
Listopad	1	30	30
Prosinec	1	2	2
Prosinec	18	31	14
CELKEM			113

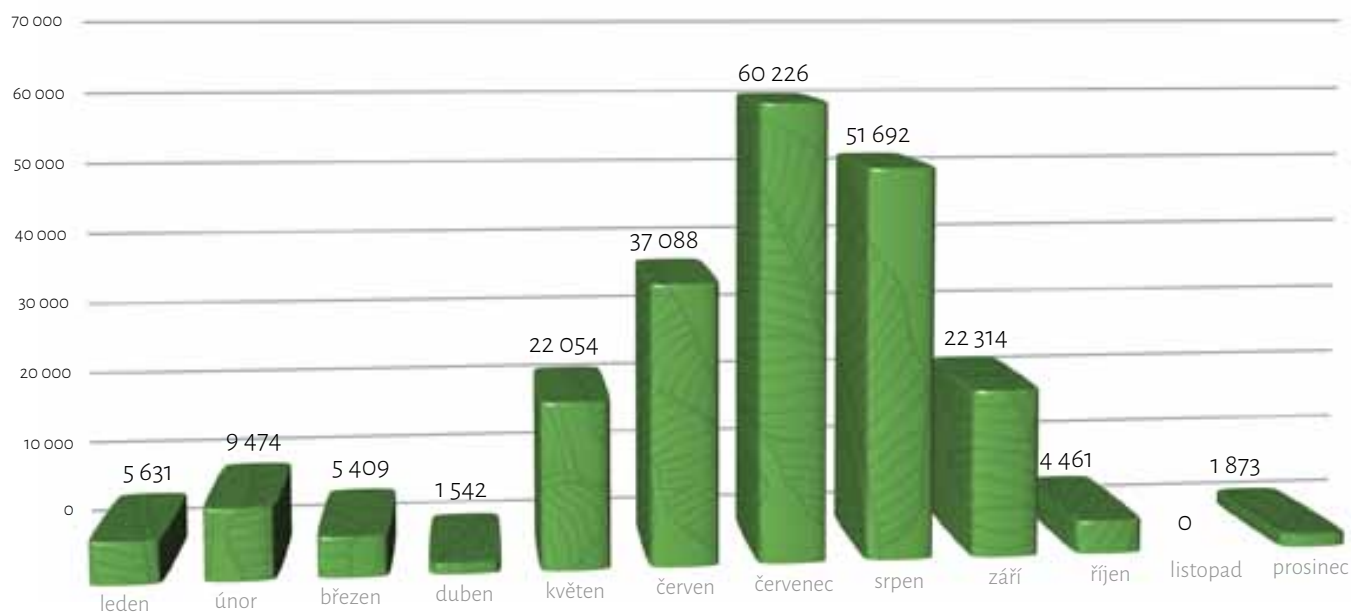

zimní expozice brodivých ptáků a bahňáků

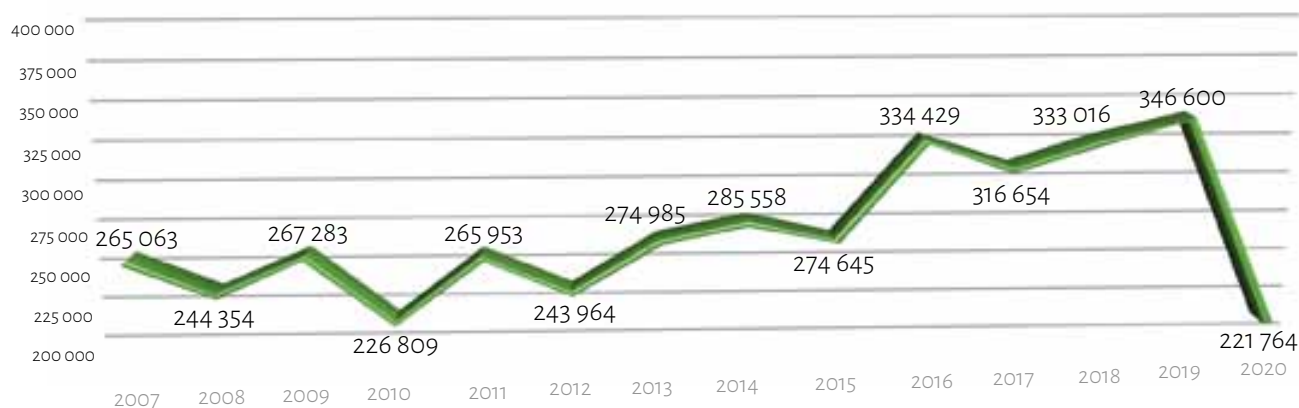

výměna rákosové krytiny na objektu pro kozy kamerunské

MĚSÍČNÍ NÁVŠTĚVNOST V ROCE 2020

POROVNÁNÍ NÁVŠTĚVNOSTI 2007–2020

SUMMARY

To cover the operational expenditure in 2020, Jihlava Zoo received funds from the following entities:

City of Jihlava (Founder)	25,630,000.00 CZK
The Ministry for the Environment of the Czech Republic	803,860.00 CZK
Jihlava Labour Office	714,972.00 CZK
Vysočina Region (capital grant)	784,936.54 CZK
Vysočina Region (non-capital grant)	500,000.00 CZK
Total:	28,433,768.54 CZK

Total revenues amounted to a total of 60,815,324.23 CZK (of which income from entrance fees was 19,618,923.00 CZK).

Total expenditure amounted to 60,809,196.88 CZK.

The overall financial result (after taxation) was a profit of 6,127.35 CZK.

As per 31 December 2020, Jihlava Zoo had 57 full-time employees on record.

The zoo grounds received a total of 221,764 visitors.

STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“

FUNDS FROM THE STATE BUDGET GRANTED BY THE MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
OF THE CZECH REPUBLIC, THE FINANCIAL SCHEME TO SUPPORT
LICENSED ZOOLOGICAL GARDENS

Bc. Hana Krejčová
vedoucí ekonomického odd.
Head of Finances Dpt.

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na základě žádosti státní dotaci MŽP ČR z programu „Příspěvek zoologickým zahradám“. Dotace byla účelově vymezená na krmivo pro ohrožené druhy zvířat. Dotace byla poskytnuta v celkové výši 803 860 Kč a v průběhu roku plně vyčerpána.

Ministerstvo životního prostředí

CELKOVÁ REKAPITULACE

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
803 860,00	1 268 040,69	2 071 900,69
38,80 %	61,20 %	100 %

ROZPIS PODLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

1. CHOV OHROŽENÝCH DRUHŮ SVĚTOVÉ FAUNY V ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRADÁCH

bod 1.1. Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
729 660,00	1 165 359,69	1 895 019,69
38,50 %	61,50 %	100 %

2. ZAPOJENÍ ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD DO SYSTÉMU OCHRANY PŘÍRODY ČESKÉ REPUBLIKY

bod 2.2. Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů.

bod 2.3. Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu.

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.2		
67 540,00	109 341,00	176 881,00
bod 2.3		
6 660,00	14 366,00	21 026,00
CELKEM dotační titul 2		
74 200,00	123 707,00	197 907,00
37,50 %	62,50 %	100 %

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ STAFF

Ing. Jan Vašák
ředitel / Director

EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Bc. Krejčová Hana

Douchová Radka (od 1. 4. 2020), Bc. Hyršová Eva, Jelínková Zdeňka, Kopecká Hana, Milostná Helena, Němcová Michaela, Onofrejšová Lešňáková Vendula (do 31. 10. 2020), Rektořík Zbyněk, Roubíčková Michaela (do 23. 8. 2020), Sklenář David, Šimoníčková Věra, Štumarová Naděžda (do 31. 10. 2020), Šustrová Renata (od 1. 6. 2020), Švecová Jana (od 1. 3. 2020)

MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Kubičková Simona
Maláč Martin, Pařízková Zuzana

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Viduna Richard
Chytal Bohumír, Dohnal Marek, Flašková Petra (od 1. 2. 2020), Hájek Pavel, Bc. Havlová Michaela, Hudcová Marta (do 31. 1. 2020), Jarošová Radmila, Mgr. Kašparová Michaela, Bc. Knitlová Adéla (do 29. 2. 2020), Kratochvíl Michal, Ing. Krčilová Šárka, Kříž Petr, Ing. Kucírková Kateřina, Libenský Ilja, Maulová Michaela, Mokřý Jaromír (od 1. 2. 2020), Moslerová Markéta (od 1. 3. 2020), Obrdlíková Marie, Rodová Petra, Růžička Karel, Ševčíková Lubomíra, Škárková Petra, Tomek Martin, Zídek Petr

ODDĚLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Jarošová Pavla

Bc. Kotíková Olena, Bc. Straková Aneta, Mgr. Vaňková Radka (do 25. 11. 2020)

ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY

VEDOUČÍ / HEAD: Zita Jiří

Čeloud Milan, Hořejší Karel, Křepinský Hanuš, Merunka Karel, Rychnovský Jiří, Skoumal Petr, Urbánek Václav, Vedra Jaromír

ODDĚLENÍ ZAHRADNICKÉ

VEDOUČÍ / HEAD: Ing. Štorek Jiří

Kabelka Jaroslav, Rektoříková Jolana, Wasserbauer Jiří

MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ

MATERNITY AND PATERNAL LEAVE

Mgr. Kašparová Michaela, Martínková Kateřina, Pařízková Martina (do 17. 7. 2020), Ing. Spudilová Hana, Štěpánová Štěpánka, Roubíčková Michaela (od 24. 8. 2020), Mgr. Vaňková Radka (od 26. 11. 2020)

SEZÓNNÍ ZAMĚSTNANCI / SEASONAL WORKERS

Jelínková Martina, Rodová Jana, Stloukalová Jana, Šťastná Hana, Vlasák Jiří, Zrna Jiří

PRACOVNÍ VÝROČÍ EMPLOYMENT ANNIVERSARY

Zbyněk Rektořík
IT technik
5 let v Zoo Jihlava

Petr Skoumal
zámečník
5 let v Zoo Jihlava

Petra Škárková
chovatelka
5 let v Zoo Jihlava

Štěpánka Štěpánová
chovatelka
5 let v Zoo Jihlava

Mgr. Richard Viduna,
vedoucí zoologického oddělení
5 let v Zoo Jihlava

Mgr. Pavla Jarošová,
vedoucí oddělení vzdělávání
10 let v Zoo Jihlava

Mgr. Michaela Kašparová,
zoolog – registrátor
10 let v Zoo Jihlava

Hanuš Křepinský
elektrikář
10 let v Zoo Jihlava

Martin Tomek
chovatel
20 let v Zoo Jihlava

Radmila Jarošová
chovatelka
25 let v Zoo Jihlava

Lubomíra Ševčíková
chovatelka
30 let v Zoo Jihlava

Ocenění Nejlepší pracovník

Od roku 2013 uděluje statutární město Jihlava na základě návrhu vedení organizace ocenění Nejlepší pracovník. Společně s dalšími navrženými pracovníky z ostatních příspěvkových organizací města Jihlavy přebírají ocenění z rukou primátorky města Jihlavy v prostorách radnice při společenské akci s kulturním programem.

V roce 2020 byli oceněni

Ing. Šárka Krčilová, chovatelka a **Marek Dohnal**, chovatel.

AKCE POŘÁDANÉ PRO VEŘEJNOST VISITOR EVENTS

Leden

26. 1. Australský den – prodej suvenýrové eurobankovky, Australský kvíz, čtení Australských pohádek a hra na didgeridoo, komentované prohlídky

Únor

15. 2. Představení prasat visajánských – převzetí patronátu hercem Horáckého divadla v Jihlavě Janem Burdou, soutěž „Hledání ztracených prasátek“

Březen

- 9.–13. 3. Jarní prázdniny v zoo – kvíz Poklady jihlavské zoo, komentovaná krmení

Květen

1. 5.–30. 9. Dravci nad hlavami – letové ukázky dravců a sov (mimo pondělí)
30. 5.–1. 6. Den dětí – kvíz Zvířecí pátračka

Červenec

1. 7.–31. 8. Komentovaná krmení vybraných druhů zvířat (surikaty, žirafy, lamy, babirusy, medvědi, lemuři, tapíři)
4. 7. Prázdniny začínají v zoo – stezka „Se zvířaty do celého světa“, Den s Antilopou Derbyho, Rodinka v zoo, S vysloužilci do zoo
4. 7., 31. 7. Letní putování jihlavskou zoo – večerní prohlídky s doprovodným programem pro rodiny s dětmi

Srpen

15. 8. Titi day – oslava mezinárodního dne tamarínů pinčích spojená s aktivitami pro děti, představení jihlavské skupiny tamarínů a organizace FUNDACION PROYECTO TITI
22. 8. Letní putování jihlavskou zoo – večerní prohlídky s doprovodným programem pro rodiny s dětmi
28. 8. Noc s netopýry – povídání o životě těchto nočních tvorů, seznámení s našimi i exotickými druhy netopýrů, jejich sledování pomocí ultrazvukového detektoru a ukázka živého netopýra
30. 8. Prázdniny končí v zoo v námořnickém stylu – Mořské želvy, Tonda obal na cestách, stánek „U námořníka“, hra hledej loď

Září

19. 9. Den pandy červené – pandí kvíz o ceny, komentované krmení pand

Říjen

3. 10. Den zvířat v zoo – výroba zvířecích domečků, ukázky zvířecích obydlí

Klubové večery:

2. 1. Zoologické a chovatelské perly Spojených arabských emirátů (Jan Vašák)
6. 2. V zemi Gayala - Indie, Barma aneb putování za lovci lebek (David Švejnoha)
5. 3. Kyrgyzstán (Pavel Mráz)
3. 9. Do Číny za pandami (Manželé Petra a Jaroslav Fejtovi)
1. 10. Ladakhu – země vysokých sedel (Katarína Ruschková)

Výstavy:

- Výstava fotografií „Denní menu“ – SUPŠ Jihlava
Výstava fotografií „Za zvěří Vysočiny“ – Karel Ženíšek, Stanislav Vorálek
Výstava fotografií „Mořský svět“ – Jaroslava Melicharová
Výstava fotografií „Volání divočiny“ – OZS Jihlava
Výstava fotografií „Senegal – země terangy“ – Jaroslava Melicharová
Výstava obrazů „Portréty zvířat“ – Dana Holečková
Výstava fotografií „Mrazení“ – SUŠG Jihlava

Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Dpt.

Večerní prohlídka se zoologem

Prohlídky s odborným zoologickým výkladem ve večerních hodinách proběhly 5x a zúčastnilo se jich 59 návštěvníků.

Prohlídky s průvodcem:

Prohlídky s průvodcem proběhly celkem 10x a zúčastnilo se jich 254 návštěvníků.

Zážitkové programy Něco navíc...

V roce 2020 proběhlo 7 zážitkových vzdělávacích programů:

- Setkání s žirafami 4x
- Setkání s drápkatými opičkami 1x
- Setkání s tapíry 1x
- Setkání s tuleni 1x

Speciální rodinná prohlídka

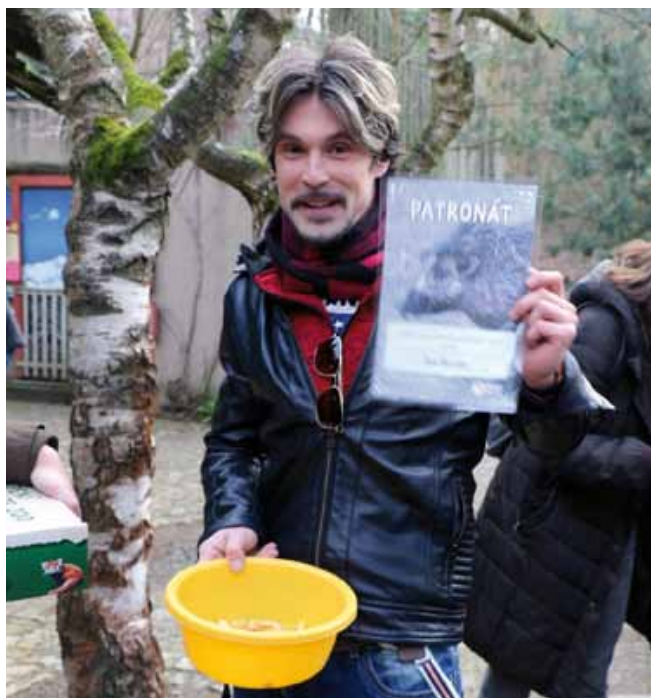
V roce 2020 jsme připravili 2 speciální prohlídky pro rodiny s dětmi.

Účast na akcích mimo zoo

- 16.–19. 1. Veletrh GO v Brně
- 13.–16. 2. Veletrh Holiday World Praha
- 19. 9. Oslavy 111 let MHD Jihlava

SUMMARY

In 2020, all events were affected by the coronavirus pandemic. Despite this, events did take place, including *Introducing Negros Warty Pigs*, *Children's Day*, *Bat Night*, a series of lessons, exhibitions, guided tours, summertime tours for families with children and evening tours for adults guided by the zoo's animal curators.

Herec Jan Burda se stal patronem prasat visajánských.

veletrh GO v Brně

Pandí den

Prázdniny začínají v zoo

Prázdniny končí v zoo

Letní putování jihlavskou zoo

jeden z klubových večerů v centru PodpoVRCH

CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY PODPOVRCH "PODPOVRCH" ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE

Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Dpt.

V roce 2020 se pandemie významně zapsala do činnosti vzdělávacího oddělení. Velkou část roku nebylo možné realizovat vzdělávací programy pro školy z důvodů nouzového stavu a uzavření škol i zoologických zahrad. Počet programů a účastníků programů klesl na čtvrtinu obvyklého počtu. Podařilo se nám zrealizovat pouze 146 programů pro 2527 účastníků. Během jarního období jsme připravili 4 nové výukové programy, ale na podzim jsme stihli jen některé z nich provést 2–4 krát. Máme nově v nabídce pro MŠ program „Kočka není pes“, pro 1. a 2. třídu „Když jsem já sloužil“, pro 4.–6. třídu „Mokřady“ a pro 7.–9. třídu „Kdyby ryby“ věnovaný kampani „Which fish“. Připravili jsme nové pracovní listy, které jsou nyní k dispozici na webových stránkách ke stažení (Zoo pro nejmenší, Šelmy, Kontinenty, Skupiny zvířat a Biomy). Činnost zájmových kroužků byla také omezena, s dětmi jsme se setkali jen párkrát.

Během jarních prázdnin jsme připravili pro návštěvníky kvíz „Poklady jihlavské zoo“ a také jsme zrealizovali 3 dny příměstského tábora „Prázdniny PodpoVRChem“ pro 44 dětí.

Po vyhlášení nouzového stavu a uzavření škol a zoologií zahrad jsme chtěli zůstat s žáky ve spojení. Přesunuli jsme se do on-line prostoru a formou internetové soutěže nazvané „NouZOOvka“ jsme připravovali pro děti netradiční zoologické úkoly. Více je popsáno v samostatném článku.

Díky uvolnění opatření proti pandemii během letních prázdnin bylo možné uspořádat příměstské tábory v plném rozsahu, všech 6 turnusů. Kapacita táborů (180 míst) byla naplněna do 1,5 minuty od spuštění rezervace. Hlavní téma letošního tábora bylo „Planeta Země“, s dětmi jsme se vydali poznávat zvířata z různých biot, od pouště přes pralesy, savany, lesy až po polární oblasti. Během speciálního turnusu pro starší děti jsme navštívili i Zoo Brno.

Místo pravidelných akcí pro veřejnost, které jsme nemohli uskutečnit, jsme alespoň připravili pro naše příznivce internetové kvízy. Zodpovězením otázek si mohli všichni vyzkoušet, jak znají zvířata a naši zoo. Celkem jsme připravili 6 kvízů: Poznáš mě? – ptáci, Poznáš mě? – šelmy, Aby bylo jasno, Jak znáš Zoo Jihlava, Hvězdný kvíz, Mládáta roku 2020.

První akcí po znovuootevření byl zábavný kvíz „Zvířecí pátračka“, který během posledního květnového víkendu provedl rodiny s dětmi naší zoo. Představili jsme vybraná zvířata a vylouštěním křížovky se návštěvníci zapojili do soutěže o speciální rodinnou prohlídku s průvodcem, deskovou hru a další upomínkové předměty zoo.

Abychom zpestřili prohlídku zoo rodinám s dětmi, vytvořili jsme aktivitu „Rodinka v zoo“, která je zdarma návštěvníkům přístupná na pokladnách. Netradiční průvodce má formu knížečky, v níž je mapka zoo s úkoly pro děti a instrukce, jimiž se rodina při procházce zahradou řídí. Na různých místech v zahradě jsou pak schované různé krabičky či pytlíčky, které musí najít. Uvnitř krabiček jsou pomůcky k úkolům, přírodniny a indicie k hledanému slovu. Na každého úspěšného řešitele čeká na pokladně drobná odměna – bonusová karta edice „Poklady jihlavské zoo“. Velmi nás potěšilo, že se hra setkala s velkým zájmem mezi návštěvníky s menšími dětmi.

Protože cestování během tohoto roku nebylo možné, zvolili jsme ho jako téma našich letních akcí. Na začátek prázdnin jsme připravili kvíz „Se zvířaty do celého světa“. S téměř 200 účastníky letního putování jsme během tří letních večerů podnikli cestu „V Jihlavě do celého světa“. A jaké úkoly na děti čekaly? Zkusili si v Dánsku skládat kostičky z lega, na Filipínách karaoke, ve Španělsku rajčatovou bitvu nebo v Keni skákat mezi krokodýly. Odměna na závěr v podobě pohlednice z cesty a drobného občerstvení byla příjemná tečka za vydařeným večerem. Cestování jsme neopustili ani během poslední prázdninové akce „Prázdniny končí v zoo“, která proběhla v námořnickém stylu. Návštěvníci si mohli vyzkoušet práci ochránáře želv, pátrat po lodíčkách v zoo nebo ve stánku „U námořníka“ vyzkoušet svůj postřeh při hře o zvířatech z různých ostrovů.

Protože školní soutěže byly v roce 2020 také omezeny, uspořádali jsme společně s ekocentrem Chaloupky o.p.s. v naší zoo krajské kolo přírodovědné soutěže Zlatý list až na podzim. 1. října se sjelo celkem 94 účastníků z jedenácti subjektů. Ti vytvořili 16 šestičlenných družstev, kdy z každého družstva byly vytvořeny dvě hlídky po třech dětech. Mladší kategorie je tvořena dětmi z 3. až 6. tříd, starší pak z 7. až 9. tříd. Mladší i starší přírodovědci museli projít svou stezku s devíti stanovišti a plnit úkoly, kvízy nebo různé poznávačky zvířat a rostlin. Kromě přírodovědných témat (např. ornitologie, entomologie, dendrologie, exotická zvířata, botanika, myslivost a péče o lesní zvěř...) zde narazily děti i na problémy současnosti, jako je třeba spotřebitelství. Stanoviště nám pomohli připravit pracovníci Krajského úřadu Kraje Vysočina, Magistrátu města Jihlavy, odboru životního prostředí, pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny a Správy CHKO Žďárské vrchy. Kraj Vysočina akci podpořil finančně a materiálně.

Opětovné uzavření na závěr roku nám nedovolilo uspořádat tradiční Adventní vyrábění ani vánoční prohlídky. Tak abychom zpříjemnili malým dětem čekání na Ježíška a zároveň se připomněli se zoo, připravili jsme „Adventní hrátky“. Každý den od 1. do 24. prosince jsme na našem webu zveřejnili jeden pracovní list s představením některého z našich zvířat doplněný o drobné úkoly pro předškoláky. Děti mohly vybarvovat, luštit, kreslit nebo hledat slova. Ze zasláných odpovědí jsme po Novém roce vybrali výherce rodinné prohlídky a dalších odměn ze zoo.

Tento rok byl opravdu velmi zvláštní, centrum je bez dětí smutné a prázdné. Doufáme, že se v příštím roce budeme moci vrátit k tomu účelu, ke kterému bylo centrum vybudované – k environmentálnímu vzdělávání dětí i dospělých.

nová aktivita pro rodiny – Rodinka v zoo

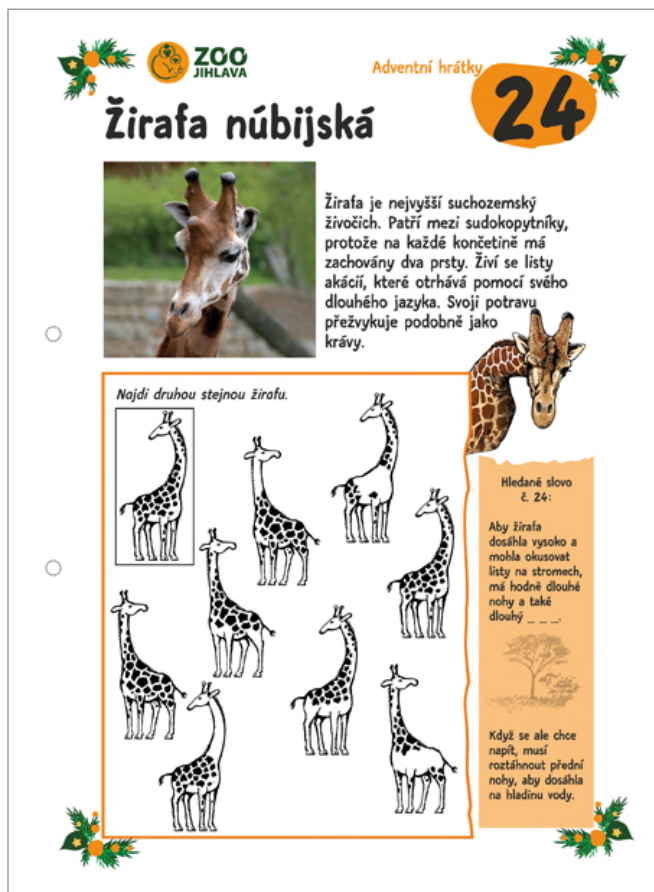
letní příměstský tábor

SUMMARY

In 2020, education schemes could not be underway for a large part of the year due to the emergency situation. Only 146 sessions were thus performed for 2,527 participants. During the spring vacation, we prepared a visitor quiz entitled Treasures of Jihlava Zoo. After the state of emergency was declared and schools and zoos were closed, we wanted to stay in touch with pupils and students. We moved online and, in the form of an online competition entitled *NouZOOvka* ("Zoo in the Time of Emergency"), we prepared unconventional zoological tasks for children. Instead of standard public events that we were unable to conduct, we at least prepared online quizzes for zoo fans.

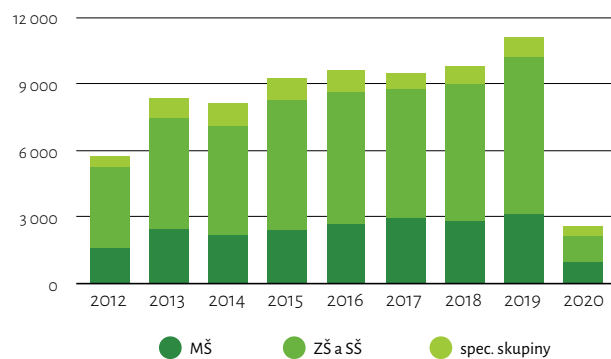

přírodovědná soutěž Zlatý list

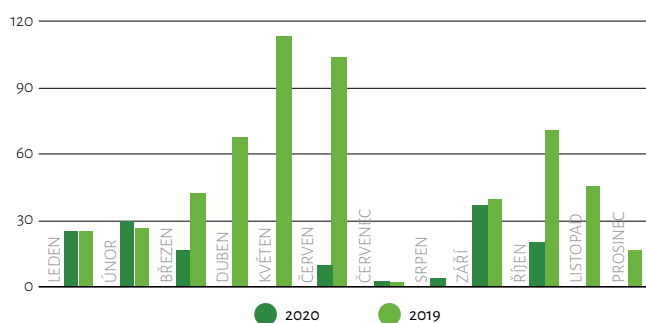

Adventní hrátky

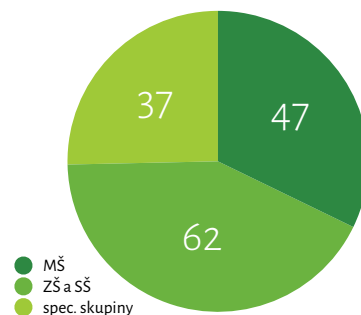
CELKOVÝ POČET ÚČASTNÍKŮ PROGRAMŮ

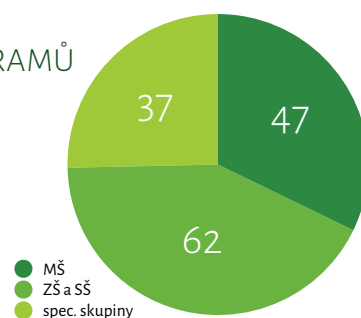
SROVNÁNÍ POČTU PROGRAMŮ 2019–2020

POČET PROGRAMŮ

POČET ÚČASTNÍKŮ PROGRAMŮ

NOUZOOVKA „NOUZOVKA“ GAME

Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Dpt.

Po jarním vyhlášení nouzového stavu a uzavření zoologických zahrad jsme se rozhodli zpříjemnit dětem jejich pobyt doma a umožnit jim kontakt s naší zoo prostřednictvím soutěže NouZOOvka.

Každých 14 dní jsme na našich webových stránkách zveřejnili zadání úkolů věnovaných zvířatům a zoologickým zahradám. Snažili jsme se, aby úkoly byly rozmanité, některé vědomostní, některé pro pobavení. S řešením mohli pomáhat i rodiče, někdy úkoly řešily celé rodiny. Současť byly i výtvarné úkoly, často koncipované tak, aby děti museli vyrazit ven do přírody. Odpovědi soutěžící mohli posílat prostřednictvím formuláře přes internet a fotografie vytvořených výtvarů mohli zaslat e-mailem. Velmi příjemně nás překvapil obrovský zájem, jarního kola se zúčastnilo více než 200 dětí.

A JAKÉ BYLY NAPŘÍKLAD ÚKOLY?

Poznej zvíře podle popisu, doplň chybějící slova v textu, poznej zvíře z fotografie, vyřeš přesmyčky, hledej slova z písmen nebo zvířecí homonyma. Objevovali jsme i „slavná zvířata“ v hudbě, literatuře nebo filmu:

Jaká zvířata jsou zmíněna v písničce „Když jsem já sloužil“?

Když potřeboval Krtek kalhoty, s jednotlivými úkoly mu pomohla zvířátka. Víte, kdo mu pomáhal máčet, lámat a česat len, soukat nitě, tkát látku a stříhat a šít kalhoty?

Které pohádkové postavy mají za svého kamaráda jelena?

Jaké zvířata jsou hlavními postavami filmu Madagaskar?

A CO NA TO SOUTĚŽÍCÍ?

„Moc chválím a děkuji za Vaši soutěž. Syn Lukáš je ze soutěže hodně nadšený, je takový milovník zvířat a každý den řeší, co ještě nemá do Vaší soutěže zjištěno a splněno. Pravidelně zapojuje celou naši rodinu :-). - nyní např. už pár dní vymýšlíme názvy dalších a dalších zvířat ze zadané věty ve 3. kole a pokaždé někdo přijde na nové zvíře, i když už si myslíme, že už žádné nevymyslíme :-). Vaše soutěž naši rodinu baví a spojuje.“

Michaela Večeřová

„Vaše soutěž je úžasná - nejen v tomto nelehkém období. Naše děti zvířata milují a v naší milované Zoo jsme každou chvíli :D. Takže se s chutí oba zapojili, starší pomáhá mladšímu, společnými silami hledají.... Je to super a hlavně je to soutěž, ze které si odnesou nějaké informace a zajímavosti :-).“

Rodina Piskova

Během jarního uzavření zoo jsme stihli 5 kol a soutěžící s nejvyšším počtem bodů získali poukaz na speciální rodinnou prohlídku s průvodcem, dětskou permanentní vstupenku a drobnosti ze zoo. Všichni soutěžící obdrželi naše nové speciální karty „Poklady jihlavské zoo“.

Na podzim se situace opakovala a v říjnu po zavření škol a zoologických zahrad jsme vyhlásili NouZOOvku II. Tentokrát jsme se podívali na zvířata očima školních předmětů. Na děti tak čekaly úkoly z češtiny, angličtiny, matematiky, hudební výchovy nebo zeměpisu. Odměnou pro všechny byla speciální bonusová karta ke hře „Poklady jihlavské zoo“, elektronické vysvědčení a nejlepší soutěžící získali balíček školních potřeb z našich suvenýrů.

A JAKÉ ÚKOLY JSME ZAŘADILI DO NAŠÍ ZOOŠKOLY?

český jazyk: hledání zvířecích vyjmenovaných slov, zvířecí přirovnání, doplnění i, určování slovních druhů v textu o zvířatech, ...

matematika: převádění jednotek hmotnosti zvířat, slovní úlohy se zvířaty, počítání prstů na nohou různých zvířat, ...

anglický jazyk: zvířecí slovíčka, popis zvířete v angličtině, anglická křížovka, určování barev, ...

přírodopis: zařazování zvířat do různých systematických skupin, do biomů nebo dělení podle způsobu potravy, ...

zeměpis: zařazování zvířat na kontinenty, do států, do pohoří, určování hlavních měst nebo poznávání vlajek, ...

hudební výchova: hledání písniček o zvířatech, poznávání podle not, určení autorů hudebních děl se zvířaty, ...

výtvarná výchova: tvoření zvířat z papíru, přírodnin nebo dalších materiálů

Podle ohlasů, které jsme obdrželi, soutěž děti bavila a i zábavnou formou poučila. A o to nám právě šlo! Už teď je jasné, že budeme v naší NouZOOvce pokračovat a na začátku roku 2021 se zaměříme na zvířecí abecedu, na zvířata od A do Z.

Všechny naše části NouZOOvky najdete:

<https://zoojihlava.cz/zoo-detem/>

SUMMARY

After the spring announcement of the state of emergency and closure of zoos and schools, we decided to make children staying at home more comfortable and to allow them to keep in touch with the zoo via a special competition. There was a range of tasks – some were knowledge-based, some rather to entertain. Parents were also enabled to support the kids solving the brain teasers; sometimes, the task was tackled by entire families. Fine arts were also included in the scheme; such tasks were often designed to make children go out into the great outdoors. The participants were able to send the responses via an online form and send their photos of their creations via email. We were very really surprised by the enormous interest, with more than 200 children attending the spring round. During the autumn, we looked at animals through the eyes of school curricula. Children were tasked with a variety of challenges ranging from Czech and English language, maths and musical education to geography. According to the feedback we received, the competition was enjoyed by children and filled with information delivered in an entertaining way.

ukázka zaslaných prací

POD KŘÍDLA - SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA UNDER THE WINGS: SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION IN JIHLAVA ZOO

V roce 2020 adoptovalo pro sebe nebo jako dárek rekordní množství dárců. Mnozí v tomto roce uzavřeli i více darovacích smluv. Přispěli tak celkovou částkou 1 136 000 Kč a bylo uzavřeno 354 platných darovacích smluv. Adoptováno bylo 396 jedinců ze 130 druhů zvířat.

Adoptovat zvíře v Zoo Jihlava obnáší uzavření darovací smlouvy, ve které je potřeba uvést jméno, adresu, e-mailovou adresu – pro případnou komunikaci a telefon. Smlouva se uzavírá na jeden rok, a aby byla platná, je potřeba ji vždy vyplnit a podepsat. Jedno vyhotovení si nechává dárci a druhé obdarovaný – tedy Zoo Jihlava. Mnohdy je nutné myslet i na to, že smlouvu je třeba do zoo zaslat, aby bylo možné, bude-li si dárci přát, uvést jméno na cedulce u expozice adoptovaného zvířete, na webových stránkách nebo ve výroční zprávě.

Olena Kotíková
vzdělávací oddělení
Education Dpt.

Adoptivní rodič dále získá adopční certifikát a volné vstupenky do zoo, jejichž počet závisí na darované částce.

Adopci je možné vyřídit telefonicky, emailem nebo možná nejpohodlnějším způsobem na e-shopu, který se neustále vylepšuje a umožňuje i okamžitou platbu.

Specifikem roku 2020 byla na jaře a na podzim možnost podpory i přes projekt „Zvíře v karanténě“, který využila řada dárců a věnovala částku 79 000 Kč a bylo uzavřeno 94 smluv.

Všem dárcům moc děkujeme a jejich podpory si velmi vážíme.

Seznam adoptivních rodičů, kteří dali souhlas se svým zveřejněním ve výroční zprávě:

firmy a spolky		
Qranch Bezděkov	500	perlička domácí
Ammeraal Beltech, Jihlava	2 000	pásovec kulovitý
Kaufland team	2 000	vakoveverka létavá
KT Solution s.r.o., Brno	2 000	kapybara
Kukabara Austrálie s.r.o., Praha	2 000	ledňák obrovský
Překladačská agentura České překlady s.r.o.	2 000	kapybara
Referentky Centra spisové a archivní služby, Jihlava	2 000	výreček malý
Konstrukce Sanborn (Jitka B., Ondřej H., Pavel Ch., Radim A.), Velké Meziříčí	3 000	kosman zakrslý
Petr Váša - kovovýroba, Kutná Hora	3 000	kachnička šedoboká, labut černá
Služby města Jihlavy, s.r.o., Jihlava	3 000	mýval severní
ÚČETNÍ KANCELÁŘ Ing. Hutař s.r.o., Hrotovice	3 000	nosál bělohuby
Zastupitelky města Jihlavy	3 000	kočka divoká
Bohemians 1905 Fanklub Jihlava	4 000	klokán rudý
Chráněné bydlení Šanov	4 000	klokán rudý
Salesiánské hnutí mládeže klub Telč z.s.	4 000	prase visajanské negroské
Jihlavská právní společnost, s.r.o.	5 000	ara hyacintový
Kolektiv prodejny BILLA Vlašim	5 000	mangabej černý
Josef Biža, BICODE s.r.o., Břevnice	10 000	panda červená
Ilona Semerádová, daňový poradce, reg. č. 2106, www.semeradova.cz	19 000	krokodýl čelnatý, lemur rudočelý, zebra damarská
krmeni.cz - to nejlepší pro vaše mazlíčky	20 000	vlk obecný iberský
LESOSKOLKY s.r.o., Řečany nad Labem	20 000	tygr sumaterský
Běháměspolu.cz	100 000	tygr sumaterský, vlk iberský

SUMMARY

In 2020, a total of 354 agreements were signed, yielding a total amount of 1,136,000 CZK from the donors. A total of 396 animals of 130 animal species were adopted.

školy		
5. B ze ZŠ Pacov, školní rok 2019/2020	1 000	astrild bělolící
děti ze ZŠ a MŠ Bohdalov	1 000	vakoveverka létavá
Školička Kamarád, Nové Veselí	1 000	ježek ušatý
4. A, ZŠ Bohemia, Chrudim	2 000	pásovec kulovitý
Mateřská škola Býchory	2 000	lori mnohobarvý horský
Rodiče a žáci ze ZŠ Únanov	2 000	bazilišek zelený, ježek ušatý
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s., Jihlava	2 000	puštík bělavý pobaltský
Přírodovědný kroužek I, II ZŠ Ždírec nad Doubravou	3 000	lvíček zlatý
Základní škola Bobrová	3 000	vydra malá
ZŠ a MŠ Kamenice	3 000	kosman stříbřitý
žáci a učitelé, ZŠ a MŠ Luka nad Jihlavou	3 000	jeřáb mandžuský
žáci ZŠ Benešova, Třebíč	4 000	surikata
ZŠ Třemošnice, Třemošnice	4 000	rys červený

**PARTNERSTVÍ
SPONZOORSTVÍ
SYMBOLICKÁ ADOPCE
DAROVÁNÍ MALÉ ČÁSTKY
DMS**

HLAVNÍ PARTNER KEY PARTNER

Pivovary Lobkowicz, a. s.
Jihlavský pivovar Ježek

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI IMPORTANT PARTNER

UNILEVER ČR, spol. s r. o.

PEPSICO CZ, s. r. o.

JIP východočeská, a. s.

POD KŘÍDLA - SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA

UNDER THE WINGS: SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION IN JIHLAVA ZOO

jméno a příjmení	částka	zvíře
Naděžda Mertová, Třebíč	500	holub domácí
Patrick, Katka, Tina a Erik Šatných, Malý Beranov	500	holub domácí
Anežka Valentová, Jihlava	500	králík domácí
Ilona Dinnebierová a David Pech, Jihlava	500	králík domácí
Johana Rychtecká, Jihlava	500	králík domácí
Kristýna Fialová, Jihlava	500	králík domácí
Maria Marienko, Brno	500	králík domácí
Matěj Valenta, Jihlava	500	králík domácí
Ondřej a Tobiáš Pokorní	500	králík domácí
Petra, Richard a Lucinka Cilová, Jihlava	500	králík domácí
Rišánek a Jindřišek Kounkovi, Opatov	500	králík domácí
Šimon Zuščin, Jihlava	500	králík domácí
Štěpán Dvořák, Nové Město na Moravě	500	králík domácí
Vojtík Kunka a Violka Václavíková, Jihlava	500	králík domácí
Zuzanka Ella Nováková, Havlíčkův Brod	500	králík domácí
Milan Kohoutek, Živance	500	kur domácí
Vlasta Pelánová, Jihlava	500	kur domácí
Alice Ratkovská, studentka veterinry	500	morče domácí – cuy
Hanka a Honzík Kratochvílovi, Čáslav	500	morče domácí – cuy
Karel Tregner, Kamila Paduová, Pardubice	500	morče domácí – cuy
Markéta Růžková, Havlíčkův Brod	500	morče domácí – cuy
Matěj Špindler, Jihlava	500	morče domácí – cuy
Vilém Antoš, Praha	500	morče domácí – cuy
Dočekalovi, Dukovany	500	papoušek vlnkový
Dominik Pujman, Havlíčkův Brod	500	papoušek vlnkový
Emmička Nováková, Havlíčkův Brod	500	papoušek vlnkový
Kryštof Dvořák, Nové Město na Moravě	500	papoušek vlnkový
Markéta Pávková, Praha	500	papoušek vlnkový
Miluše Urbánková, Moravské Budějovice	500	papoušek vlnkový
Ondra Jirků, Jihlava	500	papoušek vlnkový
Šíma Řezníček, Havlíčkův Brod	500	papoušek vlnkový
Zdeněk Procházka, Jihlava	500	papoušek vlnkový
Valinka Hartmanová, Třebíč	500	perlička domácí
Kristina Cachová, Dobronín	1 000	bazilišek zelený
Martin Hobza, Svidnice	1 000	bazilišek zelený
Tomášek Chovanec, Třebíč	1 000	bazilišek zelený
Anna Dobrovolná a Jolana Dobrovolná, Brzkov	1 000	bodlín Telfairův
Bobes a Lupínek – bodlíni z Olomouce	1 000	bodlín Telfairův
Jana Beránková, Milevsko	1 000	bodlín Telfairův
Jarka Blažková, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Karolínka Pavlíková, Hradec Králové	1 000	bodlín Telfairův
Milan Richter, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Patrik Eliáš, Třebíč	1 000	bodlín Telfairův
Toník Dobeš	1 000	bodlín Telfairův
Lojza Vochmelka, Praha	1 000	felzuma Standingova
Oravcovi, Třebíč	1 000	felzuma velká
Jana a Jiří Nových, Havlíčkův Brod	1 000	gundi saharský
Marie Křížová, Jihlava	1 000	gundi saharský
Mgr. Jan Hrdina, Žďár nad Sázavou	1 000	gundi saharský
Michal Valašík, Beroun	1 000	gundi saharský
MUDr. Martina Bártíková, Havlíčkův Brod	1 000	gundi saharský
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	gundi saharský
Tereza Adamčíková, Brno	1 000	gundi saharský
Jan Stráník, Brno	1 000	holoubek diamantový
Mgr. Miloš Bambula, Jihlava	1 000	husa velká

jméno a příjmení	částka	zvíře
Ing. David Hromádsko, Humpolec	1 000	husička vdovka
Jana Burgonová, Jihlava	1 000	chameleolis západní
Agáta Štastníková, Příbrav	1 000	jezek ušatý
Andrea Jelínková, Třešt	1 000	jezek ušatý
Dederovi, Babice u Rosic	1 000	jezek ušatý
Eliška Teplá, Batelov	1 000	jezek ušatý
Hana Sošková, Jihlava	1 000	jezek ušatý
Jana Červená, Kadaň	1 000	jezek ušatý
Jana Martinů, Třebíč	1 000	jezek ušatý
Josef Železník, Třebíč	1 000	jezek ušatý
Kiminka a Olínek Štěpánkovi, České Budějovice	1 000	jezek ušatý
Luky Brabenec, Jihlava	1 000	jezek ušatý
Petr Bukáček – milovník ježků, Žďár nad Sázavou	1 000	jezek ušatý
Sébastien & Jean-Guillaume, Lille	1 000	jezek ušatý
Vojtěch Špindler, Cejle	1 000	jezek ušatý
Jiří a Alena Nováková, Mělník	1 000	kachnička šedoboká
Jiří Novák, Mělník	1 000	kachnička šedoboká
Oliverek Prazak	1 000	korálovka sinalojská
Dana Ryšavá, Jihlava	1 000	korálovka šedá
Rodina Volavková, Jihlava	1 000	korálovka šedá
Lenka Sarah Pertlová, Jihlava	1 000	korálovka šedá, varan timorský
Bára Vaščíková, Jihlava	1 000	králík domácí, morče domácí – cuy
Dominik Dostál, Hlávkov	1 000	krátkokřeka červenobřichá
Mgr. Eva Hortová, Velké Meziříčí	1 000	moko skalní
Veronika a Petr Novotní, Havlíčkův Brod	1 000	moko skalní
Daniela a Beáta Zemanovi, Jihlava	1 000	morče divoké
Jakub, Kateřina, Matyášek Kodysovi	1 000	morče divoké
Jana Dvořáková, Okříšky	1 000	morče divoké
Tobiáš, Sebastián a Sofie Mátlovi, Luka nad Jihlavou	1 000	morče divoké
Jakub Pospíšil, Kluky	1 000	myš bobří
Vymazalovi, Třebíč	1 000	myš bobří
Iveta Slánská, Poříčany	1 000	neoféma modrohlová
Jana a Milan Kopicovi, Světlá nad Sázavou	1 000	neoféma modrohlová
Jarmila Charvátová, Třebíč	1 000	neoféma modrohlová
Vojtěch Popík, Havlíčkův Brod	1 000	neoféma modrohlová
Hana Douglassová, Jihlava	1 000	parosníčka srdčková
Michaela Musilová, Jihlava	1 000	piaraktus plodožravý
Alena & Milan Kováři, Dačice	1 000	pralesnička azurová
Lenka, Adélka, Natálka a Rašek	1 000	pralesnička azurová
Lenka Jonášová, Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Marcela Bršlicová, Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Jan Němec, Praha – Řeporyje	1 000	pralesnička harlekýn
Kateřina Fraňková a Kačenka	1 000	pralesnička harlekýn
MUDr. Tereza Zejdová, České Budějovice	1 000	pralesnička strašná
Marek Páral, Eliška Faltová, Žďár nad Sázavou	1 000	rosnička včelí
Miroslav Flodrmán, Cejle	1 000	rozela žlutobřichá
Pavel Habásko	1 000	rozela žlutobřichá
Petr Urban, Třebíč	1 000	scink tanimbarský
Tomáš Cibala, Pohled	1 000	scink tanimbarský
Adam Hušek, Hradec Králové	1 000	vakoveverka létavá
Adéla Míková a Richard Palovčík, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Barbora Hančílová a Pavel Kužela	1 000	vakoveverka létavá
Barbora, Jiří a Johana Hruškovi, Kralice nad Oslavou	1 000	vakoveverka létavá
Eliška Charvátová, Třebíč	1 000	vakoveverka létavá

jméno a příjmení	částka	zvíře
Eva Montanariová, Praha	1 000	vakoveverka létavá
Evča Čurdová, Dolní Němčice, Dačice	1 000	vakoveverka létavá
Ing. Tereza Obrdlíková, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Jan Šeda, Poříčany	1 000	vakoveverka létavá
Jana Švecová, Příbram	1 000	vakoveverka létavá
Kryštof a Alenka	1 000	vakoveverka létavá
Magdaléna Křížová (Majda), Dobšice	1 000	vakoveverka létavá
Mgr. Jarmila Drátovská, Stádléc	1 000	vakoveverka létavá
Rodina Benešová, Příbram	1 000	vakoveverka létavá
Rodina Fidlerová, Třebíč	1 000	vakoveverka létavá
Rodina Konupková, Štoky	1 000	vakoveverka létavá
Rozárka ze Skutče a spol.	1 000	vakoveverka létavá
Wendy Švejdíková, Žirovnice	1 000	vakoveverka létavá
Jana Hradecká, Jihlava	1 000	varan timorský
Janíkovi, Třebíč	1 000	varan timorský
Barbora Palasová, Příbram	1 000	veverka Pallasova
Bety Palasová, Příbram	1 000	veverka Pallasova
Milan Šimek, Brno	1 000	veverka Pallasova
Eva Pokorná, Pavel, Kryštof a Adélka Nygrýnovi	1 500	ještěrka paví, papoušek vlnkovaný
Hana Holubová, Jihlava	1 500	holoubek diamantový, holub domácí
Mirka Kujalová, Dolní Cerekev	1 500	králík domácí, veverka Pallasova
Monika Kyselová, Včelná	2 000	bodlín Telfairův
Eliška, Anežka, Dana a Stanislav Dvořákové, Jihlava	2 000	bodlín Telfairův, ježek ušatý
Peta, Vašík a Mikuláš Texlovi, Znojmo	2 000	gundi saharský
Lukáš Páv, Praha	2 000	hroznýš psohlavý východní
Blanka Straniková, Pustá Rybná	2 000	husa kuří
Evžen Zámek	2 000	kaloň rodriguezký
Marcela a Josef Bížovi, Břevnice	2 000	kaloň rodriguezký
Jarda + Ája, Rozsochy	2 000	kapybara
Klára Tomášková, Praha	2 000	kapybara
Marek a Tereza Šlachetovi, Olomouc	2 000	kapybara
Pavla Stráníková, Brno	2 000	kapybara
RNDr. Milan Zimpl, Ph.D.	2 000	kapybara
Strnadíci	2 000	kapybara
Šárka Horynová, Třebíč	2 000	kapybara
Tomanovi, Havířov	2 000	kapybara
Vladimír Procházka, Brno	2 000	kapybara
Beátka Hartmanová, Třebíč	2 000	klokan uru
Kuba Kubiček- Skippy, Vilémov u Šluknova	2 000	klokan uru
Vaneska Wursch, Třebíč	2 000	klokan uru
Richard Viduna, Brno	2 000	klokánek králikovitý Ogilbyův
Šimon Bíža, Havlíčkův Brod	2 000	klokánek krysí
Terka a Kufa Černovice u Tábora	2 000	koza domácí - kamerunská
Anjička, Magdalénka, Tonicěk a Malvína Janovští a Šimonek Bureš	2 000	kuskus pozemní novoguinejský
Cihlářovi z Týnce nad Labem	2 000	kuskus pozemní novoguinejský
Ellinka a Ondra Ottovi, Vlkava	2 000	kusu liščí
Jan Voříšek, Hradec Králové	2 000	kusu liščí
Jirka Sikes, Humpolec	2 000	labuť černá
Jindřiška Dejmková, Pelhřimov	2 000	ledňák obrovský
Jitka Gricová, Třebíč	2 000	ledňák obrovský
Barbora Sydorová, Zbuzany u Prahy	2 000	lori mnohobarvý horský
Vacátkovi z Jančků	2 000	lori mnohobarvý horský

jméno a příjmení	částka	zvíře
Pavla a Zdeněk Jeřábek, Znojmo	2 000	mara slaništní
Anna, František, Lucie a Bady Sodomkovi, Žďár nad Sázavou	2 000	mara stepní
Ing. Vávrová J., Mostiště	2 000	mara stepní
Miška Koubová, Moravč	2 000	ovce domácí - valašská
Petra Vodičková, Petrovice	2 000	ovce domácí valašská
Kačenka N., Lubošek N., Filípek Š., Deniska Š.	2 000	papoušek vlnkovaný
Alena a Milan z Bojníc, Slovensko	2 000	pásovec kulovitý
Daniela Křížová (Danika), Dobšice	2 000	pásovec kulovitý
Frederick Douglas, Jihlava	2 000	pásovec kulovitý
Leni Hajšmanová, Okrouhlice	2 000	pásovec kulovitý
Martin Havel, Lípa	2 000	pásovec kulovitý
Petr Pílný a Alena Pílná, Pardubice	2 000	pižmovka ostruhatá
Josef Říha, Příbram	2 000	puštík bělavý pobaltský
Zoe a Teo Pavlíkovi, Komorní Lhotka	2 000	seriema rudozobá
Daniel a Zuzana Koniřovi, Polníčka	2 000	vakoveverka létavá
Hana Doskočilová, Studénky	2 000	velemyš obláčková
Evžen a Janie	2 000	želva tlustohrdlá
Jana Čemusová, Praha	2 000	želva tlustohrdlá
Pavel Klobas, Telč	3 000	anakonda velká
Filipovi, Boršov	3 000	dikdik Kirkův
Jan, Petra, Vít, Barbora Šilhaví, Kostelec	3 000	dikdik Kirkův
Petra Gři Tichánková	3 000	dikdik Kirkův
Zadrazilovi M+T+M+K	3 000	dikobraz srstnatonosý
Ema Píšová, Český Krumlov	3 000	emu hnědý
Mgr. Lucia Lešková, Načeratice	3 000	emu hnědý
Andrea Moravcová, Humpolec	3 000	fenek
Apolenka a Albert Břečkovi	3 000	fenek
Jardík Kloc, Havlíčkův Brod	3 000	fenek
Johana a Veronika Vodičkovy, Žvanice	3 000	fenek
Lukáš Coufal, Oslavice	3 000	fenek
Mgr. Kateřina Hortová, Velké Meziříčí	3 000	fenek
rodina Musilová, Jihlava	3 000	fenek
Sekotovi, Mstislavice	3 000	fenek
Viktorie Valenová, Sokolnice	3 000	fenek
Ing. Jana Nováková, Moravské Budějovice	3 000	kasuár přílbový
Shelby Taylor	3 000	kasuár přílbový
Libor, Klára, Šimon Sobotkovi ze Zhoře	3 000	komba Garnettova
Pessrovi, Struhařov	3 000	komba Garnettova
Ivana Dvořáková, Třebíč	3 000	komba ušatá
Jiří Tomek, Jihlava	3 000	kosman zakrslý
Hana Dundová, Pardubice	3 000	lvíček zlatý
Vojta a Vašek Boudovi, Praha - Kolovraty	3 000	lvíček zlatý
Patrik MAKI Makovička, Horní Cerekev	3 000	maki
Karolína Krutišová, Kutná Hora	3 000	nosál bělohubý
Jana Prachařová	3 000	outloň malý
Jana Prachařová, Lhota	3 000	outloň malý
Miroslava Jurkasová, Měřín	3 000	ovíječ filipínský
Pavel Smutný, Jihlava	3 000	ovíječ filipínský
Bohdana Valešová, Matějov	3 000	pelikán bílý
Filip Roženský, Jihlava	3 000	pelikán bílý
Jana Smejkalová, Jihlava	3 000	pes pralesní
Dagmar Adamová, Uhlířské Janovice	3 000	surikata
Ing. Barbora Karlová	3 000	surikata
Jaromír Němeček, Brno	3 000	surikata

POD KŘÍDLA - SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA

UNDER THE WINGS: SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION IN JIHLAVA ZOO

jméno a příjmení	částka	zvíře
Jindřich Čech, Brno	3 000	surikata
Jindřich Zimmermann, Motoman - Brno	3 000	surikata
Jitka Beranová, Jiříce-Humpolec	3 000	surikata
Martina a Roman Jelínkovi, Třešť	3 000	surikata
Michal Žák, Zruč nad Sázavou	3 000	surikata
Pavel Kovář, Štěmčehy	3 000	surikata
Petra Grodlová	3 000	surikata
Petra Nová a Martin Nový, Veselý Žďár	3 000	surikata
rodina Binkova, Telč	3 000	surikata
Tomáš Herr, Havlíčkův Brod	3 000	surikata
Vojtěšek a Zuzanka Rychlíkovi	3 000	surikata
Zuzana Malásková	3 000	surikata
Petra Svobodová, Mrákotín	3 000	tamarín pinčí
Mikuláš a Kryštof Robenkovi, Oucmanice	3 000	varan timorský, želva tlustohrdlá
H. a M. Havlovi	3 000	vydra malá
Markéta Horáková, Nymburk	3 000	vydra malá
Mgr. Jana Sochorová, Nížkov	3 000	vydra malá
MUDr. Lubomír Jahelka, Moravské Budějovice	3 000	vydra malá
Nicole Burgonová	3 000	vydra malá
Pája Prchal, Havlíčkův Brod a Gaia Feligion, Řím	3 000	vydra malá
Hana Koutná, Třebíč	4 000	babirusa sulaweská
Ing. Dana Pokorná, Třešť	4 000	babirusa sulaweská
Lucie Milfajtová, Havlíčkův Brod	4 000	babirusa sulaweská
Ondřej Mokry, Čelákovice	4 000	babirusa sulaweská
rodina Větrovcových, Jihlava	4 000	babirusa sulaweská
Klára Dvořáková, Třebíč	4 000	fenek, pralesnička azurová
Radka a Lubomír Houfkovi	4 000	guanako
Olga Kopáčová, Praha	4 000	husice egyptská, husice magelánská, výřeček malý
Jan Vltavský a Pavlína Koubková, Jihlava	4 000	kapybara, pásovec kulovitý
Jana Vaculová, Velké Meziříčí	4 000	karakal
D. Klajbl, Praha	4 000	klokan rudý
Medička Němečková	4 000	klokan rudý
Michal Plíšek, Černín (okres Znojmo)	4 000	klokan rudý
Miroslav Oliva, Znojmo	4 000	klokan rudý
Štěpánka, Anežka a Maruška s rodiči, Mstislavice	4 000	klokan rudý
Tereza Krhovjáčková s rodinou, Zátor	4 000	kočka arabská
Libor Přívětivý, Dačice	4 000	kočka divoká
Naděžda Marková, Třebíč	4 000	kočka divoká evropská
Lenka Roušová, Dolní Heřmanice	4 000	kočka palawanská
Petr Janda, Praha	4 000	kočka palawanská
Hana a Frederick Douglasovi, Jihlava	4 000	kočka pouštní
Marcela Bížová, Havlíčkův Brod	4 000	kočka pouštní
Radim a Monika Velcovi, Vranov	4 000	kočka pouštní arabská
Martina Zelená, Loučky	4 000	lemur kata
Rodina Kallova, Brno	4 000	lemur kata
Jolana Tuhá a Václav Bober, Přelouč	4 000	manul
Martina Švandová, Jihlava	4 000	manul
Ema Ondráčková, Jiřkovice	4 000	margay
Lenka Kubíčková, Pláckov	4 000	margay
Sofie Mezliková, Budišov	4 000	margay
Jana Skopalová, Čáslav	4 000	prase visajanské negroské
Michaela Franková a Matěj Dohnal	4 000	prase visajanské negroské
Tereza Pletichová, Třebíč	4 000	rys ostrovid karpatský
Dagmar Žoudlíková, Jihlava	4 000	serval

jméno a příjmení	částka	zvíře
Iva Roháčková, Nové Město na Moravě	4 000	serval
Ivana Bendová, Třebíč	4 000	leguán fidžijský, scink ostnitý
Marie Svobodová, Jihlava	4 000	surikata
Anička a Martínek Brabcovi, Žďár nad Sázavou	4 000	vari červený
Tadeáš a Ellenka Uřešovi, Moravany u Brna	5 000	ara hyacintový
Karolínka Ejemová, Praha	5 000	kůň domácí - pony
Tereza a Ondřej Linhartovi, Třebíč	5 000	kůň domácí - pony
Marcela Zúsová, Stochov	5 000	lenochod dvoupřstý
Miloslava Čírtková PhDr., Praha	5 000	lenochod dvoupřstý
Mirka Václavík, Bratislava	5 000	lenochod dvoupřstý
Sofinka Petránková, Tři Dvory	5 000	lenochod dvoupřstý
Eva Dawidková, Ing., Praha	5 000	mangabej černý
Hana Houdová, Kynšperk nad Ohří	5 000	orel mořský
Beatrice Bižová, Praha	5 000	pagekon řasnatý, pekari Wagnerův
Alena Pešková, Chotěboř	7 000	emu hnědý, rys ostrovid karpatský
Martina Chalupová, Dačice	7 000	karakal, leguán kubánský
manželé Vyoralovi, Jihlava	8 000	gueréza běloramenná, rosela žlutobřichá
Aleš Milfajt	8 000	lemur černý, serval
Elen Svobodová, Brno	8 000	margay, kočka pouštní
Jiří Čírtek, Praha	10 000	gibon zlatolící
Jan Doležal, Velké Meziříčí	10 000	hrošík liberijský
Jana a Jiří, Barborka a Eliška Chládkovi, Tábor	10 000	hrošík liberijský
MDDr. Dana Gurková, Jihlava	10 000	hrošík liberijský
MARCA PATY Ferdusovi	10 000	panda červená
rodina Janušova, Teplíce	10 000	panda červená
Tomáš Němec	10 000	panda červená
Milena Zelená, Pelhřimov	11 000	babirusa sulaweská, pásovec kulovitý, prase visajanské negroské, ropucha obrovská
Kristýna Bendová, Třebíč	11 000	dikobraz srstnatonosý, krajta hnědohlavá, orl mořský, pralesnička azurová
Kevin Janda, Havířov	13 000	vlk obecný, iberský
JUDr. Eva Pelikánová, Praha	20 000	hyena žíhaná arabská
Jiří Čírtek PhDr., Praha	20 000	levhart perský
Jana Lávičková, Brno	20 000	tygr sumaterský
MUDr. Doležalová, Psychiatrie HB s.r.o.	20 000	žirafa síťovaná
JUDr. Josef Novotný, Praha	30 000	tapír jihoamerický

Firma Palm vyrábí zdarma jmenovky dárců.

ZVÍŘE V KARANTÉNĚ ANIMAL UNDER QUARANTINE

jméno a příjmení	částka
Iveta Adamová, Kolovraty	500
Radomír Badalík, Mostiště	500
Ivana Bendová, Třebíč	500
Bínovi, Okříšky	500
Ilona Brousková, Kyšice	500
Jiří a Olga Čermákoví, Jihlava	500
Emil Dočekal, Dukovany	500
rodina Dubova	500
Rodina Fiedlerova, Bohuslávky	500
Formánkovi, Žďár nad Sázavou	500
M. a A. Frimlovi	500
Kateřina Hladílková, Praha	500
Matyáš Hnízdo, Jihlava	500
Martina Hovadíková	500
Petra Krajcingerová, Jihlava	500
Adélka a Riša Křížovi, Dyjálkovičky	500
Kubínovi z Jihlavy	500
Lenka Kubíčková, Plačkov	500
Jiří Lojda, Praha 10	500
Adéla Míková	500
Lucie Milfaitová, Havlíčkův Brod	500
Luboš Musílek, Bystřice nad Pernštejnem	500
Petra Neuvirtová	500
Daniel Novák, Příseka	500
Novákoví, Příseka	500
Miroslav Oliva, Znojmo	500
Jarmila Pařízková, Zbýšov	500
Bc. Marta Pokorná, Boskovice	500
Martin Procházka a Eva Těšínská, Hněvkovice	500
Pivovar Ruprenz Uhřetovic	500
Martin Salvet, Benešov	500
Marta Sedláková, Plánice	500
Nikol a Viktor Schmidovi, Kadaň	500
Barbora Slavíková a rodina, Jihlava	500
Michal Starý, Ždírec nad Doubravou	500
Eva Suchá, Znojmo	500
Miroslava Sulíková, Kletečná	500
Petra Svobodová	500
Kateřina Syrová, Hradec Králové	500
Karel Šimonka, Pardubice	500
Kristýna, Marek a Shae Varhaníkoví, Helenín	500
Milošek Vlček, Puklice	500
Vendula a Michal Vondrákovi, Puklice	500
Marcela Zejdová, Jihlava	500
Dojivovi	1000
Jan Dvořák, Velký Rybník	1000
Emil Franče, Praha 5	1000
Jiří Homola, Třebíč	1000
Kateřina Hrnčířová, Pelhřimov	1000
Adam Hušek, Hradec Králové	1000
Marie Hyršová	1000
Mgr. Jana K. Kuklíková	1000
Andrea a Michal Kukovi, Praha 9	1000
Katka Moravcová a Káta Moravcová, Květinov	1000
Andrea Moravcová, Humpolec	1000

jméno a příjmení	částka
Verunka a Barunka Musilovy, Markvartice	1 000
J. K. Reitermanovi, Kamenice	1 000
O. Ryšavý	1 000
Irena Salátová, Dačice	1 000
Pavel Soukup, Jihlava; Lenka, Gabča a Terka Indrovi, Melbourn	1 000
Kamil a Linda Zsíravovi, Praha	1 000
Václav Bober a Jolana Tuhá	1 500
Josef Dvořák, Jana Dvořáková a Eliška Čermáková, Nové Město na Moravě	1 500
Viktorka Janečková, Valeč	1 500
Kristýna Bendová, Třebíč	2 000
Marcela a Josef Bízovi	2 000
Karolína Hlaváčková, Jihlava	2 000
Hyršovi, Břevnice 59 a 72	2 000
Zdeněk a Pavla Jeřábekovi, Znojmo	2 000
Jiří a Květoslava Kallovi, Brno	2 000
Věra a Jiří Kuklíkovi, Velké Meziříčí	2 000
Rodina Šilhavých, Prostředkovice	2 000
Jana Borecká, Velké Pavlovice	3 000
J+M+V+V Krejčovi, Roudnice nad Labem	5 000

klokan rudý (*Macropus rufus*)

MARKETING V ROCE 2020 MARKETING IN 2020

Konstatování, že rok 2020 byl pro marketing v Zoo Jihlava zcela jiný, nesouvisí pouze s pandemií Covid-19. Samozřejmě že nás tato skutečnost ovlivnila, ale začátek roku souvisel s úplně jinou změnou. V lednu 2020 totiž vzniklo samostatné oddělení marketingu, které dosud spadalo pod ekonomické oddělení. Nové oddělení má tři zaměstnance. Osamostatnění bylo pro pracovníky marketingu velkou výzvou a zároveň jsme tento krok vnímali i jako závazek.

Cílem marketingového oddělení je především jednotný vizuál zoo (navázali jsme na již započatý grafický styl), propagování činnosti zoo, komunikace s veřejností a médii. Také pod nás spadají suvenýry, u kterých jsme ve větším množství rozšířili nabídku. Rovněž se podílíme na akcích, ale i na dalších aktivitách v zoo – jako je úprava expozic, pomoc při přesunu zvířat a podobně.

Na počátku roku jsme se zúčastnili výstavních veletrhů v Praze a Brně, kde jsme nejen propagovali zoo, ale také jsme se snažili navázat nové kontakty (či posílit stávající) v oblasti cestovního ruchu. Také jsme připravili i nový reprezentační stan, který bude sloužit pro různé akce konané v areálu zoo i mimo něj. Je pestrobarevný, upoutá tedy pozornost a doufáme, že přiláká návštěvníky. Zájem veřejnosti určitě přitáhlo první vydání naší suvenýrové eurobankovky. O její přípravě i prodeji se dočtete víc v samostatném článku.

Pak ale nastala vládní opatření, která vedla k uzavření zoo, a my jsme se museli rychle přizpůsobit. Naše oddělení se proměnilo na „balírnu a výdejnu“ e-shopu, dokonce jsme na tom chvílemi byli tak, že jsme balili na stole v ředitelně a balíčky na odeslání čekaly na chodbě před kancelářemi. I když šlo o období náročné, tak jsme byli moc rádi za to, jak nás naši příznivci podporují. Zvedl se zájem o adopce, ale také o různé druhy suvenýrů a některé mizely z našich zásob doslova během dnů. Výzvou pro nás byl i online předprodej vstupenek, který jsme museli zavést. Znamenalo to pro nás neustálou kontrolu objednávek na e-shopu, zaslání potvrzení a informací ke vstupu a to i včetně večerů a víkendů. Uzavření zoo pro nás znamenalo i výzvu z pohledu možnosti podpory zoo. Cítili jsme, že naši příznivci jsou stále s námi, proto jsme chtěli připravit různé a zajímavé možnosti, jak nás podpořit. Protože možností bylo mnoho, věnovali jsme jim samostatný článek.

Léto bylo ve znamení znovuotevření zoo, kde jsme společně s kolegy z Centra environmentální výchovy PodpoVRCH a také se zoologickým oddělením připravili akce pro návštěvníky. Navázali jsme také užší spolupráci s Horáckým divadlem v Jihlavě, z čehož vznikl projekt Kniha džunglí, o němž se dočtete na dalších stránkách. Začali jsme pracovat i na novém vzhledu jmenovek zvířat a systému jejich upevnění, bohužel tento projekt jsme dočasně pozastavili kvůli pandemii, která pro

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

nový reprezentační stan Zoo Jihlava

Automaty na krmení dostaly nový polep.

Cedulím v občerstvení jsme dali jednotný vzhled.

objednávky z e-shopu před odesláním

zoo znamenala výpadek financí. Vyměnili jsme ale tabule u občerstvení a sjednotili jejich vzhled po zoo. Průběžně jsme opravovali stávající jmenovky a doplňovali nové—pro nově přichozí druhy zvířat. Zabezpečili jsme také nový polep na automat s občerstvením v pavilonu šelem nebo polep automatů na krmení pro ovce a kozy. Pro návštěvníky jsme instalovali váhu, kde se vtipným způsobem můžou dovědět, jestli váží stejně jako tapír, nebo kolik návštěvníků je potřeba, aby dosáhl hmotnosti „půl žirafy“. Během letních měsíců také pracovníci marketingu obstarávali komentovaná krmení zvířat a prohlídky v zoo. Krmení probíhá denně v červenci a srpnu a je o ně velký zájem.

Celý rok jsme spolupracovali s různými médii ale také filmaři. V dubnu k nám zavítal ochránce zvířat Arthur Sniegón, který u nás natáčel pro svůj pořad „Báječná zvířata a kde je najít“. Na konci roku jsme spustili vlastní kanál na internetové televizi Seznam. Video pro nás natáčí Centrum dokumentárního filmu v Jihlavě a jsme za tuto spolupráci moc rádi. Výsledné krátké filmy mají u veřejnosti úspěch a představují jednotlivé druhy chované u nás v zoo. Do budoucna plánujeme rozšířit náš kanál o další pořady a být blíž našim příznivcům i na „online vlně“. Že se nám to daří, dokazují i stoupající čísla fanoušků na našich sociálních sítích.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem kolegům za jejich spolupráci. Zoologickému oddělení za odbornou spolupráci na textech, za přípravu krmení na komentovaná krmení a také aktivní účast na různých akcích. Oddělení údržby za výrobu stojanů na jmenovky, montáže tabulí v zoo a další pomoc či výrobky, které jsme potřebovali. Ekonomickému oddělení za konzultace a pomoc s přípravou nového e-shopu. Zahradnické oddělení nám bylo nápomocné při obnově botanických jmenovek a při dekorování různých částí zoo. S kolegy ze vzdělávacího oddělení připravujeme nové panely a akce, také nám pomáhají s komentovanými krmeními a prohlídkami. Samozřejmě nemůžu zapomenout na poděkování zaměstnancům marketingu: za jejich nasazení, kreativitu a reprezentování zoologické zahrady.

SUMMARY

2020 was a completely different year for Jihlava's marketing staff. This was not only related to the COVID-19 pandemic, although of course this affected everyone as well. The point was that in January 2020, a special marketing department was formed after it had previously been managed by financial managers. The new department has three members. It primarily aims to ensure the corporate design of the zoo, promote the zoo's activities, and communicate with members of the public and the media. Souvenirs and gifts are in the department's scope, too, where we have considerably expanded the zoo's range. The members also participate in events as well as other activities of the zoo such as exhibit design, animal transfer assistance, and so on.

Due to the government measures that led to the closure of the zoo, we had to adapt very quickly. Our department catered for the preparation of orders from the zoo's online store; the online pre-sale of tickets that we had to implement was another challenge.

The summer was marked by the re-opening of the zoo, where we, together with our colleagues from the Environmental Education Centre and the animal management department, prepared events for visitors. We also established closer cooperation with the Horácké divadlo theatre in Jihlava, through which the Jungle Book project was developed. We renewed the existing species labels and added new ones designed for new animal species coming to the zoo. During the summertime, marketing staff also handled guided zoo tours and narrated animal feeding shows. Throughout the year, we also worked with various media as well as film-making operators. In the future, we plan to be even closer to our fans through online activities. The growing numbers of fans on our social media profiles prove that we do well at this.

letní komentované krmení u tapírů

Nového polepu se dočkal i automat na občerstvení.

nový prvek v zoo – váha s hmotností zvířat

Filmaři při natáčení krátkometrážních videí.

SPOLUPRÁCE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY COOPERATION WITH THE MEDIA

Martin Maláč
tiskový mluvčí
Spokesman

Za rok 2020 rozeslala Jihlavská zoo celkem 23 tiskových zpráv a tiskových prohlášení do nejrůznějších druhů médií i pro širokou veřejnost. Tiskové zprávy o zvířatech, chystaných akcích a celkovém dění v zoo jsou rozesílány na cca 145 e-mailových adres.

Rok 2020 byl v určité míře zcela výjimečný za celou historii Zoo Jihlava, která byla skoro třetinu roku uzavřena pro návštěvníky v souvislosti s celosvětovou epidemií onemocnění Covid 19. Z tohoto důvodu byla i přibližně jedna třetina tiskových zpráv a prohlášení o aktuální situaci v zoo, přijatých hygienických opatřeních i o podmínkách návštěvy zoo. Celkově byla Zoo Jihlava v nejrůznějších médiích zmíněna přibližně ve 310 případech.

Nejsilnější spolupráce s tiskem byla zejména v rámci okresu Jihlava, případně Kraje Vysočina. Logicky menší zastoupení článků o zoo bylo v tisku celostátním. Dlouhodobě nejvýznamnější spolupráci máme s MF Dnes, Deníkem, Jihlavskými listy, Právem, Horáckými novinami a deníky Aha a Blesk. Velice důležitá je i kvalitní a dlouhodobá spolupráce s ČTK, City.cz a kolegy z tiskového oddělení jihlavské radnice a Kraje Vysočina. Celkem byla jihlavská zoo zmíněna v přibližně 190 článcích tištěných i internetových novin.

Významný vliv na prezentaci Zoo Jihlava v médiích má i spolupráce s rozhlasovými stanicemi. Celkově byla v různých rádiích zoo zmíněna více než 80 reportážích, upoutávkách, reklamách a pořadech. Tradičně nejvíc spolupracujeme s naším mediálním partnerem – Českým rozhlasem Vysočina. Největší zastoupení mají krátké reportáže ze zoo, informace o zvířatech, ale i upoutávky na konkrétní akce. Naši zaměstnanci jsou pravidelně zváni i do diskusních pořadů na této stanici. Z dalších rozhlasových stanic spolupracujeme s Českým rozhlasem, rádiem Blaník, rádiem Petrov a Hitrádiem Vysočina.

V rámci televizních reportáží se Zoo Jihlava prezentovala ve více jak 40 reportážích televizních stanic. Největší zájem o spolupráci přichází z TV Nova, České televize, a TV Prima. Ve spolupráci s Českou televizí jsme v zoo několikrát natáčeli i do pořadu „Terčín zvířecí svět“ pro stanici ČT D. V rámci prezentace v době podzimního a zimního uzavření zoo jsme jako první navázali spolupráci s TV Seznam, která tuto formu spolupráce nabídla i dalším českým zoologickým zahradám. Ze všech tuzemských zoo jsme tuto možnost využili jako první, následně jsme kolegům z ostatních zoo, kterým se naše videa nesmírně líbila, dokázali i poradit. Na Facebooku překročil za rok 2019 počet fanoušků jihlavské zoo 24 000 lidí, což nás ve srovnání s ostatními tuzemskými zoologickými zahradaми řadí na 6. místo. Velký dosah měly zprávy o odjezdu našich odchovných šelem – irbisa a tygřice do svých nových domovů.

SUMMARY

In 2020, Jihlava Zoo sent out 23 press releases circulated to approximately 145 email addresses. The zoo was mentioned a total 310 times. The zoo was also referred to in about 190 news articles, 80 radio reports, and 40 TV reports. We now have 24.000 fans on Facebook.

ukázka mediálních výstupů
o Zoo Jihlava

jedno z natáčení do pořadu Terčín svět, vysílaném na ČT Děčko

PRODEJ SUVENÝROVÉ EUROBANKOVKY SELLING THE ZOO'S EURO BANKNOTES AS SOUVENIRS

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Ještě na konci roku 2019 jsme začali připravovat projekt sběratelské bankovky Zoo Jihlava. Prvním krokem byl výběr a zpracování motivu pro tento suvenýr. Dlouho jsme neváhali. Protože je nulová eurobankovka specifická a originální, rozhodli jsme také pro to, co je specifické a originální pro nás.

Naše zoo se dlouhodobě specializuje na chov kočkovitých šelem, primátů a terarijních živočichů. Na suvenýrovou eurobankovku jsme tak vybrali tři druhy zvířat, které Zoo Jihlava koordinuje v rámci Evropského záchranného programu (EEP). Jde o klokánka králíkovitého Ogilbyova (*Bettongia penicillata ogilbyi*), kočku slaništní (*Leopardus geoffroyi*) a krokodýla siamského (*Crocodylus siamensis*).

Větší výzvou pro nás byla příprava prodeje bankovky. I přesto že tento suvenýr není v České republice tak populární jako například v jiných státech, kde je euro platidlem, očekávali jsme velký zájem. Naše očekávání se i naplnila – nejenže jsme museli vyřídit mnoho telefonátů a e-mailů, ale den před prodejem bankovky nám někteří zájemci dokonce „stanovali“ na parkovišti zoo. Prodej samotné bankovky byl však velice klidný a jsme rádi, že všichni dodržovali nastavená pravidla a ohleduplnost vůči ostatním, za což děkujeme.

Eurobankovka se vyprodala prakticky v první den (náklad byl 5 000 ks), na konci prodeje zůstalo asi 200 kusů, které bylo možné zakoupit na pokladně zoo. Za dva dny nám pokladní hlásily, že poslední bankovka je pryč. Máme radost, že se tento suvenýr dočkal takového úspěchu a pro rok 2021 plánujeme prodej dalšího vydání bankovky s novým motivem.

SUMMARY

At the end of 2019, we started to prepare a project involving the zoo's special collector banknotes. Three animal species were chosen for the banknote scheme; all three relate to animals coordinated by Jihlava under the European Endangered Species Breeding Programme (EEP). They involve the Ogilby's brush-tailed rat-kangaroo (*Bettongia penicillata ogilbyi*), the Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) and the Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*).

Even though this souvenir is not as popular in the Czech Republic as in other countries where the euro is a formal currency, for example, we expected a great deal of interest. The banknote actually sold out on the very first day (5,000 pieces issued), and, at the end of the sale operation, there were about 200 pieces that were sold out through the zoo entrance office within two days. For 2021, we are planning to sell another banknote to be issued with a new theme.

Zájem o naši eurobankovku byl opravdu velký.

první emise suvenýrové eurobankovky Zoo Jihlava

ZAVŘENÉ ZOO POMOHLI JEJÍ PŘÍZNIVCI

THE CLOSED ZOO WAS HELPED BY ITS SUPPORTERS

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Ani nám se v loňském roce nevyhnula různá opatření týkající se Covid-19. Zoologická zahrada tak během roku čelila opakovanému uzavření a nouzovému stavu. Potýkali jsme se s různými druhy opatření – od zmíněného celkového uzavření až po různé formy podmínek otevírání (omezený počet návštěvníků, uzavřené pavilony...). Tyto restrikce pro nás znamenaly pokles příjmů nebo jejich úplný výpadek. Zde se však ukázala solidarita a přízeň našich návštěvníků, kteří nám v době zavření zoo pomohli. Naše oddělení zareagovalo na stav nouzového režimu různými aktivitami už v první jarní vlně opatření. Rozhodli jsme se připravit speciální produkty pro toto období a také jsme více propagovali suvenýry na našem e-shopu či možnost adopce zvířat v zoo.

Veřejnost na aktivity zoo zareagovala velice pozitivně a obrát na našem e-shopu vzrostl několikanásobně! Oproti roku 2019 s cca 500 000 Kč se obrát na e-shopu zvedl na cca 3 400 000 Kč za rok 2020. To zahrnuje i částku za adopce, která se proti roku 2019 zdvojnásobila na více než 1 000 000 Kč.

ZVÍŘE V KARANTÉNĚ

V době nouzového stavu jsme kromě klasických adopcí nabízeli také „zvíře v karanténě“. Šlo o produkt speciálně určený na podporu chovu zvířat v době uzavření zoologické zahrady. Jeho zakoupením tedy nebyl podpořen konkrétní druh, ale všechna zvířata v naší zoo.

CHARITATIVNÍ BUTTON

Kulatý magnet, který může být ozdobou nejen každé lednice, ale hlavně připomínkou podpory Zoologické zahrady Jihlava. Zájemci si mohli zvolit také placku a nosit ji všude s sebou. Na výběr jsme měli původně pět motivů a mnoho lidí je nasbíralo všechny. Proto jsme na podzim vydali ještě druhou edici. Protože se tento produkt setkal s úspěchem, rozhodli jsme se ho ponechat v trvalé nabídce suvenýrů.

VIRTUÁLNÍ VSTUPENKA

Protože zoo nebylo možné navštívit, prodávali jsme alespoň virtuální vstupenky, které nesloužily jako vstupné do zahrady. Šlo o symbolické vstupné, jehož smyslem bylo na dálku podpořit chov zvířat a chod zoologické zahrady. Jako poděkování jsme na webu zoo zveřejnili krátkou virtuální prohlídku.

adopční pohled s klokanem

banner na webu lákal k podpoře zoo

adopční pohled s lemurem

Jako poděkování jsme připravili soutěž.

ELEKTRONICKÉ POUKAZY

Protože nebylo jasné, kdy zoo znovu otevřeme, rozhodli jsme se prodávat na naše zážitky, zookredity a permanentky elektronické poukazy. V podstatě šlo o předprodej těchto produktů. Zájemci se tak nemuseli bát, že jim (nebo jejich blízkým, které se rozhodli obdarovat) zážitek propadne. Po otevření zoo bylo možné elektronický poukaz vyměnit za platný poukaz, dobu platnosti jsme tak nezkrátili ani o den. Díky předprodeji kupující získali dárek ihned, podpořili zoo a zároveň měli jistotu, že nebudou o nic ochuzeni.

ADOPČNÍ PUZZLE A POŠLI ZVÍŘE NA DOVOLENOU!

Protože jsme přemýšleli, jak udělat podporu zoo ještě zajímavější, rozhodli jsme se od prosince rozšířit náš systém adopce o produkt „Adopční puzzle“ a také o možnost „Poslat zvíře na dovolenou.“

Adopční puzzle jsme zařadili do prodeje i z toho důvodu, že adopce některých našich zvířat jsou finančně náročné. Díky našim puzzle je možné koupit si svůj „kousek“ zvířete a tak ho podpořit. Na zakoupeném dílku je jméno dárce. Po složení celého obrázku bude po dobu jednoho roku puzzle vystavené v blízkosti expozice zvířete.

První zvíře, které jsme začali skládat, byl tygr. Nejpopulárnějším, kdo mohl vložit první dílek, nebyl nikdo jiný než samotný tygr Šer Chán, tedy herec František Mitáš z Horáckého divadla v Jihlavě, který představuje roli Šer Chána v představení Kniha džunglí, které mohli diváci vidět i v naší zoo. „Každý, kdo má v sobě kousek tygra, by měl alespoň kouskem tygry podpořit,“ řekl představitel Šer Chána po tom, co podepsal a vložil první kousek puzzle do obrazu.

Puzzle nezůstanou jenom u tygra, postupně budeme skládat i další zvířata jako hrošíka, žirafy, hyeny nebo gibony.

V projektu „Pošli zvíře na dovolenou“ jsme se rozhodli poslat naše zvířata na virtuální dovolenou, aby se podívala na místa, kde byste je nehledali. Zvířata fyzicky samozřejmě nikam neposíláme, jde o smyšlenou virtuální dovolenou. Po zakoupení dovolené dostane kupující elektronický pohled od vybraného zvířete i s krátkým pozdravem z dovolené.

Prosincové akce „Pošli zvíře na dovolenou“ zájemci využili 85x, tygří puzzle si zakoupilo 35 lidí. Všem dárcům, sponzorům, podporovatelům, zákazníkům e-shopu a návštěvníkům velice děkujeme a jejich podpory si velmi vážíme.

SUMMARY

During 2020, the zoo was faced with repeated closures and states of emergency declared. The various restrictions meant a drop in income for the zoo or even a complete lack of cash. Here, however, we experienced solidarity and favour from our visitors who helped us at the time of the zoo's closure. We decided to prepare special products for this period; we also promoted gifts and souvenirs available from our online store more intensely, as well as with regard to the possibility of animal adoption.

The public response to the zoo's activities was more than positive and our online store turnover increased several times! Compared to 2019 with some CZK 500,000, the figures have risen to about CZK 3,400,000 for 2020. This includes the amount for animal adoption, which doubled to more than CZK 1,000,000 compared with 2019.

In addition to conventional animal adoption, we also offered "animal under quarantine" certificates at the time of the state of emergency—a product specifically designed to support animals we keep at the critical lock-down period. We also added a charity button, sold virtual zoo admission tickets and decided to extend our animal adoption system with a new product being added, "Animal Adoption Puzzle" from December onwards, as well as an opportunity for "sending an animal on vacation". Our puzzle product makes it possible to buy your "part" of an animal and support it as a whole. The puzzle segment purchased has a donor name on it. After the entire picture has been assembled, the puzzle will be displayed close to that animal's exhibit for one year. As part of the "send an animal on vacation" scheme, we decided to "send" our animals for virtual holidays allowing them to see places where they could never go. After purchasing a "holiday" voucher, the "buyer" receives an electronic postcard from "their" animal. We thank all the donors, sponsors, supporters, online shop customers and visitors very much. Your support is really appreciated!

Tygr Šer Chán podepsal první dílek puzzle.

Herec Horáckého divadla František Mitáš dává rozhovor pro Jihlavský deník.

adopční puzzle s tygrem

ZOO OŽILA POSTAVAMI Z KNIHY DŽUNGLÍ

THE ZOO REVIVED WITH CHARACTERS FROM JUNGLE BOOK

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Když nás oslovil ředitel Horáckého divadla v Jihlavě Ondřej Remiáš s nápadem společného projektu, ani jsme netušili, že výsledkem bude divadelní představení v zoo. Původně jsme měli být jakýmsi „poradním orgánem“ pro ztvárnění postav z Knihy džunglí od Rudyarda Kiplinga. Situace kolem Covid-19 však způsobila, že i divadlo muselo hledat cesty ke svým divákům. Proto v roce 2020 měli herci „divadelní NE-prázdniny“, které trávili i u nás v zoologické zahradě.

Nejprve jsme se s herci sešli na společném povídání o zvířatech. V našem centru PodpoVRCH a následně v areálu zoo jsme jim říkali, jak se chovají jednotlivá zvířata, která mají herci ztvárnit. Pak následovalo několik zkoušek a příprav, aby se divadelní představení mohlo přesunout do zahrady. Zde jsme museli skloubit vhodná místa pro herce a jednotlivé scény a zároveň dbát na to, abychom nerušili zvířata. Nakonec jsme vybrali 6 míst a na každém se odehrávala část příběhu. Diváci ocenili, že na začátku si vybrali svého průvodce (tygr Šer Chán, slon Háthí, medvěd Bálú, šakal Tabákí, vlk Akéla), který je doprovázel nejen po zoo, ale také příběhem. Jak herci zjistili, tak návštěvníci/diváci se jich ptali nejen na děj představení, ale také je zajímaly i informace o zvířatech z naší zoo. Párkrát se i zapotili, při záludnějších otázkách, ale jako správní herci si vždy poradili. My jsme ocenili, že se naučili i mnoho zajímavostí o zvířatech a divadelní inscenace tak dostala zcela jiný rozměr než v divadle. Představení se zde odehrávalo celé léto a všechny termíny byly beznadějně vyprodané. Ohlasy byly vždy velice pozitivní a my jsme rádi, že naše zoo načas byla domovem nejen našich zvířat, ale i těch z Knihy džunglí. Už teď se těšíme na další sezónu!

Zoo nabídla hercům velkorysý prostor pro představení.

Herci využili i členitý terén v naší zoo.

Mauglí s dětmi

Závěrečný souboj se odehrával ve vesnici Matongo.

Na závěr přinesli zvířata divákům poselství z džungle.

SUMMARY

The situation around COVID-19, however, meant that the Horácké divadlo theatre in Jihlava, too, had to look for ways to reach its viewers. That was why in 2020, the actors had their "Theatre non-vacation". Jihlava Zoo became one of such non-holiday sites, with Rudyard Kipling's Jungle Book played as a theatrical performance. There were six locations around the zoo serving to feature one part of the story. Actors in their roles (Shere Khan the Tiger, Hathi the Elephant, Baloo the Bear, Tabaghi the Jackal and Akela the Wolf) accompanied the audience as guides.

The show was underway throughout the summer and all dates were hopelessly sold out. Feedback from the audience was very positive at all times. We plan to repeat this project in the next season.

FOTOSOUTĚŽ „JAK SI KDO USTELE, TAK SI LEHNE“ “YOU’VE MADE YOUR BED, NOW LIE ON IT.”: A PHOTOGRAPHY COMPETITION

Zoo Jihlava uspořádala v roce 2020 fotosoutěž, která byla zaměřena na zvířata z naší zoo. Jak napovídá název fotosoutěže, cílem bylo vyfotit zvířata při spánku nebo při nějaké aktivitě se spánkem související. Do soutěže se mohli zapojit profesionálové i amatéři, podmínkou bylo pouze, aby fotka byla pořízená v naší zoo a každý soutěžící mohl zaslat pouze jednu fotku. Soutěžilo se o zajímavé ceny ze Zoo Jihlava a od partnera soutěže firmy Nikon.

Do naší fotosoutěže přišlo celkem 227 fotografií. Ze všech fotografií vybrala odborná porota ve složení Vladislav Jiroušek, Filip Barták a Martin Maláč 20 nejlepších. Výběr jsme zveřejnili na Facebooku Zoo Jihlava, kde hlasováním (like), zvolili fanoušci zoo 3 fotografie.

Hlasování veřejnosti skončilo následovně:

1. místo Dušan Nechvátal – 392 hlasů
2. místo Miroslav Hrobař – 296 hlasů
3. místo Tomáš Brzoň – 236 hlasů

Vyhlásili jsme i cenu poroty, která také volila 3 nejlepší fotografie.

1. místo Petra Písařovicová
2. místo Miroslav Hrobař
3. místo Jiří Malyška

SUMMARY

Jihlava organized a photography competition in 2020, which focused on animals from our zoo. The goal was to photograph an animal as they sleep or do some sleep-related activity. Both professionals and amateur photographers were eligible to enrol; the only term was that the photo must have been taken in the Jihlava Zoo grounds and each entrant was permitted to submit only one picture. There were interesting prizes extended by Jihlava Zoo and Nikon, the grand partner of the competition.

The zoo received a total of 227 images. Out of these, a jury of experts (Vladislav Jiroušek, Filip Barták and Martin Maláč) selected the top pictures. We posted the selection on the zoo's Facebook page where the zoo's fans chose 3 photos by voting ("likes").

The public vote results were as follows:

Dušan Nechvátal – 392 votes
Miroslav Hrobař – 296 votes
Tomáš Brzoň – 236 votes

We also announced the award of the members of jury who also voted for the best three pictures.

Petra Písařovicová
Miroslav Hrobař
Jiří Malyška

soutěžní fotografie Dušana Nechvátala

soutěžní fotografie Jiřího Malyšky

soutěžní fotografie Petry Písařovicové

soutěžní fotografie Miroslava Hrobaře

soutěžní fotografie Tomáše Brzoně

CHOVATELSKÁ ČINNOST ANIMAL MANAGEMENT

Zoologické oddělení jihlavské zoo je rozděleno do šesti chovatelských úseků. Ke konci roku 2020 se skládalo ze dvaceti chovatelů, dvou zoologů a registrátorky. Dříve již několikrát zmíněná specifika loňského roku spojeného s pandemií COVID-19 se projevila zejména v době dvou uzavření zoologické zahrady pro veřejnost, kdy bylo zpravidla celé oddělení rozděleno na dvě samostatné skupiny, které se vzájemně nepotkávaly. I za této náročné situace bylo třeba zajistit všechny standardní každodenní činnosti spojené s péčí o naše zvířata a také realizovat nutné přesuny zvířat v rámci České republiky i zahraničí a spolupracovat při přípravě nových expozic či úprav stávajících. V době delšího podzimního uzavření proto byly naše řady posíleny i kolegy z jiných oddělení, kteří se po nutném zaškolení stali integrální a plnohodnotnou součástí zoologického týmu. Na tomto místě bych proto chtěl poděkovat všem zúčastněným za jejich vstřícnost, nasazení a úsilí, se kterými jsme tímto podivným obdobím úspěšně prošli.

MALÍ SAVCI

I v letošním roce se v jihlavské zoo objevilo několik nových taxonů malých savců. V Babiččině dvorečku, kde chováme převážně naše národní plemena domácích zvířat, se nově objevili králíci domácí – čeští luštiči (*Oryctolagus cuniculus f. domesticus*) pocházející ze západočeských chovů. Po úhynu zbylého samce hlodouna menšího (*Cannomys badius*) jsme do opuštěné expozice pro hlodavce umístěné v přípravně na Australské farmě nově dovezli ze Zoo Praha drobné pískomily štětkaté (*Gerbillus dasyurus*), přičemž ani oni zde neměli zůstat natrvalo. Nakonec se nám po řadě logistických překážek podařilo těsně před koncem roku z anglické Zoo Hamerton po dlouhé době do České republiky znovu dovést klokanomyši spinifexové (*Notomys alexis*). Jedná se o původní druh drobných myšovitých hlodavců žijící v suchých oblastech západní a střední Austrálie. Jsou to sociální zvířata, která se sdružují do smíšených skupin deseti, dvanácti jedinců obojího pohlaví. Predátorům unikají rychlými úskoky v různých směrech a veškeré tekutiny potřebné k životu získávají z potravy, a to z listů, semen a bobulí. U ježků ušatých (*Hemiechinus auritus*) se nám kromě dalších dvou vrhů také podařilo dovést dva nepřibuzné samce od soukromých chovatelů z Německa a Spojeného království, což, alespoň doufáme, definitivně úspěšně zajistí náš chov na několik nejbližších sezón. Po delší odmlce se u nás opět rozmnožili kuskusi pozemní novoguinejské (*Phalanger gymnotis leucippus*). První mládě nově sestaveného mladého páru, samce ze Zoo Praha a samice ze Zoo Plzeň, opustilo vak zkraje roku a následně, v rámci chovatelské spolupráce na podzim

Mgr. Richard Viduna
vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

Ing. Kateřina Kucířková
kurátorka
Curator

odcestovalo do Zoo Plzeň. Na loňské úspěchy navázaly chovné skupiny damanů pralesních (*Dendrohyrax dorsalis*) třemi mláďaty, poletušky slovanské (*Pteromys volans*) jedním a lenochodi dvoupřstí (*Choloepus didactylus*) také jedním mláďetem. Samice, která v té době při sobě stále měla první odchovanou samici, v létě poněkud překvapivě přímo nad hlavami návštěvníků porodila své druhé plně životaschopné mládě. Loňská samice byla poté přesunuta do jiné expozice a později během podzimu odvezena do nizozemské Zoo Overloon. Poprvé se v naší zoo podařilo úspěšně odchovat tři mláďata hutí stromových (*Capromys pilorides*) a konečně jsme se dočkali i mláďete, samce, velemyši největší (*Phloeomys cumingi*), což popsal chovatel Michal Kratochvíl takto: „Velemyši největší jsme v jihlavské zoo měli již dříve. Nejprve u nás byla v roce 2008 po dovozu z Filipín karanténována tři zvířata a pak jsme mezi červnem 2014 a zářím 2016 drželi dalších pět jedinců, nicméně v tomto období neúspěšně. K taxonu jsme se po kompletní přestavbě chovného zařízení vrátili v září 2019. V dubnu 2020 se z jedné hnízdní budky začalo ozývat neobvyklé pískání a po několika dalších dnech již byla pozorována po expozici se pohybující samice s mláďetem přisátým na struku. Tímto netradičním způsobem se mládě se samici pohybuje několik dalších týdnů, až do svého osamostatnění. V září 2020 bylo mládě odchyceno, celkově zkontrolováno, sexováno a očipováno. Jedná se o prvoodchov tohoto taxonu v naší zoologické zahradě a podle dostupných údajů také celosvětově o jedno z pouhých tří mláďat svého druhu narozených letos v lidské péči.“ Již dlouho jsme ve výroční zprávě také podrobněji nezmínili náš tradiční chov druhého taxonu velemyší, velemyši obláčkové (*Phloeomys pallidus*). Základy jejich současného evropského chovu položilo více než dvacet jedinců původem z Filipín a z americké Zoo Bronx. Do Zoo Jihlava se tato zvířata dostala poprvé v roce 2008. Od té doby se u nás narodilo již více jak osmdesát mláďat a odchovat se jich podařilo přes šedesát. V současné chvíli tyto větší stromové hlodavce chováme ve čtyřech rodinných skupinách a se zhruba dvaceti zvířaty jsme stále jejich největším známým světovým chovatelem. Podle dostupných informací z mezinárodní databáze ZIMS je drženo v třiceti čtyřech evropských zoologických zahradách více než sto třicet jedinců. Další zvířata najdeme u soukromých chovatelů, kteří jsou zpravidla nedílnou součástí chovného programu, koordinovaného

daman pralesní (*Dendrohyrax dorsalis*)

poletuška slovanská (*Pteromys volans*)

velemyš největší (*Phloeomys cumingi*)

kolegy ze Zoo Praha. U teprve nedávno dovezených klokánek rudohnědých (*Aepyprymnus rufescens*) jsme dosáhli prvoodchovu již loni, jednalo se o prvoodchov nejen v naší zoologické zahradě, ale také v rámci UCSZOO a po několika desetiletích i v celé kontinentální Evropě. Nicméně během letošního roku přibýlo dalších sedm mládat a první v Jihlavě narození jedinci se již mohli přesunout do dalších zařízení, konkrétně do Zoo Plzeň a německé Zoo Eifel. Klokánky rudohnědé držíme ve dvou oddělených chovných skupinách. První tři jedince, samce, ke kterým od října 2019 přibýly tři samice, jsme do České republiky dovezli již v únoru 2019. Všechna zvířata pocházejí z anglické Zoo Hamerton, jsou potomky jedinců importovaných přímo z Austrálie v říjnu 2018, a naše zoo byla první institucí, která od kolegů tyto vzácné klokánky získala. Protože se jedná o značně plachá zvířata, probíhá jejich kontrola obvykle pouze zpozřdálí. Po zazimování zvířat v temperovaném prostoru byla pozorována postupně se zvětšující a pohybující se „boule“ ve vaku, následně z vaku vykukující ocas či končetiny a po několika týdnech i krásné, zdravé mládě sedící v hnízdě se samicí. První pár křeček stromových (*Brachytarsomys albicauda*), endemických madagaskarských hlodavců, jsme do České republiky dovezli v únoru 2019 a od října 2019 držíme dokonce tři páry. Ve snaze nastartovat u zvířat reprodukční chování jsme po několika měsících opakovaně prostřídali samce v jednotlivých párech. Ukázalo se, že všichni jedinci různého pohlaví jsou k sobě navzájem velice tolerantní. Protože antsangy, což je jejich jednoslovný název vycházející z malgaštiny, ve své domovině obývají dutiny stromů a rodí v nich svá mláďata, jsou naše hnízdní budky upravené podobně. Počátkem července 2020 jsme z jedné z nich začali slyšet neobvyklou vokalizaci, tiché, jemné pískání. Přestože všechna zvířata jsou dosud umístěna v chovatelském zázemí, dopřáli jsme jim potřebný klid a hnízdní budku jsme pouze zevně monitorovali a dovnitř vůbec nenahlíželi. Teprve po dvou měsících jsme se rozhodli k její fyzické kontrole a kromě dospělého chovného páru jsme objevili dvě krásná, urostlá mláďata. Ta jsme zvažili, očipovali a při sexování zjistili, že máme sourozenecký pár. Opět se jedná o prvoodchov tohoto taxonu nejen v naší zoologické zahradě, ale také v UCSZOO a v celé kontinentální Evropě. Na světě byli před námi dosud úspěšní pouze kolegové ze Spojeného království. Také by se podle všeho v našem případě mělo jednat o první odchov F2 generace, tedy o mláďata rodičů, kteří se oba již sami narodili v lidské péči. Úhynem obou našich již letitých vakoveverek páskovaných (*Dactylopsila trivirgata*) tento druh bohužel zcela vymizel z evropských zoologických zahrad. Osamělého samce mary stepní (*Dolichotis patagonum*) jsme se po úhynu samice rozhodli odeslat do nově vznikající chovné skupiny zakládané v německé Zoo Duisburg a tím jsme u nás s tímto taxonem prozatím skončili.

PRIMÁTI

Primáti patří z hlediska návštěvníků mezi jedny z nejatraktivnějších zvířat. Nově jsme dovezli lemury límčové (*Eulemur collaris*), samce ze Zoo Zaježd a samici ze Zoo Plzeň, kteří již obývají jeden z ostrovů u Lemuřince. Tradičně jsme odchovávali jednoho samce lemura černého (*Eulemur macaco*) a tři mláďata lemura kata (*Lemur catta*). Na loňský prvoodchov navázali i maki Goodmanovi (*Microcebus lehilahytsara*), kteří letos odchovávali dokonce tři mláďata. Navíc mezi letošními úspěšnými matkami figuruje s dvojčaty už i samice narozená u nás v předešlém roce. Porod proběhl i u vari červených (*Varecia rubra*), narodila se tři mláďata, ale ani tentokrát se odchov bohužel nezdařil. Přestože matka každoročně vykazuje nemalé pokroky v péči o mláďata, jednalo se o čtvrtý neúspěšný pokus, a proto pro příští sezónu zvažujeme nasazení hormonální stimulace, která by podpořila laktaci. Úspěšně se podařilo rozmnožit oba druhy „malých komb“, komby jižní (*Galago moholi*) odchovávaly jednoho samce a komby ušaté (*Galago senegalensis*) čtyři mláďata. Bezproblémový porod proběhl i u komb velkých (*Otolemur crassicaudatus*) a i přes nastalé nemalé potíže se nakonec podařilo společným úsilím všech zúčastněných obě chovatelsky velmi cenná mláďata, samce a samici, odchovat. Zhruba po měsíci od narození mládat jsme v ubikaci našli matku s parézou obou zadních končetin. Okamžitě jsme ji i s oběma mláďaty přesunuli do menší klece ve vytápěné místnosti, začali s medikací Catosalem, následně i Meloxicamem a Depedinem, dotacemi vitamínů, minerálů i stopových prvků, příkrmováním jí a později i mládat vhodnou energetickou stravou. Naštěstí se její stav postupně zlepšoval a během čtyř měsíců se vrátil do normálu, přičemž mláďata v mezichase plně odrostla. Jednoduchou úpravou bývalé odchovny krmených hlodavců se v loňském roce podařilo vybudovat chovatelské zařízení určené zejména pro outloně malé (*Nycticebus pygmeus*). Vzhledem k jeho kapacitě jsme mohli dovozem dvou nových samic k našim odchovaným samicím rozšířit chovnou základnu na tři páry. První samec pochází ze Zoo Děčín a druhý z ruské Zoo Moskva. Vzhledem k neočekávané specifické náročnosti,

křeček stromový (*Brachytarsomys albicauda*)

komba velká (*Otolemur crassicaudatus*)

zejména administrativní, druhého transportu, který jsme vyřizovali zhruba dva roky, se jedná o velice důležitý počín, který posílí genetickou variabilitu tohoto druhu ve střední Evropě. Na začátku roku jsme přivezli novou chovnou samici chvostana bělolícího (*Pithecia pithecia*) ze skotské Zoo Edinburgh. U těchto opic jsme v předchozích letech řešili zdravotní problémy způsobené parazity *Gongylonema spp.* a bohužel i u nově dovezené samice se po pár měsících tato hlístice objevila. Parazit *Gongylonema pulchrum* je běžným cizopasníkem přežvýkavců, koní, prasat, ale je dobře znám i u čeledi Callitrichidae. Dospělci se nacházejí ve sliznici dutiny ústní, jazyka a jícnu, a způsobují záněty spojené s poruchami příjmu potravy. Larvy se vyvíjejí v meziphostitelských broucích a švábech. Klinickým projevem byl u samice chvostana otok dutiny ústní s častým otíráním tlamy o předloktí či větve, velké slinění, ztráta ochlupení v okolí úst a na

vari červený (*Varecia rubra*)

předloktí, postupná ztráta váhy a celková apatie zvířete. Terapeuticky byl nasazen Ivomec, sekundární projevy byly řešeny Shotapenem, Catosalem a Depedinem, přičemž jsme chvostany přemístili do zcela jiné expozice mimo Amazonský pavilon, kde problém se šváby momentálně není řešitelný. Chov drápkatých opic, dlouholetá chlouba jihlavské zoo, loni přišel o celou skupinu tamarínů žltorukých (*Saguinus midas*), a to v zásadě z neznámých příčin. Zvířata byla z důvodu plánovaných stavebních prací přemístěna do nové expozice, kde po dvou měsících došlo během pěti dní k hromadnému úhynu všech šesti jedinců. Z pitvy bylo vyloučeno, že by se jednalo o předpokládanou intoxikaci rodenticidy, potvrzena byla pouze nespecifikovaná akutní bakteriální seps. Chov tohoto taxonu jsme prozatím ukončili. Skupina tamarínů pinčích (*Saguinus oedipus*) byla po úhynu chovné samice v roce 2018 rozpuštěna, čtyři samci včetně chovného byli jako mládenecká skupina předáni do Zoo Ostrava, jedna samice do italské Zoo Valcorba a zbývající samice čeká na doporučení koordinátorky chovného programu, aby spolu s vhodným samcem založila v naší zoo novou chovnou skupinu. U skupiny tamarínů vousatých šedavých (*Saguinus imperator subgriseus*) zatím k žádné výrazné změně nedošlo, pouze jsme jedno zvíře odeslali do italské Zoo Řím, a zatím stále čekáme na doporučení koordinátora chovného programu pro rozpuštění skupiny po úhynu původní chovné samice a sestavení nového páru. Ze čtyř taxonů kosmanů je nepočetnější rodina kosmanů černovousých (*Callithrix penicillata*). Skupina se rozrostla o čtyři mláďata a sestává tak z devíti členů, což se zdá být limitujícím počtem pro danou velikost expozice. Kosmani zakrslí východní (*Cebuella pygmaea niveiventris*) jsou chováni ve dvou skupinách. Rodina žijící v Amazonském pavilonu je tvořena chovným párem a dvěma mláďaty narozenými v roce 2018 a od té doby se z neznámých příčin nerozmnožuje. Na vině však mohou být časté změny v expozici, která se až příliš často stává dočasným azylem

pro vyloučené jedince jiných taxonů z čeledi Callitrichidae a Pitheciidae. U druhé skupiny kosmanů zakrslých jsme na konci roku ztratili chovnou samici, která uhynula v deseti letech v důsledku amyloidózy a následného selhání ledvin. Nedařilo se nám také u kosmanů stříbřitých (*Mico argentatus*). Během roku samice dvakrát porodila, ovšem ani jedno mláďe se nepodařilo odchovat. Z důvodů neodložitelných přestaveb expozice jsme byli nuceni mláďata navzdory jejich nízkému věku, jedenáct týdnů a čtyři měsíce, odchytit, což se jim pravděpodobně stalo osudným. Těchto okolností jsme si dobře vědomi a věříme, že po ukončení všech nutných prací se úspěšný odchov v následujícím roce již povede. Amazonský pavilon, ve kterém je chováno pět taxonů drápkatých opic, prošel v tomto roce několika výraznými úpravami. V celém pavilonu bylo rozvedeno nové plynové vytápění. Při této příležitosti byla obměněna stará výdřeva za novou a jednotlivé expozice byly osázeny novými rostlinami. Například expozice lvičků zlatých (*Leontopithecus rosalia*) se zazelenila rostlinami *Difffenbachia gigas*, *Dyopsis lutescens*, *Bilbergia sp.*, *Musa sp.*, broméliemi a několika druhy fikusů. V chovu starosvětských primátů nastala pouze jedna zásadní změna a to u gueréz běloramenných (*Colobus polykomos*). Protože celoevropská populace tohoto taxonu je držena pouze v osmi zoologických zahradách, přistoupili jsme před koncem roku po dohodě s koordinátorem chovného programu k dovozu nové chovné skupiny, samce z anglické Zoo Paignton a dvou samic z německé Zoo Duisburg. Vzhledem k absenci nových zájemců o budoucí chov těchto zajímavých primátů zůstávají zatím naši dva původní samci, kteří jsou společně drženi jako záložní bakalářská skupina, i nadále v Jihlavě.

jedna z obnovených expozic v amazonském pavilonu

ŠELMY

Letošní rok nebyl pro naše šelmy až tolik významný z hlediska odchovů, ale především kvůli nemalému počtu důležitých přesunů řady jedinců v rámci mezinárodní spolupráce zoologických zahrad v chovatelských programech. Přesto bychom rádi zmínili dosažení prvního úspěšného odchovu mladé samice nosála bělohubého (*Nasua narica*). U tohoto taxonu, který se po zařazení nosála červeného na seznam invazivních nepůvodních druhů EU stal velice vyhledávaným a žádaným, jsme během roku zaznamenali dokonce dva porody, nicméně pouze jedno ze tří mláďat druhého vrhu se podařilo úspěšně odchovat. Samice je během odchovu značně nervózní a oddělení samce se ukázalo jako nezbytné. Na začátku července se oběma chovným zvířatům podařilo po protržení sítě venkovní voliéry utéct. Samici jsme zahnali zpět téměř vzápětí, ale samce bohužel ne. Dva dny se držel v areálu zoologické zahrady a při jednom z mnoha pokusů o jeho odchyt přepřel hraniční říčku Jihlávku a dostal se do městského lesoparku Heulos. Tam a v jeho nejbližším okolí se pohyboval několik dalších dní, kdy jsme se jej pokoušeli všemi možnými způsoby odchytit, jednou dokonce ve spolupráci s jihlavskými hasiči a jejich těžkou technikou, ale

manul (*Otocolobus manul*)

kočka bengálská krátkouchá (*Prionailurus bengalensis euptilurus*), mládě při veterinární prohlídce a očkování

Stavy zvířat k 31. 12. 2020

	taxony	jedinci
savci	117	595
ptáci	46	227
plazi	55	206
obojživelníci	13	79
ryby	25	109

Rozmnožená zvířata v letech 2013 až 2020

	taxony	jedinci
2013	55	267
2014	73	269
2015	60	346
2016	64	288
2017	77	391
2018	59	488
2019	87	719
2020	73	384

Narození v roce 2020

	taxony	jedinci
savci	59	209
ptáci	11	39
plazi	13	123
obojživelníci	5	13

Úhyny v roce 2020

	taxony	jedinci
savci	62	121
ptáci	17	24
plazi	20	35
obojživelníci	4	7

mládě nosála bělohubého (*Nasua narica*)

takto bystré, pohyblivé a zvědavé zvíře nám s lehkostí unikalo. Ovšem i on nakonec udělal chybu, vydal se na dvorek ve vnitrobloku ohrazený plotem z hladkých vlnitých plechů, kde se nám ho nakonec podařilo chytit do podběráků a vrátit do expozice. Dvou porodů jsme se dočkali i u zkušené chovné samice margaye yucatanského (*Leopardus wiedii yucatanicus*). První dubnové mládě bohužel zmizelo hned druhý den po narození, ale krátce poté se u matky dostavila říje a ona po úspěšném odpáření porodila v říjnu další mládě, samce, kterého zatím zdárně odchovává. Zajímavostí je také to, že chovný samec je třínohý, při úrazu přišel o pravou přední končetinu, nicméně již opakovaně potvrdil, že i s tímto handicapem je schopen svoji partnerku plnohodnotně pářit. Po dlouhé době jsme letos neodchovali žádné mládě u koček divokých arabských (*Felis silvestris gordonii*). Ze dvou připouštěných koček zabřezla pouze jedna, která bohužel nakonec o celý vrh tří kotat přišla. V příštím roce proto plánujeme dovézt z německé Zoo Wuppertal nového samce a posílit tak nejpočetnější mimoarabský chov tohoto opomíjeného a lidskými aktivitami velmi dotčeného taxonu malých koček. S problémy jsme se tento rok potýkali také v chovu koček bengálských krátkouchých (*Prionailurus bengalensis euptilurus*). Ze čtyř narozených kotat se podařilo po odstavu dochovat pouze dvě, a vzhledem k tomu, že o nemalé množství mláďat přišli i kolegové ze spolupracujících institucí, doufáme ve větší úspěšnost v příštím roce. Naději dává, že naše mladá chovná samice dovezená loni z ruské Zoo Novosibirsk rodila poprvé a v budoucnu může významně posílit celou evropskou populaci tohoto taxonu geneticky cennými mláďaty. Po úhynu obou chovných samců manulů (*Otocolobus manul*) jsme na základě doporučení koordinátora chovného programu s nadějí dovezli dva nové samce, opět z ruské Zoo Novosibirsk. Naneštěstí však tento přesun nepřinesl kýžené výsledky. Starší ze samců se dobře neadaptoval na naše mírnější a vlhčí klimatické podmínky, postupně slábl a nakonec musel být i přes naši nemalou snahu mu pomoci po několika měsících zcela zesláblý utracen. Druhý, mladší samec má zálomek ocasu, vykazuje známky agresivního chování vůči chovatelům a celkově jeho chování napovídalo, že je s ním něco v nepořádku. Teprve opakované dotazy adresované ruským kolegům přinesly jasnou odpověď, že se jedná o uměle odchovaného jedince, tedy zvíře naprosto nevhodné k dalšímu chovu. Těsně před koncem roku jsme proto dovezli dalšího mladého samce z italské Zoo Torbiera. Bohužel ani tento dovoz se neobešel bez komplikací, protože italská kolegové zvířeti nerozvázně aplikovali antikoncepční implantát, který jsme mu krátce po převozu museli odstranit. Přesuny zvířat v rámci UCSZO již byly snadnější. Ze Zoo Brno jsme přivezli mladou samici levharta cejlonského (*Panthera pardus kotiya*), kterou se úspěšně podařilo spojit s naším starším samcem. Její mladistvý temperament lehce vyrovnal rozdíl v tělesné velikosti obou jedinců a zvířata nyní harmonicky obývají společný prostor. Po eutanazii naší zasloužilé chovné samice karakala (*Caracal caracal*) z důvodu amyloidózy ledvin jsme ze Zoo Dvůr Králové získali mladou samici, která nás, doufáme, v příštích letech také potěší řadou úspěšně odchovaných mláďat. A kolegové ze Zoo Ústí nad Labem k nám převezení jednoho ze svých samců tuleňů obecných (*Phoca vitulina vitulina*). Jedná se o zvíře narozené v belgické Zoo Antverpy, které i přes svůj mladý věk již několika zoologickými zahradami prošlo, takže doufáme, že s našimi dvěma samicemi vytvoří spokojenou skupinu, čemuž naštěstí již od prvních chvil vše nasvědčuje. Významně dobrodružnější byla výměna našich psů pralesních (*Speothos venaticus*). Našeho původního pražského samce jsme po několikerém odsunutí termínu cesty z důvodu cestovních omezení spojených s COVID-19 nakonec v listopadu odvezli do jeho nového domova v anglické Zoo Birmingham. Bohužel jsme kvůli blízkosti potvrzeného ohniska ptačí chřipky nemohli při stejné cestě naložit k nám doporučenou čtveřici bratrů v anglické Zoo Chester. Blížící se definitivní silvestrovský termín Brexitu nám nedával příliš mnoho dalších možností a proto jsme se v prosinci pro ně za Kanál vypravili znovu. Po několikadenním neplánovaném „uvíznutí“ ve Spojeném království jsme je nakonec na druhý svátek vánoční do Jihlavy skutečně dovezli.

pes pralesní (*Speothos venaticus*)

margay (*Leopardus wiedii*)

příchod nového samce tuleň obecného (*Phoca vitulina vitulina*)

voduška abok (*Kobus megaceros*)

KOPYTNÍCI

Jihlavská kolekce kopytníků není velká, během posledních let se podstatně nemění a její momentálně nejdynamičtější součástí jsou prasata a pekari. Bohužel ani letos se u mladší chovné samice babirusy sulaweské (*Babirusa celebensis*) nepodařilo odchovat mládě. Pozitivní je, že zabřezla i s novým chovným samcem, a její mateřské chování nasvědčuje péči o narozené mládě. Skupinu prasat visajanských negroských (*Sus cebufrons negrinus*) jsme zcela přestavěli. První dvě samice, dovezené již loni ze Zoo Děčín, po spojení s perspektivním samcem získaným ze skotské Zoo Camperdown nezabřezly, což jsme nicméně vzhledem k jejich věku očekávali a po dohodě s koordinátorkou chovného programu jsme je v rámci udržitelného managementu chovného programu utratili. Okamžitě byly nahrazeny geneticky cennou samicí z nizozemské Zoo Rotterdam, která pochází z první generace mláďat rodičů importovaných z Filipín. V půlce listopadu již chovatelé pozorovali jejich páření a tak se snad na jaře příštího roku dočkáme prvních jihlavských selat těchto kriticky ohrožených ostrovních prasat. Z původního tria pekari Wagnerových (*Catagonus wagneri*) zůstal po chronickém onemocnění ledvin nejstarší samice pouze pár, který se na podzim dočasně přestěhoval do upraveného výběhu a stáje po pštrosech. Jejich původní ubikace byla zbořena a na jejím místě vyrůstá zcela nový objekt, do kterého by se kromě pekari měli během příštího jara přestěhovat i mary slaništní (*Dolichotis salinicola*) a po nějaké době se do zoo vracející se aratingy sluneční (*Aratinga solstitialis*). Ze skupiny guanak (*Lama guanicoe*) jsme nejprve v červnu odeslali pryč odchovaného samce z roku 2019, aby se krátce na to narodil samec nový. Nakonec jsme v srpnu uspali nejstarší samici, na které se již projevovaly geriatrické problémy, a dlouhodobě chřadla. Mnohem smutnější byl náhlý úhyn hřebce zebry Burchellovi (*Equus quagga burchelli*), který bohužel musel být dovezen příliš mladý, nevybojoval si svoje místo ve stádě našich klisen, což patrně vedlo k naprostému vyčerpání organismu vlivem stresu. Tento problém bohužel není u stepních zeber chovaných v lidské péči nikterak ojedinělý, protože získat geneticky vhodného a dostatečně zralého samce, který prošel řádnou socializací, včetně postupného otkávání se v mládenecké skupině, je často téměř nemožné. Nakonec jsme se domluvili s kolegy ze Zoo Dvůr Králové nad Labem, kteří k nám v rámci potřeby oživení krve vlastního stáda během příštího jara přesunou jejich dospělého harémového hřebce, takže tato smutná historie by se již neměla opakovat. Naopak velmi dobře dopadl technicky i logisticky značně náročný přesun celého stáda vodušek abok (*Kobus megaceros*) ze tří českých zoologických zahrad do ruské Zoo Kazaň. Ve spolupráci s kolegy ze Zoo Ostrava a Zoo Praha jsme tam odeslali našeho loňského mladého samce, aby položil základy tamního chovu tohoto ohroženého druhu antilop.

husa velká (*Anser anser*)

PTÁCI

Z nově držených ptačích taxonů je vhodné zmínit pár čají obojkových (*Chauna torquata*), který jsme i přes celoevropskou nedostupnost samců rychle sestavili díky vstřícné spolupráci s kolegy ze Zoo Děčín a anglické Zoo Paignton. Tito ne zcela typičtí zástupci vrubozobých se v naší zahradě objevují poprvé. Jedná se o statné šedě zbarvené ptáky s tmavým obojkem na krku, jejichž rohovinou pokryté ostruhy na ohbí křídel slouží k obraně před predátory. Od soukromých chovatelů papoušků jsme postupně získali latamy vlaštovčí (*Lathamus discolor*), papoušky zpěvavé (*Psephotus haematonotus*) a rosely slámožluté (*Platycercus flaveolus*). Posledně jmenované se nám ještě v těžce chovatelské sezóně podařilo rozmnožit a z hnízdní budky vyletěla dvě krásná, zdravá mláďata. Bohužel naše radost netrvala dlouho a kuny nám během jediné noci zlikvidovaly jak obě mláďata, tak chovného samce. Bohužel to nebyl jediný případ, kdy jsme se neúspěšně potýkali se škodnou. Následně jsme také přišli o chovnou samici puštíka bělavého pobaltského (*Strix uralensis liturata*). Samce jsme okamžitě po incidentu stáhli do zabezpečeného zázemí a následně na dobu nutnou k přebudování a lepšímu zabezpečení soví voliéry přesunuli ke kolegům do Hodonína. Po náročném vytváření harmonického páru hus kuřích (*Cereopsis novaehollandiae*) jsme se v březnu dočkali tří housat, která byla všechna úspěšně odchována. Dva

houseři a jedna husa byli později odesláni do nových domovů. Po delší odmlce jsme opět odchováli mláďata u hus velkých (*Anser anser*). Protože přirozený odchov rodiči není ve společné expozici s pelikány bílými (*Pelecanus onocrotalus*) možný, umístili jsme několik vajec do lhně a další podložili pěstounskému páru husic egyptských (*Alopochen aegyptiacus*), který má vlastní snůšky neoplozené. Celkem jsme se dočkali devíti housat, šesti z vajec uměle inkubovaných a tří od adoptivních rodičů. Již tradičně jsme se mláďat dočkali u lori horských (*Trichoglossus moluccanus*), seriem rudozobých (*Cariama cristata*) a rekordních desíti odchovaných z jedenácti vyhlýchů u plameňáků růžových (*Phoenicopterus roseus*). Před koncem roku jsme ukončili držení kakadu palmových (*Probosciger aterrimus aterrimus*). Samice bohužel uhynula v důsledku generalizované endotoxémie způsobené chronickými zánětlivými změnami v oblasti zobáku. S tímto problémem jsme se u ní dlouhodobě potýkali už od jejího příchodu

v roce 2011. Po zvážení reálných možností jsme po dohodě s koordinátorkou chovného programu našeho samce převezli do Zoo Kolín nad Rýnem k tamější osamoceně dospělé samici, kterých je v celoevropské populaci nedostatek. Naopak velkým úspěchem je přepárování arů hyacintových (*Anodorhynchus hyacinthinus*). Jedná se o další příklad důležitosti mezinárodní spolupráce mezi zoologickými zahradami, tentokrát zcela ideální, protože během pěti dní vznikly v obou dotčených institucích nové páry těchto největších papoušků světa. K tomu dodává Michal Kratochvíl, jeden z jejich chovatelů, následující: „V jihlavské zoologické zahradě jsou tito impozantní papoušci k vidění od roku 2008. Nicméně od srpna 2013 až do letošního listopadu jsme drželi pouze dva samce. Nakonec jsme od koordinátora chovného programu EEP počátkem října obdrželi doporučení na výměnu jednoho z nich s antverpskou zoo, kde naopak měli dvě samice. Po provedení nezbytných veterinárních vyšetření a testů jsme proto v polovině listopadu s našim zoologem vyrazili s naloženým samcem na cestu do Belgie. Celý transport, jehož součástí byla samozřejmě i další zvířata, proběhl bez problémů a po několika dnech jsme se v pořádku vrátili na Vysočinu i s novou samicí. Spojení obou nových párů, v Antverpách i Jihlavě, proběhlo bez sebemenších komplikací a všichni doufáme, že v obou institucích se v budoucnu dočkáme úspěšných odchovů!“

PLAZI, OBOJŽIVELNÍCI, RYBY

Významnou událostí roku 2020 pro nás byl příchod čtyřletého samce krokodýla siamského (*Crocodylus siamensis*) z anglické Zoo Crocodiles of the Worlds. V následujících letech se stane partnerem pro naši samici, která je však v současné chvíli ještě mnohonásobně větší. Teprve poté, co samec doroste patřičných rozměrů, aby se nestal její snadnou kořistí, budou moci být spojeni. Nově jsme v Tropickém pavilonu začali s chovem ještěrky smaragdové (*Gastropholis prasina*) pocházející z pobřežních lesů Tanzanie a Keni. Jedná se o poměrně velký druh, který dorůstá délky až 45 cm, přičemž 2/3 připadají na dlouhý bičovitý ocas. Po několikaleté odmlce jsme se znovu navrátili k chovu leiiocefalů kýlnatých (*Leiiocephalus carinatus*) a opět jsme se již dočkali odchovu. Nově přichozími jsou také dva druhy gekonů, gekon turecký (*Hemidactylus turcicus*) a gekon Williamsův (*Strophurus williamsi*). Samostatný článek chovatelky Petry Škárkové si zasloužili trnorepi zdobení (*Uromastix ornata*), kteří se rozmnožili po sestavení nové chovné skupiny. Z třinácti vajec se vylíhlo dvanáct mláďat, přičemž jedno ve věku čtyř měsíců uhynulo. Od chovného páru leguánů fidžijských (*Brachylophus fasciatus*) jsme vložili do líhně čtyři oplozená vejce, ze kterých se vylíhl pouze jeden samec. Bohužel jsme během roku přišli o obě chovné samice tohoto taxonu, v prvním případě se jednalo o úhyn z neznámých důvodů, v druhém případě pak o žloutkovou coelomitis. S koordinátorem chovného programu proto nyní jednáme o získání samic nových. Z důvodu zadržení vajec jsme také přišli o starší samici leguána kubánského (*Iguana nubiola nubiola*). Krátce po úhynu se nám z ní sice podařilo vyjmout jedenáct vajec, která jsme umístili do líhně, ale všechna byla nakonec špatná. Chovného samce jsme darovali do Zoo Děčín, k tamní osamělé samici, a chov znovu zahajujeme s naší odchovanou samicí a samcem z německé Zoo Neuwied. Již na konci roku 2019 se poprvé podařilo rozmnožit obě samice hroznýšovců portorických (*Chilabothrus inornatus*), poté, co jsme teprve na jaře téhož roku chovnou skupinu spojili. Pro obě mladé samice to byl první porod a i navzdory tomu byly počty narozených mláďat poměrně uspokojivé. Narodilo se jich dohromady třináct a do dnešní plné životaschopnosti jsme jich odchováli sedm. Po narození jsou mláďata velice drobná a citlivá, ale do dnešního dne už značně povyrosla a žerou bez obtíží sama. Ze tří držených druhů hroznýšovců je to jediný druh, který se nám v současné době daří množit. U hroznýšovců jamajských (*Chilabothrus subflavus*) se potýkáme s nedostatkem samic a samice hroznýšovců kubánských (*Chilabothrus angulifer*) jsou stále ještě relativně mladé. Na začátku března jsme po zimování krajt hnědohlavých (*Aspidites ramsayi*) zaznamenali páření a v půlce května jsme se dočkali snůšky, ze které se podařilo odchovat jedno mláďe. O tomto úspěšném prvoodchovu v Zoo

ara hyacintový (*Anodorhynchus hyacinthinus*)

leguán fidžijský (*Brachylophus fasciatus*)

hroznýš madagaskarský (*Acrantophis madagascariensis*)

dvojazyčník haitský (*Diploglossus warreni*)

SUMMARY

The local Animal Management department has six sections; at the year-end, it comprised 20 animal keepers, two curators and an animal registrar. The COVID-19 pandemic required a number of non-standard measures, including a temporary boost in keeper staffing by colleagues from other departments. I would therefore like to thank all those involved for their readiness, commitment and effort, with which we successfully navigated those strange days.

SMALL MAMMALS

Even this year, several new small mammalian taxa arrived at the zoo. After a number of obstacles, we managed to bring the spinifex hopping mouse (*Notomys alexis*) from Hamerton Zoo, England; this small mouse-like rodent is native to the dry regions of Western and Central Australia. After a long break, we saw the subspecies of ground cuscus (*Phalanger gymnotis leucippus*) reproduce. The previous year's success was followed in the stock of the western tree hyrax (*Dendrohyrax dorsalis*), the Siberian flying squirrel (*Pteromys volans*) and the two-toed sloth (*Choloepus didactylus*). For the first time ever, the zoo was successful in breeding and rearing three young Cuban hutias (*Capromys pilorides*), and finally, we also saw breeding success with the Southern Luzon giant cloud rat (*Phloeomys cumingi*) producing a young animal. For the rufous bettong (*Aepyprymnus rufescens*), seven more young animals were added to the first-ever success seen the previous year while those first Jihlava-born individuals could be moved to other institutions. The white-tailed rat (*Brachytarsomys albicauda*), an endemic Madagascar rodent, was another reason to celebrate our effort to initiate reproductive behaviour in the animals with the offspring of two cute young creatures. Once again, it is the first-time breeding success in this taxon not only in Jihlava, but also within the circles of the UCSZOO and throughout continental Europe. On the other hand, breeding efforts stopped in the case of the striped possum (*Dactylopsila trivirgata*) and the Patagonian Mara (*Dolichotis patagonum*).

PRIMATES

The island near the Lemur House became home to collared brown lemurs (*Eulemur collaris*). The tradition of breeding success in black lemurs (*Eulemur macaco*) and ring-tailed lemurs (*Lemur catta*) has been retained; the southern lesser galago (*Galago moholi*) and the Senegal galago (*Galago senegalensis*) were also added to the list of breeders, and, despite the considerable health problems of the female animal, highly valued offspring was seen in the thick-tailed greater galago (*Otolemur crassicaudatus*). By making some alterations to the former feed rodent rearing facility, special quarters were made to house the pygmy slow loris (*Nycticebus pygmaeus*); after two new males were imported, the founder stock was increased to three pairs. The callitrichid stock – Jihlava's long-standing pride – lost the entire group of golden-handed tamarin (*Saguinus midas*); all the members died within five days for unknown reasons. The group of cotton-top tamarins (*Saguinus oedipus*) was disbanded after the death of the breeding female in 2018; we were left with a single female, awaiting a recommendation for a suitable male to make the pair complete. Out of the four marmoset taxa, the family of the black-eared marmoset (*Callithrix penicillata*) is the most abundant unit. The Amazon House, which holds five callitrichid taxa, underwent some major changes in 2020. A new gas heating system was implemented throughout the facility, the outdated timbering was replaced and new plants were set in each of the exhibits. For the Old World primate stock, major changes only happened in the group of the king colobus (*Colobus polykomos*) – while our two existing males continue to be kept as a bachelor group, we imported a new founder group (a male from Paignton Zoo and two females from Duisburg Zoo, Germany).

Jihlava i UCSZOO pojednává samostatný článek chovatelky Petry Škárkové. Poprvé se nám také podařilo rozmnožit hroznýše madagaskarské (*Acrantophis madagascariensis*), jejichž mláďata jsou ihned po narození relativně velká, měřila asi 50 cm a vážila zhruba 100 g. Již tradičně odchováváme scinky šalomounské (*Corucia zebrata*), dvojazyčníky haitské (*Celestus warreni*) a pralesničky z čeledi Dendrobatidae.

CARNIVORES

We saw the first-ever breeding success for the young female of the white-nosed coati (*Nasua narica*). Breeding efforts were also successful in the case of the Yucatan margay (*Leopardus wiedii yucatanicus*). Out of the four Amur leopard cats (*Prionailurus bengalensis euptilurus*) born in 2020, rearing of just two animals was completed after the cubs were weaned. Unfortunately, the import of two Pallas's cats (*Otocolobus manul*) from Novosibirsk Zoo, Russia did not produce results as desired; afterwards, we imported another young male from Torbiera Zoo, Italy, just before the end of the year. Our male Sri Lankan leopard (*Panthera pardus kotiya*) got a young female from Brno Zoo while a male Eastern Atlantic harbour seal (*Phoca vitulina vitulina*) from Ústí nad Labem Zoo joined our two females. Near the end of the year, we managed to import four male siblings of the bush dog (*Speothos venaticus*) from Chester Zoo, England after some considerable difficulties relating to the transportation.

HOOFED MAMMALS

We completely rebuilt the group of the Negros warty pig (*Sus cebifrons negrinus*). Initially, a prospective male from Camperdown Zoo, Scotland, joined the two existing females that previously came from Děčín Zoo; subsequently, a genetically valuable female animal arrived from Rotterdam Zoo, Netherlands in agreement with the EEP Coordinator to replace the females mentioned above. In mid-November, animal keepers were already observing the animals mating. The remaining pair of the Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*) is to move to a brand new facility next spring along with the (Dolichotis salinicola) and the sun parakeet (*Aratinga solstitialis*). Sad events included the sudden death of the young male of the Burchell's zebra (*Equus quagga burchelli*); this animal's failure to win its status in the local group of females apparently led to the complete exhaustion of its body due to stressful conditions.

BIRDS

For the newcomer bird taxa, it is worth mentioning a pair of the southern screamer (*Chauna torquata*), a species that is on show for the first time in the zoo's history. Species coming from private parrot breeders involved the swift parrot (*Lathamus discolor*), the red-rumped parrot (*Psephotus haematonotus*) and the yellow rosella (*Platyercus flavellus*). After forming up a compatible pair of the Cape barren goose (*Cereopsis novaehollandiae*) quite intensely, we saw three chicks in March, all of which were bred and reared with success. Traditionally, we have seen young birds in the stock of the Swainson's lorikeet (*Trichoglossus moluccanus*), the red-legged seriema (*Cariama cristata*) and the greater flamingo (*Phoenicopterus roseus*) for which a record-breaking number of birds was reared out of the eleven that hatched. The re-formation of the pair of hyacinth macaws (*Anodorhynchus hyacinthinus*) is a major success.

REPTILES, AMPHIBIANS AND FISH

The arrival of a four-year-old male Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*) from Crocodiles of the Worlds, England, that will join our female once the required size is reached, was an important event in 2020. We began the stock of the green keel-bellied lizard (*Castropholis prasina*), a quite large lizard native to the coastal forests of Tanzania and Kenya; it became a fresh newcomer to the Tropical House along with two species of geckos – the Mediterranean gecko (*Hemidactylus turcicus*) and the Eastern spiny-tailed gecko (*Strophurus williamsi*). We were happy to see the ornate mastigure (*Uromastyx ornata*) produce twelve young animals, as well as the first-ever breeding success of the Ramsay's python (*Aspidites ramsayi*). Out of the four impregnated eggs produced by Fiji banded iguanas (*Brachylophus fasciatus*), only one male hatched. Unfortunately, we also lost both breeding females of this taxon; the same happened with the rather old female Cuban ground iguana (*Iguana nubiola nubiola*), which died due to eggs retained in the body. For the latter species, we have already managed to set up a new founder pair. For the first time ever, too, the Madagascar boa (*Acrantophis madagascariensis*) reproduced.

KLOKÁNCI RUDOHNĚDÍ (*AEPYPRYMNUS RUFESCENS*) V ZOO JIHLAVA THE RUFOUS BETTONG (*AEPYPRYMNUS RUFESCENS*) AT JIHLAVA ZOO

U teprve nedávno dovezených klokánců rudohnědých (*Aepyprymnus rufescens*) jsme dosáhli prvního odchovu již na konci minulého roku. Jednalo se o prvodchov nejen v naší zoologické zahradě, ale také v rámci UCS-ZOO, a po několika desetiletích i v celé kontinentální Evropě. Nicméně během letošního roku přibýlo dalších sedm mláďat a první v Jihlavě narození jedinci se již mohli přesunout do dalších chovatelských zařízení. Vzhledem k dlouhodobě nadstandardní spolupráci s anglickou Zoo Hamerton, kde se také intenzivně věnují chovu a prezentaci původních australských zvířat, jsme v únoru 2019 mohli přivést první tři samce. Jedná se o potomky jedinců importovaných přímo z Austrálie v říjnu 2018 a naše zoo byla první institucí, která od kolegů tato vzácná zvířata získala. Tímto jsme se stali patrně jedinými držiteli všech tří recentních rodů čtyřprstých klokánců z čeledi Potoridae mimo Austrálii, protože kromě nich chováme i klokánky krysy (*Potorous tridactylus*) a pro klokánky králíkovité Ogilbyovy (*Bettongia penicillata ogilbyi*) dokonce řídíme evropský chovný program EAZA Brush-tailed bettong EEP.

Všechny jedince jsme po dovozu společně umístili do zázemí Modety, kde si v klidu zvykali na nové podmínky a zároveň vyčkávali na příhodné počasí, aby mohli být počátkem léta přesunuti do voliery u Amazonského pavilonu. Po silné červencové bouři jsme bohužel o jednoho z nich následkem akutního srdečního selhání přišli. Ani soužití zbylých dvou samců nebylo trvale bezproblémové a občas mezi nimi docházelo k šarvátkám. To se naštěstí v říjnu 2019 vyřešilo dovozem dalších tří hamertonských zvířat, tentokrát samic. Vzhledem k blížící se chladné části roku jsme zvířata rovnou spojili do co nejméně příbuzných chovných skupin. Vytvořili jsme pár, který zimoval ve vyhříváném zázemí voliery u Amazonského pavilonu, a trio, které bylo umístěno do již osvědčených prostor na Modetě. Klokánky krmíme směsí kořenové zeleniny, žampiony, krmeným hmyzem a speciálními granulami určenými pro klokany. Na jaře a v létě také s oblibou konzumují celé rostliny s květy i kořeny, třeba pampelišku, jetel nebo jitrocel. Jedná se o zvířata se soumráchnou až noční aktivitou, žijící samotářsky nebo v rozvolněných skupinách. Celkově jsou velmi plaší, snadno se vylekají a okamžitě se pokoušejí utéct. Do jejich ubikací proto musíme vstupovat klidně a uvnitř se pohybovat pomalu. Pro větší pohodu zvířat jsme do expozic umístili několik úkrytů z dutých kmenů, další přístřešky a hromádky sena či slámy, z nichž si „rufíci“ staví hnízda. O tom, že se u nás klokánci úspěšně adaptovali, svědčí i to, že zejména dospělá chovná zvířata již zdaleka nejsou tolik bázlivá. Přesto jejich rutinní kontrola probíhá obvykle pouze zpozvědálí. U samic jsme začali pozorovat postupně se zvětšující a pohybující se „boule“ ve vácích, následně z vaků vykukující ocasy či končetiny a po několika týdnech i krásná, zdravá mláďata sedící v hnízdě se svými matkami. Všechny tři naše samice pravidelně a úspěšně odchovávají mláďata, ke konci roku 2020 jich bylo již osm, čtyři samci a čtyři samice. V rámci chovatelské spolupráce jsme chovný pár předali kolegům do Zoo Plzeň, dvě

klokánci rudohnědý (*Aepyprymnus rufescens*) – mláďe s matkou

Michal Kratochvíl
chovatel / Zookeeper

samice odcestovaly do německé Zoo Eifel, k doplnění tamních zvířat pocházejících také z Hamertonu, a v jedné je i umístění dvou samic v Zoo Hluboká nad Vltavou.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, máme v jihlavské zoo dvě oddělené chovné skupiny těchto klokánců. První, větší, najdete ve voliery u Amazonského pavilonu spolu s ledňáky obrovskými (*Dacelo novaeguineae*) a druhou ve vzdálenější voliery u Australské farmy spolu s kusu liščím (*Trichosurus vulpecula*). Nicméně vzhledem k jejich přirozenému krepuskulárnímu způsobu života není úplně snadné je zahlédnout. Buď musíte mít trochu štěstí a k jejich expozici dorazit zrovna ve chvíli, kdy jim předkládáme krmení, protože to si pokaždé přicházejí zkontrolovat, nebo se během jara či podzimu v zahradě zdržet trochu déle, až do doby blížícího se soumraku, kdy začínají být aktivní. Ovšem nejjednodušším způsobem je se zúčastnit některé z pravidelně pořádaných večerních prohlídek se zoologem, při nichž se pozorování jejich rozpustilého poskakování vždy stává jedním z nejsilnějších zážitků.

SUMMARY

Imported only recently, rufous bettongs (*Aepyprymnus rufescens*) first reproduced in late 2019. It was a first-ever breeding success not only for the zoo, but also within the UCSZOO community, and, after several decades even throughout continental Europe. Following this achievement, seven more young animals were added in 2020 while the very first Jihlava-born individuals could be moved to other institutions.

In February 2019, we brought the first three males from Hamerton Zoo, England, to become the first institution to get these rare animals from our colleagues. Unfortunately, after a strong storm in July, we lost one of them as a result of acute heart failure. Even the co-existence of the other two males was not a trouble-free story with a lot of fighting occurring between the two at times. Fortunately, this resolved in October 2019 by importing three more Hamerton animals, this time females. We joined the animals right away to form one breeding pair and one breeding trio.

All the three females have been breeding and rearing with success on a regular basis; in late 2020, the offspring numbered four males and four females. As part of the breeder cooperation, the breeding pair was forwarded to colleagues at Pilsen Zoo, two females went to Eifel Zoo, Germany, to join their animals originating from Hamerton, too; discussions on placing two males at the zoo in Hluboká nad Vltavou is also underway. The animals' diet combines root vegetables, mushrooms, insects and special macropod pellets. In spring and summer, they love feeding on whole plants including flowers and roots, such as dandelion, clover and plantain.

detail mláděte klokánka rudohnědého (*Aepyprymnus rufescens*)

MAKI GOODMANŮV (*MICROCEBUS LEHILAHYTSARA*) A JEHO CHOV V ZOO JIHLAVA THE GOODMAN'S MOUSE LEMUR (*MICROCEBUS LEHILAHYTSARA*) AT JIHLAVA ZOO

Ing. Šárka Krčilová
chovatelka / Zookeeper

Makiovití jsou nejmenší primáti. Jsou velcí od 13 do 28 cm a váží od 50 do 500 gramů. Srst mají dlouhou a velice jemnou. Na hřbetě mají druhy žijící v listnatých lesích na západě Madagaskaru barvu srsti šedou a druhy obývající deštný prales na východě červenohnědou. Břicho mají vždy světlejší. Jsou to všežravci. Jejich základní potravu tvoří plody, listy, pupeny, květy, nektar rostlin, hmyz, pavouci, bezobratlí i malí obratlovci. Jsou to noční poloopice. Den prospívá v dutinách stromů nebo v rodinných hnízdech. Samice mají krátký estrální cyklus. Po dvou až třech měsících březosti mají menší druhy po dvou až třech mláďatech, která se rodí od října do března, tj. v období vlhkého tropického léta.

Maki Goodmanův (*Microcebus lehilahytsara*) je v Zoo Jihlava chován od roku 2018. První zvířata byla dovezena 12. září 2018 ze Zoo Curych. Měli to být dva páry a všechna zvířata jsme zpočátku na doporučení švýcarských kolegů nechali pohromadě. Koncem listopadu 2018 zvířata „zazimovala“. V dubnu 2019 začala zvířata aktivovat. V polovině května 2019 jsme zvířata zkontrolovali a zjistili, že máme jednoho samce a tři samice. Došlo tedy k výměně samice za samce se Zoo Plzeň a zvířata jsme později spojili do dvou párů, které už zůstaly oddělené.

8. srpna 2019 se nám narodilo první mládě. Toto mládě se narodilo samici Regentě (* 15. května 2018, Zoo Curych) a samci Comerovi (* 19. května 2018, Zoo Plzeň). Druhý pár, samice Falcon Baby (* 1. března 2017, Zoo Curych) a samec Moon Shot (* 15. října 2017, Zoo Curych), prozatím úspěch neslavil.

5. listopadu 2019 jsme rozšířili naše řady chovných zvířat o dva páry, které jsme dovezli z Tierärztliche Hochschule Hannover. Ponechali jsme rozdělené na samce a samice. Jednalo se o sestry Imke a Ilku (* 2. května 2011, TiHo Hannover) a samce Gandalfa (* 29. května 2013, Zoo Curych) a Chucka (* 5. července 2017, TiHo Hannover).

8. června 2020 jsme spojili Gandalfa a Ilku. Chucka jsme spojili s Falzakapou, naší v roce 2019 odchovanou samicí.

31. července 2020 jsme zaznamenali mládě u již dříve úspěšného páru, Regenta a Comeru. Mládě bohužel 27. srpna 2020 uhynulo z neznámého důvodu.

3. srpna 2020, bylo viděno jedno mládě u Falzakapy. Dodatečně jsme zjistili, že má mláďata dvě.

Dalším úspěšným odchovem tohoto roku bylo mládě, které se narodilo devítileté samici! Spojení Ilky a Gandalfa bylo tedy nečekaně úspěšné, protože porod jsme rozhodně nečekali. Gandalfa máme momentálně spojeného se sestrou Ilky, Imkou.

Makie krmíme směsí zeleniny a ovoce. Ovocná složka převažuje přes léto, kdy jsou zvířata nejvíce aktivní. V sezóně doplňujeme krmnou dávku listy a květy různých rostlin, převážně pampelišky lékařské (*Taraxacum officinale*) a sedmikráska chudobky (*Bellis perennis*). Směs je doplněna různorodým hmyzem. Na podzim se snižuje aktivita zvířat a během listopadu dochází k zimnímu spánku, hibernaci. Makiové jsou minimálně aktivní a většinu času tráví spánkem ve svých hnízdech, která si s oblibou vystylají listím.

Zajímavé je porovnání těchto makiů s již dříve chovanými maki Ganzhornovými (*Microcebus ganzhorni*). Zvířata se liší se nejen vzhledově, ale i temperamentem. Maki Goodmanův je zvíře velice živé povahy, které neztratilo nic ze svých instinktů. Pokud se lekne, skáče kamkoliv. Jestliže uteče z ubikace, je jeho odchyt poměrně náročný a jakmile se zvíře dostane do úzkých, začne pronásledovatele aktivně zastrašovat. Zaujme postoj na zadních končetinách, přední končetiny doširoka rozpaží, kýve se ze strany na stranu a přitom hledí utiskovateli přímo do očí. Když ani to nezabere, neváhá kousnout. Oproti tomu je maki Ganzhornův klidnější a manipulace s ním je jednodušší.

maki Goodmanův (*Microcebus lehilahytsara*)

odchycené mládě maki Goodmanova (*Microcebus lehilahytsara*)
při veterinární kontrole

SUMMARY

Goodman's mouse lemurs (*Microcebus lehilahytsara*) have been kept in Jihlava since 2018. The first animals were imported from Zurich on 12 September 2018. They were assumed to be two pairs, but during the check we found that we had one male and three females. Thus, a female was exchanged for a male with Pilsen Zoo. On 8 August 2019, the first animal was born. To enlarge the founder stock, we added two pairs imported from Tierärztliche Hochschule Hannover on 5 November 2019. On 3 August 2020, one juvenile was observed in the facility of the female reared in 2019. Afterwards, it was found there were two. Another breeding success of 2020 was an animal born to the nine-year-old Hannover female!

We feed mixed vegetables and fruit to the lemurs; the fruit component prevails during the summer when the animals go through their most active period. In the growing season, we supplement the diet with leaves and flowers of various plants, which mainly include common dandelion (*Taraxacum officinale*) and English daisy (*Bellis perennis*). The mixture is completed with a variety of insects. In autumn, the animal activity declines and in November, a period of winter sleep (hibernation) occurs when mouse lemurs exhibit minimum activity and spend most of their time sleeping in their nests where they like to use leaves as bedding.

Goodman's mouse lemurs are very lively animals that did not lose any of their instincts. If they get alarmed, they jump anywhere they can. If they escape from their exhibit, they are quite difficult to catch and upon any constraint, they start to apply scaring tactics proactively. Taking a back limb stand, the animal stretches its front limbs wide apart, swinging from side to side and looking directly into the eyes of the oppressor. If even this is not sufficient, it does not hesitate to bite.

ODCHOV KRAJTY HNĚDOHLAVÉ (*ASPIDITES RAMSAYI*) V ZOO JIHLAVA A RAMSAY'S PYTHON (*ASPIDITES RAMSAYI*) BRED AND REARED WITH SUCCESS IN JIHLAVA

V naší zoo jsou australské krajty hnědohlavé chovány od prosince roku 2012. Získali jsme je jako půlroční mláďata od soukromého chovatele. Jsou to nádherně zbarvení pouštní hadi, kteří se živí převážně jinými plazy. Od samého počátku je chováme společně v jednom teráriu. Nikdy jsme je neoddělovali, pouze při krmení je potřeba na ně trochu dohlédnout. Ovšem totéž platí skoro u všech hadů. Jinak jsou to naprosto neagresivní a bezproblémoví chovanci.

Zpočátku jsme krajty chovali v teráriu o rozměrech 120 x 50 x 60 cm na Australské farmě, ale tady se nikdy neprojevala žádná snaha o páření. V roce 2015 se krajty přestěhovaly do nově otevřeného Tropického pavilonu, do boxu o velikosti 2 x 2 x 1,5 m. Zde mají k dispozici několik úkrytů v podobě kořenů, dutých kmenů a skalky z plochých kamenů, lampu s výhřevnou žárovkou Osram Vitalux 300W s UVB zářením a velkou misku s vodou, kterou však téměř nevyužívají.

Teplota se přes den pohybuje kolem 28°C, pod lampou přes 45°C. V noci klesá na 25°C.

Jako substrát se po několika obměnách osvědčil hrubý písek namíchaný s drobným kačirkem a dobře udusaný. U těchto hadů jsme poměrně často řešili problém se svlékáním. Hlavně samec si občas potrhá kůži a dodnes mu na několika místech na zádech chybí šupiny. Zkoušeli jsme různé substráty i vlhkost. Nakonec se nám osvědčilo udržovat terárium naprosto vyschlé. Nenechávat ani jeden vlhký kout. Ostatně, krajta hnědohlavá obývá ty nejvyprahlejší oblasti Austrálie.

Krmení dostávají dvakrát měsíčně. Každý had pozře při jednom krmení dva čerstvě zabité stogramové potkany. Pro nakrmení dospělé krajty nemáme zatím dostatek krmmých ještěřů, ale i při přijímání krmmých hlodavců obě zvířata prosperují a zůstávají zdravá.

Náš pár krajty hnědohlavých se poprvé pářil v roce 2016, ale snůška se objevila až rok na to. Samice vejce obtočila a hlídala je tak, jak je u krajty běžné. Tuto první snůšku jsme jí neodebírali, protože jsme se domnívali, že by mohla být schopná ji inkubovat v teráriu. Postupně ale matka sesychající vejce po jednom odhazovala. Každé jsme nastříhali a zjistili jsme, že snůška nebyla oplozená.

Další rok jsme již samici snůšku odebrali a umístili do inkubátoru. Tentokrát se v jednom vejci vyvinulo veliké mládě, ale bohužel se nedokázalo samo vyhlídnout. Vejce jsme otevřeli snad jen několik hodin po jeho udušení.

V roce 2019 se pár krajty k páření vůbec neměl. To nás zneklidnilo, ale po vyhledání několika článků jsme došli k závěru, že je to patrně jejich přirozený cyklus. Podle těchto zdrojů a následně i našich zkušeností se krajty hnědohlavé páří dva roky po sobě a poté jeden rok vynechají. Po této přestávce se naše krajty v polovině března 2020 začaly opět pářit. Předcházel tomu, jako každý rok, zimní snížení teploty a zkrácení délky dne. První páření roku 2020 jsme zaznamenali 12. 3. a následně pak téměř denně po celý měsíc. Poté ztratil samec o samici zájem, ale zůstal jí na blízku. Ani během březosti a kladení vajec jsme ho neoddělovali a nezdálo se, že by samici nějak překážel. Postupně začala samice viditelně tloustnout. V době kolem 30. 4. už se jí začala rýsovat pod kůží vejce a trávilas dost času pod lampou, kde ležela na zádech a vyhřívala si břicho. Do expozice jsme jako v předchozích letech přidali budku o rozměrech 30 x 30 x 25 cm vystlanou vlhkým rašeliníkem. Samice ji ihned obsadila a 18. 5. 2020 v ní nakladla 14 vajec. Jako pokaždé, i tentokrát zůstala kolem vajec obtočená a neměla v úmyslu je opustit. Snůšku jsme jí však ihned odebrali a umístili do inkubátoru při teplotě 30°C a vlhkosti 70%. Krajty svá vejce při kladení formují do jakési slepené kupy, takže nejdou oddělit. Spodní vrstva vajec záhy začala tmavnout a později se ukázalo, že nejsou oplozená, ale čtyři vrchní byla a zdárně se vyvíjela a rostla.

17. 7. 2020 ráno z jednoho vejce koukala hlavička mladé krajty. Během dopoledne vylezl malý sameček, plně vyvinutý a se zataženým žloutkovým váčkem. Dlouhý byl 30 cm. Ihned jsme otevřeli i ostatní tři vejce, ale dvě mláďata již byla mrtvá a třetí bylo slabé a žilo jen krátce.

Petra Škárková
chovatelka / Zookeeper

Našeho jedináčka jsme umístili do terária v zázemí, kde má obdobné podmínky jako dospělí krajty hnědohlavé. Výhřevnou 75W lampu, zářivku s 12% UVB, několik úkrytů, misku s vodou a jako substrát suchý písek. Týden po vylíhnutí a po prvním svlékání jsme zkusili mláděti nabídnout potravu. K naší velké radosti se na myši holata přímo vrhlo, takže odpadly starosti s rozkrmováním.

Od té doby malý sameček prakticky žádný krmení neodmítl a stal se jedním z našich největších jedlíků. Jelikož je pouze jeden, můžeme si o to častěji dovolit zpestřit mu jídelníček. V době, kdy se líhnou mladí bazilišci nebo ještěrky paví, jich míváme nadbytek, takže vždycky dostane svůj díl. Je to pro něj samozřejmě daleko přirozenější potrava než hlodavci. Do budoucna plánujeme rozšířit chov krmmých ještěřů, aby se dostalo na větší počet hadů.

krajta hnědohlavá (*Aspidites ramsayi*) – líhnutí

SUMMARY

We have been keeping a pair of Ramsay's pythons together in a terrarium since December 2012. In 2015, the pythons were moved from the Australian Farm house to the Tropical House. In the local 2x2x1.5 m box, they have several hiding places in the form of roots and hollow trunks; there is also a small rock made of flat stones, a heating lamp (Osram Vitalux 300W) emitting UVB rays and a large bowl with water which is however rarely used. The day temperature is approx. 28°C (over 45°C under the lamp). At night, it drops to 25°C. There is a coarse and completely dry sand bedding mixed with small-grain river stone. Rodents are fed twice per month.

In mid-March, the pythons started mating. As every year, it was preceded by a drop in temperature in wintertime and reduced length of the day. After a month-long mating effort, the male lost interest in the female. We did not separate the male even during the pregnancy and egg laying periods. Around 30 April, eggs had been evident under the female's skin; the animal spent a lot of time beneath the lamp, lying on its back and heating its abdomen. We put a 30x30x25 cm box into the exhibit with moist peat as bedding. Immediately, the female occupied the box to lay 14 eggs inside on 18 May 2020 which it wrapped with its body, not intending to leave them. However, we quickly removed the clutch, placing it in the incubator at 30°C and humidity of 70%. When laying eggs, pythons form some sort of a mound of eggs glued together so the eggs are impossible to separate from each other. The bottom layer of eggs soon began to darken; later on, they turned out to be not fertilized. The four eggs on the top, however, were fertilized and developed and grew with success.

In the morning of 17 July 2020, a small, fully developed male hatched from one of the eggs. It was 30 cm long. We opened the other three eggs immediately, but two juveniles were already dead and the third one was weak and lived only a short time.

We placed the male in a terrarium with a heating lamp (75W), a fluorescent tube (12% UVB), several hiding places, and a bowl of water. A week after hatching and shedding its skin, the male began to accept the pinkie mice offered.

ODCHOV TRNOREPA ZDOBENÉHO (*UROMASTYX ORNATA*) V ZOO JIHLAVA

ORNATE MASTIGURES (*UROMASTYX ORNATA*) BRED AND REARED WITH SUCCESS IN JIHLAVA

Petra Škárková
chovatelka / Zookeeper

První exempláři trnorepa zdobeného se do naší zoo dostaly v září roku 2015. Šest mláďat pocházejících ze skupiny 99 zvířat tohoto taxonu bylo zabaveno celní správou na území ČR v říjnu 2014. Tehdy ještě nebyl Tropický pavilon v provozu, takže všech šest mláďat našlo dočasné útočiště na karanténě. Teprve v listopadu se mohla spolu s ostatními zvířaty stěhovat na Tropický pavilon do nové velké expozice, kterou jsme pro ně vyhradili. Jak se později ukázalo, nebyla pro ně vůbec vhodná. Vzhledem k nedostatku informací o chovu tohoto taxonu jsme k nim přistupovali obdobně jako k chovu trnorepa skalního (*Uromastix acanthinura*).

Celou skupinu jsme chovali pohromadě, a jak mláďata dospívala, začalo se projevovat několik dominantních jedinců. Ti okupovali nejlepší místa k vyhřívání a slabší zvířata vytlačili na okraj. Takto skupina fungovala asi rok. V dospělosti se však začali napadat, což bohužel stálo dva submisivní trnorepy život. Poprvé jsme také zaznamenali páření i snůšku neoplozených vajec. To podpořilo naše mínění, že úspěšný odchov trnorepů zdobených se neobejde bez zimování. Následující podzim jsme zbývajících čtyři trnorepy zazimovali obdobným způsobem, jako by šlo o trnorepy skalní. Během několika týdnů zimování při 18°C jsme přišli o většinu zbývajících zvířat. Zůstala nám pouze největší samice. Tímto fiaskem mohl náš pokus o chov trnorepů zdobených skončit.

V té době jsem však narazila na článek od soukromého chovatele ze Spojených států, který trnorepy zdobené pravidelně úspěšně odchovává. Nyní jsme se měli čeho držet a rozhodli jsme se chov trnorepů zdobených zatím nevzdát. Naším zoologům se podařilo sehnat ještě několik dalších zvířat stejného původu, čili ze zabaveného kontraban- du z roku 2014.

Jelikož na Tropickém pavilonu jsme nenašli vhodné prostory pro jejich chov a já jsem měla několik volných terárií u sebe doma, dostala jsem skupinu dospělých trnorepů zdobených (2,1) do deponace. Především bylo potřeba začít chovat tyto teritoriální ještěry jednotlivě. Ačkoliv u nás byli poměrně dlouhou dobu schopni žít ve skupině, muselo jim to způsobovat stres. Každý z ještěrů tedy dostal samostatné terárium. Samci obývají terária o velikosti 70 x 40 x 40 cm (d x h x v). Samice žije v teráriu s rozměry 100 x 50 x 50 cm. Vybavení je však u všech zvířat stejné. Skalka z plochých kamenů postavená pod vyhřívací lampu se 100W výbojkou s UVB, zářivka s 12% UVB zářením, několik horizontálních větví a kořenů, úkryty z kůry, plochá miska s vodou a miska se suchým krmivem.

Teplotu je třeba udržovat po většinu roku opravdu vysoko. Běžná je teplota vzduchu kolem 30°C a pod vyhřívací lampou přes 45°C.

Zjistili jsme, že zcela zásadní je výběr vhodného substrátu. Většina běžných substrátů, jako je písek, lignocel, rašelina, zemina a jejich různé směsi, se ukázala jako nebezpečná. Trnorepové substrát polykají a po čase dojde k zácpě, což přímo ohrožuje jejich život. Jako nejbezpečnější se zatím zdá být speciální bioaktivní substrát Arcadia Earth Mix – Arid.

V létě dostávají krmení šestkrát týdně, jeden den je půst. V zimě se podávání potravy odvíjí od fáze zimování. Bez ohledu na věk dostává každý trnorep: Suchou směs (k dispozici je neustále) – travní osivo, drcené granule pro činčily, drcená sépiová kost (případně mletý vápenec), proso, len, pšenice, drobná nenažládná semena (např. ředkvičky, mrkve, salátu).

Zelené krmení – v létě – pampeliška, jitrocel, ptačinec žabinec, mladá jemná tráva (nakrájená), violka, chrpa, penízek rolní, kontryhel, podběl, kokoška pastuší tobolka, ibišek, heřmánek, měsíček lékařský, sedmikráska, listy a květy ovocných stromů, listy a květy zahradních plodin, naklíčené luštěniny (pouze na jaře a začátkem léta). V zimě – čínské zelí, polníček, endivie, různé druhy čekanky, kadeřávek, římský salát, ledový salát, zelí pak choi, směs mladých salátů, občas hotové míchané listové saláty.

Zeleninu – cuketa, mrkev, petržel, celer (nejlépe nastrouhaná a pouze výjimečně). Ovoce ani živočišnou složku nedostávají.

Krmení je vždy doplněno o vitamínový prostředek Roboran pro plazy a zhruba jednou za měsíc je přidáno pár kapek vitamínů AD₃.

Takto živění ještěři během roku podstatně ztloustli a získali výraznější zbarvení. Na podzim 2019 jsem se rozhodla, že už jsou všichni, především samice, dostatečně silní, aby podstoupili vyčerpávající proces zimování a rozmnožování. Tentokrát už jsem měla lepší představu, jak má zimování trnorepů zdobených probíhat.

Teplota se postupně snižuje, ale pracuje se především s délkou osvitů:

1. 12.–15. 12. šest hodin světla

15. 12.–31. 1. čtyři hodiny světla

31. 1.–15. 2. šest hodin světla

15. 2.–28. 2. osm hodin světla

od 28. 2. dvanáct hodin světla

Nejnižší se během té doby teplota dostala na 21°C.

Jakmile se délka dne vrátila na dvanáct hodin, začali být ještěři plně aktivní a přijímali velké množství potravy.

trnorep zdobený (*Uromastix ornata*) – samec s mláďetem

trnorep zdobený (*Uromastix ornata*) – líhnutí

V březnu 2020 jsem poprvé zkusila pár spojit. Jeden ze samců o samici ihned projevil zájem. Změnil barvu na téměř černou s křiklavě modrými pruhy a začal imponovat. Zájem však nebyl oboustranný. Mohutná samice nad oběma samci neustále vítězila a pářit se nenechala ani jedním z nich. Poté se ukázalo, jaká je výhoda mít dva samce. Když už jsem si se samicí nevěděla rady, napadlo mě zinscenovat souboj. 22. 3. 2020 jsem do improvizované „arény“ na podlaze posadila na vyvýšené místo samici a před jejími zraky jsem nechala oba samce zápasit. Samozřejmě jsem hlídala, aby se navzájem nezranili. Po krátkém boji jsem vítěze rychle přidala k samici. Náhle se samice nechala lehce přemoci. Samec vybuzený bojem ji chytil za krk a smýkal s ní, otáčel ji na záda, šlapal po ní a kousal ji do končetin. Kousance na krku lehce krvácely, ale zranění nebyla vůbec vážná. Poté samice samci dovolila podtočit pod ni ocas a došlo k páření. Po další zhruba tři týdny zůstal pár spolu v teráriu samice. Páření se několikrát opakovalo a teď už se obešlo bez boje samců či většího násilí mezi partnery. Po této době začala samice páření hrubě odmítat, čímž dala jasně najevo, že jejich společný čas už skončil. Samec se vrátil do svého terária a veškerý čas teď samice věnovala krmení a vyhřívání se. Oplodněná samice zpočátku hodně jedla a bylo také potřeba jí zvýšit příjem vápníku. Postupně, jak vejce v jejím těle nabývala na objemu, přijímala potravu čím dál méně. Ke konci březosti byla už samice velice široká, neustále se jen vyhřívala. Vejce se jí znatelně rýsovala pod kůží. Klást začala večer 14. 5. 2020. Napřed musela vyhrabat ve vlhkém substrátu noru na délku svého těla. Trvalo dlouho do noci, než byla se svým výtvorem spokojená. Pak do nory nacouvala a nakladla 13 vajec. Po kladení ještě několik hodin hnízdo upravovala a hlídala. Teprve ráno se odešla napít a vyhrát se pod lampu. Působila přímo nemocným dojmem, protože jí propadly boky a byla vyčerpaná. Brzy ale začala jíst a dostala se do původní kondice. Vejce jsem uložila do inkubátoru o teplotě 33°C. V líhni byla umístěna ještě miska s vodou. Jedno z vajec samice natrhla drápkem a do druhého dne se zkazilo, ale ostatní zůstala zdravá a znatelně rostla. Po měsíci inkubace jsem zvedla teplotu o jeden stupeň a deset dní před plánovaným datem líhnutí ještě o jeden, na 35°C. Po 66 dnech, tedy 21. 7. 2020 se vylíhli první malí trnorepové. Dlouzí byli od 8 do 12 cm a vážili 7 až 9 g. Všechna 12 mláďat se vylíhlo bez pomoci a mělo plně zatažený žlutkový váček. Za několik hodin jsem mláďata přesunula do samostatného terária 60x40x40 cm se stejnými parametry teploty a s vybavením, jako mají dospělí jedinci. Po třech dnech začala mláďata sama přijímat potravu. Jako svoje první jídlo si vybrala žluté květy. Čerstvé květy pampelišek, květy cuket a okurek. Teprve pak si začala všimnout i zelených složek potravy. Poté už jim byla předkládána stejná strava jako jejich rodičům. Pouze suchou složku krmiva jsem jim zatím nahradila jemně mletými granulami pro činčily, aby pro ně byla snáze stravitelná. Péče o mláďata je obdobná jako o dospělé trnorepy. Výhodou je, že zatím nejsou teritoriální jako dospělci a je možné chovat jich víc v jednom teráriu. Původně žila celá skupina dvanácti mláďat pospolu, ale brzy se mezi nimi začaly objevovat znatelné velikostní rozdíly. Hrozilo, že by silnější bránili slabším v přístupu ke zdrojům, takže jsem je musela vždy po pár dnech rozdělovat podle velikosti do menších a menších skupin. Naštěstí v té době už začala mláďata odcházet k novým majitelům. Nyní u mě v deponaci žije kromě původního chovného tria i trojice jejich mláďat. Vybrala jsem si dvě největší samičky a jednoho samečka, abychom mohli chov rozšířit. U dospělých trnorepů právě nyní probíhá jejich druhé zimování a zatím se zdá být vše v pořádku. Doufám proto, že máme šanci dočkat se i letos úspěchu. Obzvlášť po našich neslavných začátcích je odchov trnorepa zdobeného velká radost a zadostiučinění.

SUMMARY

The first batch of six mastigure individuals arrived in September 2015, with all young animals coming from a shipment confiscated by customs. Due to the lack of information on the keeping and breeding methods in this taxon, we treated the animals in a way similar to how we managed the North-African mastigure (*Uromastix acanthinura*), which became fatal with the temperature of wintering at 18°C. No animal survived. A few years later, we got confiscated animals once again. With no suitable housing facility available at the Tropical House at the time, I took the group of adult lizards (2.1) on loan.

Due to the territorial habits of this mastigures, it was necessary to keep the animals separate from each other. Each of the males is kept in a 70x40x40 cm terrarium (L x D x H). The female lives in a 100x50x50 cm terrarium. All of the terrariums are furnished in the same manner: a flat stone rock placed beneath a 100W UVB heating lamp, a 12% UVB fluorescent tube, a special bioactive substrate (Arcadia Earth Mix – Arid), a lot of shelters, a water bowl and a dry feed bowl. The temperature is around 30°C (ambient air) and over 45°C (beneath the heating lamp).

In summer, they are fed six times per week with one day of fasting. In winter, feeding is based on the wintering stage. Regardless of age, each of the lizards gets the following: Dry mixture (available at all times) – grass seed, crushed chinchilla pellets, crushed cuttlebone (or ground limestone, if necessary), millet, flaxseed, wheat, small untreated seeds (e.g. radish, carrot or salad).

Green feed – summer: common dandelion, plantain, stitchwort, fine fresh grass (cut), violet, corn-flower, field penny-cress, alpine lady's-mantle, coltsfoot, toothwort, hibiscus, chamomile, pot marigold, daisy, leaves and flowers of fruit-bearing trees, leaves and flowers of garden crops and sprouted pulses (only spring and early summer). Winter: napa cabbage, corn salad, endive/chicory (various types), leaf cabbage, cos lettuce, ice lettuce, pak choi cabbage, mixed young lettuces and sometimes ready-made mixed leaf salads.

Vegetables: courgette, carrot, parsley, celery (preferably grated and very rarely). The animals get no fruit or any animal components.

As a standard, feeding is supplemented with Roboran (vitamin preparation) for reptiles; a couple of drops of AD3 vitamin are added approximately once per month.

Fed this way, the lizards gained weight significantly during the year, getting more striking colouring. The time came for wintering the animals. The temperature was gradually decreased and mainly the period of irradiation was managed:

1 Dec – 15 Dec Six hours of light

15 Dec – 31 Jan Four hours of light

31 Jan – 15 Feb Six hours of light

15 Feb – 28 Feb Eight hours of light

28 Feb onwards Twelve hours of light

21°C was the lowest temperature reached during that period.

Once the length of daytime returned to twelve hours, the lizards became fully active, taking a lot of food.

In March 2020, I tried to join the pair together for the first time. One of the males showed interest in the female immediately. Its colour shifted to a nearly black tint with striking blue stripes and the male began showing courtship behaviour. However, there was no mutual interest. The stately female was consistently winning over both males, allowing neither of them to mate. Then it became apparent what the advantage of having two males was. I staged a match where I put the female at the elevated position on the floor in what became an improvised "arena" and let both of the males fight in front of the female. After a short fight, I quickly placed the winner with the female. Suddenly, the female let the male win with ease. For three more weeks or so, the pair stayed together in the female's terrarium. Mating was repeated several times. Only when the female started to reject the male, I separated the animals.

The female laid 13 eggs on 14 May 2020 which I removed and placed in an incubator at 33°C. I raised the temperature by one degree after a month of incubation and by one more degree, to 35°C, ten days before the planned incubation date. After 66 days, i.e., on 21 July 2020, the first small lizards hatched. They were 8 to 12 cm long and weighed 7 to 9 g. All of the 12 juveniles hatched without any assistance and their yolk sacs were fully retracted. Within a few hours, I moved the young animals to a separate terrarium (60x40x40 cm) with the same temperature parameters and equipment as for the adults. After three days, the lizards began to take food by themselves. As long as the offspring are not territorial animals like the adults, there can be multiple individuals kept in one terrarium. Later on, when they reach different sizes, mastigures need to be kept separately from each other.

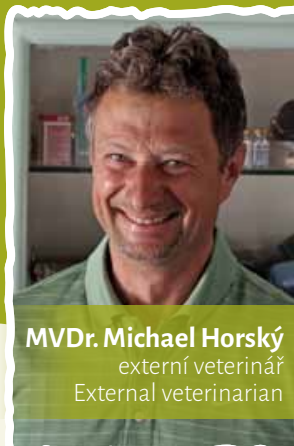
EXTRAKCE ŠPIČÁKŮ U MEDVĚDA MALAJSKÉHO (*HELARCTOS MALAYANUS*) EXTRACTION OF CANINE TEETH IN A FEMALE MALAYAN SUN BEAR (*HELARCTOS MALAYANUS*)

Samice medvěda malajského (*Helarctos malayanus*) Ája (*21. 1. 2004, Zoo Olomouc) byla doporučena k veterinárnímu ošetření z důvodu chronicky se zhoršujícího výživného stavu. Obtížným hodnocením apetitu samice (z důvodu společné ubikace se samcem) jsme byli nuceni přistoupit k vyšetření v celkové anestezii a zhodnocením zdravotního stavu. Výživný stav samce byl současně velmi dobrý s dobrou kvalitou srsti, částečně bylo tedy možné vyloučit nevyhovující dietu. S podezřením na orgánové selhání či neoplastický proces bylo provedeno ultrasonografické vyšetření abdomenu a odběr krve, adspekci byla zkontrolována ústní dutina. (RTG přístroj nebyl v tuto chvíli bohužel k dispozici).

USG vyšetřením bylo zjištěno fokální lehce hypoechogenní ložisko na slezině, susp. nodulární hyperplazie s přihlédnutím k vyšetření krve (viz níže) a nepřítomnosti abdominální efuze. Vyšetřením dutiny ústní byl vyhodnocen velmi špatný stav a rozsáhlá ankylóza obou mandibulárních špičáků. Hematologickým vyšetřením krve a diferenciálním rozpočtem mikroskopicky byly stanoveny hodnoty: Neutrofilů – segmenty 70 %, Neutrofilů – tyče 2 %, Lymfocyty – 18 %, Monocyty – 5 %, Eosinofily – 5 %, zjištěny byly také erytroblasty a neutrofilů s nevýraznou toxickou granulací cytoplasmy, lymfocyty reaktivní, se zmnoženou basofilní cytoplasmou a mírným perinukleárním projasněním. S porovnáním referenčních hodnot krve medvědů malajských chovaných v zajetí tento náález svědčil o probíhajícím zánětlivém onemocnění.

MVDr. Mgr. Zuzana Šimková
externí veterinářka
External veterinarian

MVDr. Michael Horský
externí veterinář
External veterinarian

Jako terapie byla naplánována chirurgická extrakce obou špičáků s přizváním stomatologické specialistiky MVDr. Jany Václavíkové a jejího kolegy MVDr. Stanislava Mazánka, PhD.

Zvíře bylo imobilizováno kombinací dvou stříl 1) ketamin 10% (2 ml) + xylazin 2% (1 ml) v přípravcích Narkamon a Rometar. 2) medetomidin 0,1% 2 ml + butorphanol 1% 1 ml v přípravcích Cepetor a Torbugesic. Zvíře bylo z ubikace převezeno do veterinárního zázemí, kde jsme provedli kanylaci do v. cephalica a současně do v. saphena, zde se odděleně napojily hadičky s propofolem a ketaminem (v přípravcích Propofol 1% Fresenius, Narkamon 10%) k prolongaci anestezie v dávkách CRI : ketamin 0,8 mg/kg/hod, propofol 0,04 mg/kg/hod. CRI bylo přizpůsobováno triasu a reflexům zvířete. Zákrok trval cca 3 hod a anestezie probíhala bez jakékoli komplikace. Samotná extrakce byla provedena s pomocí přenosné stomatologické jednotky. Chirurg, po lokálním znecitlivění pomocí lidokainu, provedl gingivální incizi lichoběžníkového tvaru (s ohledem na nutnost mukogingiválního flapu) a špičáky byly postupně uvolňovány frézováním z alveolární kosti se současným narušováním periodontálních ligament, vše pomocí extrakční páky a extrakčních kleští.

frézování z alveolární kosti pomocí mikromotoru

elevace špičáku

Po úspěšné extrakci se vzniklý prostor překryl mukogingiválním flapem vytvořeným podminováním podlízničí pomocí periostálního elevátoru a preparačních nůžek.

úspěšná extrakce špičáku

přišití mukogingiválního flapu

Flap byl přišit jednotlivými aproximačními stehy pomocí monofilamentního vstřebatelného materiálu s atraumatickým typem návleku velikosti 1,5 M.

Zvíře se probouzelo v oddělené ubikaci s výhledem na samce. Regenerace probíhala bez komplikací, cca do 2 hodin pacient vstal. Hned druhý den se medvěd pustil do krmné dávky (měkkčí ovoce).

Pooperační medikace zahrnovala 1x perioperační atb Shotapen 6 ml IM, Vetalgin 5,5 ml IV, Rimadyl 3 ml IM + 7 denní terapii ATB Synulox tbl a Rimadyl tbl 5 dní do krmení.

Nyní cca půl roku po zákroku se zvíře těší dobrému apetitu, hmotnost se spravila a zlepšila se kvalita srsti. Za výbornou spolupráci a vedení zákroku děkujeme MVDr. Janě Václavíkové a kolegovi MVDr. Stanislavu Mazánkovi, PhD.

SUMMARY

Due to the worsening state of nutritional health of a female Malayan sun bear, veterinary treatment was carried out under general anaesthesia to find a very poor state of mandibular canine teeth leading to the need for removal. Along with a dental specialist, surgical extraction was carried out using injection anaesthesia prolonged by Propofol and Ketamine. The act of extraction was carried out using extraction pliers, luxators and a portable dental unit with a micro engine, followed by suturing the wound using a mucogingival flap. About half a year after the surgery, the female has been doing well and does not have any health complications.

samice zhruba půl roku po zákroku

ÚČAST NA KONFERENCÍCH A ZASEDÁNÍCH ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO PARTICIPATION IN CONFERENCES AND UCSZOO SPECIALIST COMMITTEE MEETINGS

UCSZOO Komise pro plazy a obojživelníky – 22.-23.1.2020 – Zoo Praha – Kateřina Kucírková, Martin Maláč, Petra Škárková, Jan Vašák

EAZA Population Management Workshop – 11.2.2020 – Zoo Ostrava – Simona Kubičková, Martin Maláč, Jan Vašák, Richard Viduna

UCSZOO Komise zoologicko-legislativní – 8.6.2020 – Zoo Jihlava – Jan Vašák, Richard Viduna

SPOLUPRÁCE ZOO JIHLAVA NA VĚDECKOVÝZKUMNÉ ČINNOSTI CO-OPERATION ON SCIENCE AND RESEARCH ACTIVITIES

Mgr. Richard Viduna
vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

ODBORNÁ ZASEDÁNÍ

V pondělí 8. června 2020 se v naší zoologické zahradě opět uskutečnilo zasedání UCSZOO Komise zoologicko-legislativní, jejímž koordinátorem je jihlavský zoolog Richard Viduna. Hlavní náplní této akce byla finalizace konečného návrhu přiměřených nových podmínek pro chov vyjmenovaných taxonů šelem a lidoopů pro novou legislativní úpravu dokončovanou Ministerstvem zemědělství České republiky.

Kromě zasedání pořádaného v domácím prostředí se naši chovatelé a zoologové aktivně zapojili pouze do lednového zasedání UCSZOO Komise pro plazy a obojživelníky v Zoo Praha a únorového EAZA Population Management Workshop v Zoo Ostrava, protože většina dalších akcí unijních odborných komisí byla v tomto zvláštním roce v důsledku ochranných opatření proti šíření nemoci COVID-19 zrušena.

Stejný osud bohužel potkal i téměř všechny mezinárodní akce. Patrně nejvýznamnější evropská zoologická akce, výroční konference EAZA naplánovaná na přelom září a října 2020 do německého Lipska, byla nakonec realizována v omezeném rozsahu ve virtuální podobě pomocí online přenosů. Richard Viduna se jako koordinátor EEP pro klokánky králíkovité v polovině listopadu 2020 zúčastnil důležitého Regional Collection Plan Workshop EAZA Monotreme and Marsupial TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro ptakořitné a vačnatce, uspořádaného samozřejmě online.

CHOVNÉ PROGRAMY

Stále ještě jsou rozlišovány tři typy regionálních mezinárodních chovných programů a to evropský program pro ohrožený druh = EAZA ex-situ program (EEP), Evropská plemenná kniha (ESB) a osobou či TAGem monitorovaný taxon (MON-P x MON-TAG).

V roce 2020 jsme kromě chovatelské spolupráce v rámci všech výše uvedených typů programů přímo řídili EEP pro muntžaky malé (*Muntiacus reevesi*) prostřednictvím Jana Mengra, MON-P pro želvy tlustohrdlé (*Siebenrockiella crassicolis*) prostřednictvím Petry Škárkové, EEP pro kočky slaništní (*Leopardus geoffroyi*) a ESB pro krokodýly siamské (*Crocodylus siamensis*) prostřednictvím Jana Vašáka a EEP pro klokánky králíkovité (*Bettongia penicillata*) a MON-P pro morčata uruguayská (*Cavia magna*) a osináky africké (*Atherurus africanus*) prostřednictvím Richarda Viduny.

TERÉNNÍ VÝZKUM A DOBROVOLNICTVÍ NA ÚSEKU OCHRANY PŘÍRODY

Poprvé jsme se zapojili do pilotního lednového zimního mapování velkých šelem na Vysočině koordinovaného CHKO Žďárské vrchy a v rámci dvou doporučených tras jsme prošli slibné terény v blízkém okolí Javoříce. Pobytové znaky velkých šelem se nám, ani dalším mapovatelům, bohužel najít nepodařilo.

I letos však pokračovala naše tradiční spolupráce s CHKO Beskydy při zimním mapování velkých šelem, které proběhlo v polovině února. Hlavním účelem této tradiční letité akce je pátrání po pobytových znacích velkých šelem. Při vlastním pohybu v náročném horském terénu se však účastníci soustředí i na ostatní zvláště chráněné druhy živočichů (vydry, lesní kury, sovy,...). Tentokrát jsme ke spolupráci zlákali i kolegy ze Zoo Plzeň a Zoo Zlín a díky tomu dohromady dokázali projít osm doporučených tras. Byli jsme úspěšní a ze zájmových druhů jsme našli dvakrát stopy rysa ostrovida (*Lynx lynx*), jednou stopy vydry říční (*Lutra lutra*) a třikrát přímo pozorovali krkavce velkého (*Corvus corax*). Během této jednorázové akce se sice nikdy nepodařilo zachytit všechny velké šelmy, které v dané oblasti žijí, nicméně letošní nálezy potvrdily

Logo chovného programu EEP pro klokánky králíkovité (*Bettongia penicillata*) pro nás vytvořila Lucie Pešová ze Zoo Plzeň.

pro území CHKO Beskydy výskyt 12 rysů ostrovidů (*Lynx lynx*) a alespoň 3 vlky obecné (*Canis lupus*). Pobytové znaky medvěda hnědého (*Ursus arctos*) nebyly letos nalezeny.

část zkoumané stopní dráhy rysa ostrovida (*Lynx lynx*) na lokalitě v Moravskoslezských Beskydách

S kolegy ze Zoo Plzeň jsme v květnu a červnu 2020 opět opakovaně aktivně přispěli k monitoringu silně ohrožených chřástalů polních (*Crex crex*) v rámci Slavkovského lesa a širšího regionu Šumavy. Náročná je zejména často celonoční část monitoringu zaměřená na lokalizaci a případný odchyt, získání biometrických údajů a okroužkování tokajících samců. Po loňské neslavné sezóně se letošní rok dá označit za ještě tragičtější. Během šesti nocí strávených v terénu se nám podařilo lokalizovat devět jedinců, ale pouze dva ptáci nám skutečně prošli rukama. „Chřástali se nejvíce zdržují ve vyšší trávě, kde se cítí bezpečně, proto se na vytipované lokalitě

nejprve zjišťuje kvalita porostu a zda nedošlo k jeho posekání či ke zpsazení. Během dne samci zpravidla netokají, proto odchty probíhají v noci, kdy se ozývají výrazným voláním „cre – cre“. Poté co je pták zaslechnut, vyráží jeden z týmu „do pole“. Nezbytnou výbavou jsou holínky, často se jedná o podmáčené louky, přehrávač s nahrávkou chřástalí vokalizace k provokaci, lapací síťka a látkový pytlík, ve kterém může být chycený pták bezpečně přenášen. U vozidla proběhne fotodokumentace, změření, zvážení a kroužkování, případně odečet stávajícího kroužku. Po několika minutách je samec vypuštěn zpět do svého teritoria.“

Dalším projektem, který probíhá ve stejnou dobu, ale je řízený kolegou ze Zoo Dvůr Králové nad Labem, do kterého jsme se letos poprvé intenzivně zapojili je monitoring hus velkých (*Anser anser*). Cílem této aktivity je shromáždění dostupných informací o způsobu života těchto euroasijských hus. Odborníky nejvíce zajímá, jaká území využívají ptáci k hnízdění a výchově mladých a následně během migrace. Z dlouholetého výzkumu již vyplynulo, že za posledních 40 let došlo k výraznému posunu zimovišť na sever. Během pěti výjezdů jsme se v době husího přepeřování zapojili na řadě lokalit Tábořska, Přeloučska, Náměšťska a Mutěnicka do odchty a značení tam se zdržujících ptáků, kterých bylo dohromady několik desítek. „Po obhlédnutí husami obsazeného rybníka jsou na vhodném místě postaveny odchytové sítě, do kterých se následně část dobrovolníků pokouší ptáky natlačit a část se jim snaží zabránit je obejít. Některé ptáky se podaří odchytit přímo, ostatní jsou urychleně ohleduplně vyproštěni ze sítě a přemístěni do zastíněných stanů. V nich chvíli čekají na změření, zvážení, kroužkování nebo odečet, případně na límcování. Každý jedinec je také detailně vyfocen a poté vypuštěn zpět na vodu.“

kompletní chřástalí monitorovací tým prvního termínu ve Slavkovském lese

všichni jihlavští účastníci husího monitoringu s vedoucím akce, Michalem Podhrázkým ze Zoo Dvůr Králové nad Labem, na lokalitě na Přeloučsku

Na základě vzájemného porozumění jsme následně byli kolegou ze Zoo Dvůr Králové nad Labem přizváni i k srpnovému celostátnímu monitoringu labutí velkých (*Cygnus olor*). My jsme se přidali ke skupině nadšenců pokrývajících rozsáhlou oblast severozápadních Čech od Františkových Lázní až po Ústí nad Labem. Během manipulace se zvířaty se také zjišťuje i jejich celková kondice a případně jsou i ošetřena, nejčastěji jsou jim ze zobáku odstraňovány zapíchnuté rybářské háčky nebo z nohou odmotávány zapletené silonové vlasce. „Habitované labutě zvyklé na přítomnost lidí se po přilákání ke břehu chytají přímo do rukou, plaší a opatrnější zvířata podobně jako husy velké. Vždy se přírodovědci snaží odchytit a okroužkovat pokud možno celou rodinu, což při pozdějších odečtech přináší cenné informace ohledně disperze jejich jednotlivých členů, způsobu zimování a věku dožití. Některé dospělé ptáky jsou také označeny plastovými odečítacími krčními límci, jejichž průměr odpovídá obvodu krku a jedince nijak neomezuje. Pouze když se labuť načepýří, tak to může vypadat, že ji límec škrtí, ale k tomu nikdy nedochází.“

KOMBINOVANÉ TRANSPORTY ZVÍŘAT

Loňský rok s řadou neustále se měnících cestovních restrikcí a uzávěr samozřejmě všem zoologickým zahradám značně zkomplikoval činnost i v oblasti plánovaných přesunů zvířat, které jsou však pro zodpovědnou chovatelskou činnost nezbytné. Ještě více proto na významu získali kombinované transporty, kdy ve spolupráci s ostatními chovatelskými institucemi realizujeme jednorázové pohyby většího počtu jedinců zpravidla mezi několika státy při vzájemném sdílení nutných

změřený a okroužkovaný chřástal polní (*Crex crex*) těsně před vypuštěním

vypuštění límcované husy velké (*Anser anser*)

detail kroužkování mladé labutě velké (*Cygnus olor*)

Odchycení sourozenci labutí velkých (*Cygnus olor*) čekají na kroužkování.

prase visajanské negroské (*Sus cebifrons negrinus*)

jihlavský samec ary hyacintového (*Anodorhynchus hyacinthinus*) během převozu do belgické Zoo Antverpy

nákladů všemi zúčastněnými. Z nejvýznamnějších akcí tohoto typu bych rád zmínil úvodní šestidenní německo-britsko-nizozemský transport z poloviny února 2020, při kterém jsme ze Skotska přivezli důležité jedince prasete visajanského negroského (*Sus cebifrons negrinus*) a chvostana bělolícího (*Pithecia pithecia*) doporučené nám koordinátory chovných programů a ihned po návratu se museli odebrat do ní desetidenní preventivní karantény. Po vynucené přestávce způsobené jarní vlnou šíření nemoci COVID-19 jsme navázali klidným pětidenním německo-rakouským transportem z poloviny července 2020, při kterém jsme převáželi například i takina čínské (*Budorcas taxicolor bedfordi*) a skupinu šestnácti komb ušatých (*Galago senegalensis*), a čtyřdenním německo-nizozemsko-belgicko-slovenským transportem z konce září 2020, v rámci něhož jsme si dovezli cennou chovnou samici prasete visajanského negroského (*Sus cebifrons negrinus*). Logisticky, technicky i fyzicky náročná byla zejména série navazujících listopadových akcí. Vše začalo šestidenním německo-nizozemsko-belgicko-polsko-slovenským transportem, v jehož rámci jsme převáželi dva ary hyacintové (*Anodorhynchus hyacinthinus*), čímž vznikly nové perspektivní páry těchto charismatických papoušků jak u nás, tak v Antverpách. Poté jsme vyrazili na sedmidenní německo-britsko-belgický transport, z něhož jsme se vrátili s celou britsko-německou chovnou skupinou gueréz běloramenných (*Colobus polykomos*), nelehce dostupným britským

samcem čáji obojkové (*Chauna torquata*) a vytouženým mladým samcem krokodýla siamského (*Crocodylus siamensis*). A téměř okamžitě po návratu jsme vyrazili na další úspěšně dokončený čtyřdenní německo-švýcarský transport, protože nás brněňští, ostravští a vratislavští kolegové požádali o převoz extrémně citlivých trnuch (*Plesiotrygon nana*). Hektický konec roku jsme ukončili vánočním německo-britsko-polským transportem, který byl plánován jako šestidenní, ale souhrou neočekávaných faktorů se nakonec protáhl dvojnásobně. Nicméně v jeho rámci jsme se přesvědčili, že i za podobných extrémních okolností dokážeme danou situaci s chladnou hlavou důstojně zvládnout. Britskou bratrskou smečku čtyř psů pralesních (*Speothos venaticus*) a chovnou skupinu klokanomyší spinifexových (*Notomys alexis*) jsme dovezli v pořádku. Konec dobrý, všechno dobré. Na úplný závěr bych si dovolil uvést shrnutí této dobrodružné cesty, tak jak ho sepsal kolega Michalem Kratochvíl. „Pár dní před letošními vánoci jsem kvůli blížícímu se silvestrovskému termínu Brexitu navzdory neradostnému celoevropskému stavu pandemie COVID-19 jako druhý řidič vyrazil společně s hlavním zoologem Richardem Vidunou na plánovaný transport zvířat do Německa a Spojeného království. Do anglické Zoo Chester jsme vyrazili 17. prosince 2020, zpátky jsme měli být 22. prosince 2020. První část transportu proběhla velmi dobře a poslední přepravovaná zvířata jsme po rychlé a v podstatě klidné cestě v Chesteru vykládali již během následujícího večera. Po nutné víkendové

přestávce jsme měli 21. prosince 2020 pokračovat zpět, nicméně kvůli obavám z šíření britské mutace koronaviru Francie, a následně i Belgie a Nizozemsko, bez varování neočekávaně od půlnoci 20. prosince 2020 na 48 hodin zcela uzavřely své hranice pro veškerou dopravu ze Spojeného království. Tyto dva dny jsme proto vyčkávali v Chesteru a shromažďovali dostupné informace k novým opatřením, bohužel v podstatě nikdo nic konkrétního nevěděl. Po důkladném zvážení všech rizik jsme přesto dopoledne 23. prosince 2020 s prvními naloženými zvířaty vyrazili pro další do Bristolu, Winchesteru, Hamertonu a Winghamu. Média se tou dobou již plnila děsivými zprávami, jak se na dálnicích před Doverem, na letišti v Manstonu a po celém hrabství Kent hromadí spousty kamionů, jejichž odjezd je zdržován. Protože jsme jako přepravci živých zvířat samozřejmě měli udělenou výjimku k prioritnímu vjezdu do doverského přístavu, tak jsme stále zůstávali relativně klidní. Nakládání v Hamertonu zkomplikovaly i lokální záplavy způsobené silnými přivalovými dešti, což nás významně zdrželo. K pobřeží jsme se přiblížili v brzkých ranních hodinách Štědrého dne, kdy nám už bylo jasné, že slavnostní večeri v kruhu svých blízkých letos rozhodně nestihneme. Přes řadu uzavírek, objížděk a kolon jsme se nakonec díky vstřícnosti a pomoci anglických policistů dostali po pár hodinách až na okraj centra Doveru. Město bylo ovšem zcela ucpané tisíci vozidly všech velikostí, od osobních automobilů, přes dodávky, autobusy až po kamiony, s pasažéry čekajícími na provedení nezbytných antigenních testů na COVID-19. Průjezd nebyl absolutně možný. Protože nebylo vůbec jasné, jak dlouho potrvá, než bude zcela ochromený Dover zprůjezdněn, tak jsme se rozhodli vydat zpět a nejcitlivější zvířata, vydru a ptáky, odvézt do původních zařízení. Znovu jsme se do Kentu vrátili až pozdě odpoledne, kdy již pomocné testování britskou armádou v přímo přístavu bylo z důvodu spotřebování dostupných testovacích sad ukončeno. Objeli jsme proto několik testovacích center v okolí a s ujištěním, že ráno budeme nakonec otestováni v nedalekém

Margate, se vypravili s dodávkou plnou zvířat hledat nocleh. Ovšem ani kouzlo vánoc nezafungovalo a po třech odmítnutích bylo jasné, že tuto magickou chladnou noc strávíme všichni společně v nastartované dodávce. O zvířata jsme se samozřejmě v mezích možností řádně postarali, nakrmili je a napojili. Podobně neplánovaně trávil Vánoce i několik tisíc dalších řidičů a cestujících z celé Evropy, kteří za Kanálem uvízli stejně jako my. Ráno 25. prosince 2020 jsme se po dvojím odložení otevření dostali spolu s dalšími čekajícími zájemci mezi prvními do testovacího centra, kde ovšem byly dostupné pouze PCR testy s vyhodnocením v řádu dní. Naštěstí do doverského přístavu v mezích dorazily dodávky dalších testovacích sad a antigenní samotestování tam bylo opět obnoveno. Nyní jsme už zkušeně vyrazili rovnou k přepravnímu terminálu s v podstatě volným průjezdem, protože vše již fungovalo, tak jak má. S lehce staženými žaludky jsme se před polednem konečně dočkali kýžených protokolů s negativními výsledky a poté se mohli nalodit na čekající trajekt. Kolem létající rackové, tereji a další mořští ptáci se s námi při klidné plavbě během prosluněného odpoledne symbolicky rozloučili. Vzhledem k probíhající vánočním svátkům a na ně navázaným provozním omezením jsme však další plánovaná vyzvednutí řady zvířat v Německu museli zrušit. Proto jsme pouze s krátkými zastávkami v Duisburgu a Plzni, spojenými s vykládáním a nakládáním přepravovaných zvířat, pokračovali do Jihlavy, kam jsme časně ráno 26. prosince 2020 skutečně v pořádku dorazili. Kolega poté ještě musel pokračovat do polské Zoo Vratislav, kde poslední ostrovní pasažéry vyložil během pozdního odpoledne. Z přepravovaných psů, lvíčka, klokanomyši, latamů, kachny a lžičáka, několika různých druhů želv, žab a bezobratlých, dorazili do svých cílových destinací v pořádku všichni kromě zhruba desítky dospělých jedinců smaragdových vos (Ampulex compressa). Tito blanokřídlí vzhledem ke své životní strategii směřované především k vlastní reprodukci ani přes veškerou naši snahu takto neočekávaně dlouhou cestu bohužel nepřežili.“

Značně neobvyklý pohled na zcela vyprázdněný trajekťový terminál v Doveru se nám naskytl při návratu z letošního posledního kombinovaného transportu.

SUMMARY

SPECIALIST MEETINGS

On Monday, 8 June 2020, our zoo hosted, once again, the meeting of the UCSZOO Animal Legislation Committee co-ordinated by Jihlava's animal curator Richard Viduna. In addition to the meetings held locally, our animal keepers and curators were actively involved only in the January meeting of the UCSZOO Reptile and Amphibian Committee held at Prague Zoo and the February EAZA Population Management Workshop at Ostrava Zoo, since most of the other Union specialist committee events were cancelled in this specific year as a result of protection measures to counter the spread of COVID-19. Unfortunately, almost all international events met the same fate. Richard Viduna attended, as the Brush-tailed Bettong EEP Coordinator, an important mid-November Regional Collection Plan Workshop of the EAZA Monotreme and Marsupial TAG – an international advisory group focused on these taxa. The event was naturally held as an online meeting.

BREEDING PROGRAMMES

In addition to co-operating in all of the respective breeding schemes, the zoo also managed the EEP for the Reeves muntjac (*Muntiacus reevesi*) through Jan Mengr, the species monitoring scheme (MON-P) for the black marsh turtle (*Siebenrockiella crassicolis*) through Petra Škárková, the EEP for the Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) and the ESB for the Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*) through Jan Vašák, and the EEP for the brush-tailed bettong (*Bettongia penicillata*) as well as species monitoring schemes for the greater guinea pig (*Cavia magna*) and the African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*) through Richard Viduna.

FIELD RESEARCH AND VOLUNTEERING IN THE FIELD OF CONSERVATION

For the first time ever, we took part in the January pilot winter sign and track survey on large carnivores in the Vysočina mountain range. Unfortunately, no signs of residence were found by us or by other survey participants. Co-operation nevertheless continued on surveying large carnivore distribution in winter which took place in mid February in the Beskydy Mountains. This time, we also encouraged colleagues from Pilsen Zoo and Zlín Zoo to co-operate; this joined effort made it possible to cover eight recommended routes. We were successful and found traces of the European lynx (*Lynx lynx*) in two cases and the Eurasian river otter (*Lutra lutra*) in one case; three times, there was a direct observation of the common raven (*Corvus corax*). Joined by colleagues from Pilsen, we actively contributed, once again, to the effort of monitoring the highly endangered corncrake (*Crex crex*) in the territory of Slavkovský les and greater region of the Šumava Mountains. After last year's not very successful season, this year is even more tragic. We managed to locate nine individuals during the six nights we spent in the field, but only two birds were actually handled by hand. Another project that takes place at the same time (but is managed by a colleague from Dvůr Králové nad Labem Zoo) in which we participated intensely for the first time in 2020 is one to monitor the greylag goose (*Anser anser*). During the five field trips – in the goose

moulting period – we took part in trapping and marking of birds present at numerous sites (regions of Tábor, Přebouč, Náměšť and Mutěnice) and counting a total of several dozens. Based on mutual understanding, we were subsequently invited by the Dvůr Králové nad Labem Zoo colleague to participate in the August national monitoring of the mute swan (*Cygnus olor*). Then we joined a group of enthusiasts covering the vast area of North-west Bohemia from Františkovy Lázně to Ústí nad Labem. Within a single four-day event, the group managed to trap or identify an incredible number of 192 birds.

COMBINED ANIMAL TRANSPORT OPERATIONS

Last year, the numerous ever-changing travel restrictions and closures, of course, made it much more difficult for all zoos to operate even in the field of planned animal transfers which are, however, essential for responsible animal management activities. For this reason, combined animal transport operations became even more important, when, in cooperation with other institutions, we carry out one-off movements of multiple individuals, usually between multiple states, sharing the necessary costs between all those involved. Out of the major events of this kind, I would like to begin by mentioning the opening event, a six-day operation of mid-February 2020 covering Germany, the UK and the Netherlands, as part of which we brought important individuals of the Negros warty pig (*Sus cebifrons negrinus*) and the white-faced saki (*Pithecia pithecia*) from Scotland, recommended by EEP coordinators. Immediately after our return, we had to undergo a 10-day preventive quarantine period. The series of events in November was particularly challenging in terms of logistics, technology and physical skills. It all began with a six-day transport operation covering Germany, the Netherlands, Belgium, Poland and Slovakia, where we moved two hyacinth macaws (*Anodorhynchus hyacinthinus*), forming new prospective pairs of these charismatic parrots in Jihlava as well as in Antwerp. Afterwards, we set out on a seven-day trip covering Germany, the UK and Belgium, from which we returned with an entire British-German breeding group of the king colobus (*Colobus polykomos*), a male of the southern screamer (*Chauna torquata*) – not a very easily accessible animal, coming from the UK, and the long hoped for young male of the Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*). Almost immediately after our return, we went on another successfully completed four-day trip covering Germany and Switzerland, because Brno, Ostrava and Wrocław colleagues asked us to transport an extremely sensitive species Black-tailed stingray (*Plesiotrygon nana*). We ended the tremendous end period of the year with a "Christmas season" operation covering Germany, the UK and Poland; planned as a six-day trip, it eventually extended for twice as much due to the interplay of unexpected factors. However, this last trip made it clear to everyone that, even under such extreme circumstances, we can manage the situation while staying cool-headed. The all-brother pack of four bush dogs (*Speothos venaticus*) and the breeding group of the spinifex hopping mouse (*Notomys alexis*) were both imported in a same and orderly manner.

Náš mapovací tým byl složený za zaměstnanců tří zoologických zahrad.

SPOLUPRÁCE S VFU BRNO NA PITVÁCH A VÝUCE KOMPARATIVNÍ ANATOMIE KADAVERŮ ZVÍŘAT ZE ZOO

COOPERATION WITH THE VETERINARY AND PHARMACEUTICAL UNIVERSITY BRNO ON POST-MORTEM EXAMS AND TEACHING COMPARATIVE ANATOMY USING ANIMAL CARCASSES FROM ZOOS

Již od roku 2016 externě spolupracujeme s Ústavem anatomie, histologie a embryologie Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně na občasných dodávkách některých zajímavých uhynulých živočichů z naší zoo. Dále také pomáháme zprostředkovat i získání některých kadaverů živočichů z jiných zoologických zahrad. Garantem a nejbližším spolupracovníkem při získávání kadaverů a jejich následné zpracování je MVDr. Martin Pyszkó, Ph.D. za výše jmenovaný ústav, po odborné patologické stránce pak MVDr. Lucia Frgelecová Ph.D. z Ústavu patologické morfologie a parazitologie. Jedná se o oboustranně výhodnou spolupráci, kdy my VFU poskytneme kadavery živočichů k pitvám a oni nám podají zpětnou vazbu týkající se zdravotního stavu zjištěného post mortem při pitvě. Kromě pitev a jejich foto a video dokumentace slouží uhynulá těla našich zvířat k výuce a vědeckému bádání a dále k následnému zpracování a zhotovení výukových a muzejních preparátů (osteologických, orgánových i histologických). Výukové preparáty jsou po svém zhotovení umístěny v tamním muzeu a použity každoročně při výuce studentů veterinárního lékařství, zaměřených na problematiku medicíny exotických a zájmových zvířat. V průběhu pitvy je pořizován bohatý audiovizuální a fotografický materiál dokumentující celý průběh pitvy. Tento je následně využíván při výuce, tvorbě skript a odborných publikací i tvorbě vědeckých článků. Zoologické zahrady díky této spolupráci nemusí platit za provedení odborné pitvy, ani likvidaci kadaveru. Také dostanou kompletní pitevni dokumentaci včetně jejího případného přeložení do angličtiny pro další použití (s nepatrně větší prodlevou než je tomu u standardních veterinárních ústavů). V neposlední řadě se tak zoologické zahrady samy spolupodílí na výchově a zlepšení edukace budoucích veterinárních lékařů, z nichž alespoň někteří mohou jednou přicházet do styku s léčbou exotických zvířat nejen v zoologických zahradách.

V roce 2019 proběhly formou této spolupráce pitvy tří zajímavých druhů živočichů, pocházející ze Zoo Jihlava. První byla pitva samice babirusy sulaweské (*Babryrousa celebensis*), která uhynula v Zoo Jihlava ve věku 18 let. Příčinou úhynu byl kromě vysokého věku i extrémně velký novotvar vyrůstající z pohlavních cest samice, který prakticky vyplňoval celou zadní polovinu břišní dutiny. I kvůli poměrně velké evoluční genetické vzdálenosti babirus (tribus Babryrousiní) od ostatních druhů prasat bylo

pro přítomné veterinární lékaře, studenty veterinárního lékařství i zoology nesmírně přínosné a zajímavé srovnání vnitřní stavby jednotlivých orgánů a morfologie babirusy.

Druhým případem byla pitva samice medvěda malajského (*Helarctos malayanus*). Ta pocházela z Vietnamu, kde se pravděpodobně narodila v roce 1987. Odtud putovala do Zoo Ústí nad Labem a do Jihlavy byla převezena v roce 1987, kde žila až do roku 2008. Svá poslední léta samice dožila v Zoo Hodonín, kde v roce 2019, tedy ve věku minimálně 32 let, uhynula. Tento nejmenší druh medvěda je zároveň nejprimitivnějším rodem a druhem celé podčeledi Ursinae, kam patří všichni medvědi, kromě pand a jihoamerických krátkohlavých medvědů. Proto bylo nesmírně zajímavé porovnat vnitřní stavbu i anatomické a fyziologické odlišnosti tohoto druhu medvěda od běžněji chovaných ostatních druhů medvědů. Příčina úhynu medvědice byl vysoký věk a s ním spojené obtíže – samice měla v ústní dutině pouze jeden zub v pokročilém stadiu eroze. Ostatní zuby chyběly a vzniklé dutiny byly „napadeny“ bakteriemi, které způsobily destrukci kostní tkáně v okolí i části hlavních a vedlejších nosních dutin na levé straně hlavy. Při následné osteopreparaci bylo zjištěno, že samici chyběla takřka celá přední levá čtvrtina lebky včetně očníce a jářmového oblouku.

Posledním zvířetem pitvaným na VFU v roce 2019 byla samice levharta perského (*Panthera pardus saxicolor*). Ta uhynula v pokročilém stadiu březosti, respektive v průběhu porodu. Příčinou úhynu byla sepe (otrava krve) způsobená bakteriemi z uhynulého plodu. V děloze byl pouze jeden absolutně velký plod, který svou velkou hlavou uvízl v porodních cestách samice. Po jeho „udušení“ došlo k autolýze plodu, hnilobnému zánětu dělohy a následně i k ruptuře její stěny s vytlitím obsahu dělohy do břišní dutiny matky. Ve spolupráci s VFU jsme již jednou levharta pitvali, avšak tento případ byl medicínsky zajímavější a ojedinělý.

V roce 2020 byl již delší dobu očekáván úhyn 21 letého samce žirafy severní nubijské (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*) v Zoo Ostrava. Ta přislíbila přenechání kadaveru a jeho následné zpracování a ponechání na VFU Brno. Samec trpěl nechutenstvím a v polovině září roku 2020 uhynul. I přes větší komplikace kvůli velikosti pitvaného kadaveru a následnému nouzovému řešení se podařilo patomorfolické vyšetření provést. Příčinou úhynu byly zejména takřka kompletně obroušené korunky molárů a premolárů v některých místech až na kořen a s tím spojená

žirafa nubijská (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*)
– obroušení korunky premolárů a molárů

žirafa nubijská (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*)
– část trávicího traktu

bolestivost doprovázená nechutenstvím, apatií, výrazným úbytkem na váze a s tím spojenou celkovou disbalancí fyziologických pochodů. Veškerá fotodokumentace, vybrané orgány, část kůže a následně zhotovená kostra bude sloužit k výuce komparativní anatomie a zoologie na VFU. Tímto děkujeme za pomoc Zoo Ostrava i jihlavské zoo.

Z výše zmíněných pitev umožněných díky výborné spolupráci se Zoo Jihlava, zastupovanou v této oblasti Martinem Maláčem, vznikly v roce 2019 následující články a výukové materiály:

Pyszko M., Horak O. (2019): Nečekaný nález při pitvě babirusy sulaweské (*Babirusa celebensis*). Cs.Biol.Spol Brno, listopad 2019.

Horak O., Pyszko M., Paral V. (2019): Případ napadení a usmrcení levharta cejlonského (*Panthera pardus kotiya*) - Anatomické aspekty. Cs.Biol.Spol Brno, listopad 2019.

Habova, M., Horak, O., Pyszko, M. (2019): Pitevní návody ze Srovnávací anatomie obratlovců. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, IVA VFU 2019FVL/1110/01, online skriptum, Brno 2019, 84 str.

Martin Maláč
tiskový mluvčí
Spokesman

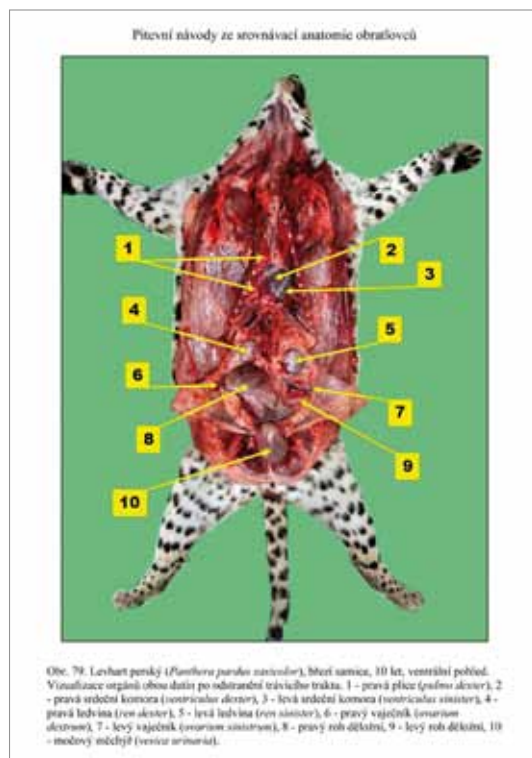
MVDr. Martin Pyszko, Ph.D.
odborný asistent
assistant professor

SUMMARY

Since 2016, we have been cooperating with the Department of Anatomy, Histology and Embryology of the Veterinary and Pharmaceutical University Brno in sourcing dead animals of special importance from Jihlava and other domestic zoos. This is a mutually beneficial cooperation, where zoos receive full post-mortem documentation while participating in improving the future veterinarians' knowledge of the anatomy of exotic animals that the zoos hold. The University, on the other hand, sources noteworthy specimens for their post-mortem practice, photo and video documentation relating to the animals to further their scientific research and, last but not least, to produce teaching and museum specimens, which they use in their teaching practice every year.

In 2019, this form of cooperation involved a post-mortem examination of a female babirusa, when a large tumour in the animal's reproductive pathways influenced the death, in addition to old age. Another 2019 examination involved a female Malayan sun bear that suffered massive inflammation of the mouth cavity and nasal cavities. Finally, the same year saw a post-mortem exam of a Persian leopard female, where the death was caused by sepsis from an excessively large foetus which had stuck in the female's birth canal during the delivery process.

In 2020, we conducted a pathomorphological examination of a Nubian giraffe passed to the University by Ostrava Zoo for that purpose. Despite the difficulties due to the size of the carcass, the examination was carried out in a joint effort to find the cause of the death which involved completely worn crowns of premolars and molars. The treated skeleton and some organs will be used for further practice of teaching future vets and will be located in the University's museum of anatomy.

ukázka z online script s fotografií pitvané samice levharta perského ze Zoo Jihlava

titulní strana online script
Pitevní návody ze Srovnávací anatomie obratlovců

MONITORING NETOPÝRŮ

BAT MONITORING

Martin Maláč
tiskový mluvčí
Spokesman

V roce 2020 jsme se podíleli na zimním monitoringu hibernujících netopýrů v rámci tří samostatných sčítacích akcí.

Monitoring netopýrů ve štolách v Přírodním parku Údolí Bílého potoka a štolách a jeskyních Lažánecko-Heroltickém krasu proběhlo 2. února 2020. Během něj bylo navštíveno 7 štol a 3 jeskyně s celkovým počtem 74 jedinců netopýrů a vrápenců v 7 druzích. V rámci těchto zimovišť je nejvýznamnějším i největším zimovištěm Štola u zeleného mostku v katastru obce Maršov s délkou 285 metrů, ve které loni hibernovalo 27 exemplářů 5 druhů.

Sčítání zimujících netopýrů v Tišnovském krasu na vrcholu kopce Květnice zahrnuje návštěvu tří přirozených jeskyní - Králový jeskyně s celkovou délkou přes 1 km, Tišnovské propasti hluboké 76 m a menší prostory Jeskyně pod křížem. Dále na Květnici počítáme netopýry i ve třech štolách po těžbě barytu. V roce 2020 dne 15. února, bylo ve všech tamních podzemních prostorech spočítáno 634 exemplářů netopýrů a vrápenců v 11 druzích. Tišnovský kras je důležitým zimovištěm zejména pro vrápence malé (*Rhinolophus hipposideros*), kteří mají v širším okolí i několik letních kolonií. Početnost tohoto druhu má však v Tišnově klesající tendenci i díky opakovaným návštěvám některých zimovišť kunou (*Martes sp.*). Pro netopýry brvité (*Myotis emarginatus*) je významným zimovištěm Králova jeskyně, neboť jich zde každoročně hibernuje kolem 100 exemplářů. Zajímavý je i výskyt na zimovištích málo častých druhů netopýrů jakými jsou netopýr dlouhouchý (*Plecotus austriacus*) a netopýr velkouchý (*Myotis bechsteinii*).

Netopýři ve střední části Moravského krasu – ve Křtinském a Josefovském údolí a v tamním největším zimovišti v jeskyni Býčí skála jsou pro velký počet a rozsah monitorovaných podzemních prostor počítáni při dvou denní akci. V 6 jeskyních Křtinského údolí je s největší velikostí i počtem zimujících netopýrů na prvním místě jeskyně Výpustek, kde v loňském roce zimovalo 266 netopýrů. Celkový počet zimujících netopýrů v tomto údolí činil 585 jedinců v 9 druzích. V Josefovském údolí jsou monitorovány tři jeskyně a čtyři štoly. V nich bylo zaznamenáno 183 jedinců letounů v překvapivě velké druhové pestrosti 11 druhů, přičemž jsme byli překvapeni na dvou navštívených lokalitách 5 hibernujícími jedinci netopýra velkouchého (*Myotis bechsteinii*). Jeskyně Býčí skála je jako jedno z největších zimovišť v ČR počítána druhý den zvlášť. V roce 2020 v ní hibernovalo 3552 jedinců celkem 13 druhů. Mezi pravidelně zde zimující druhy patří netopýr pobřežní (*Myotis dasycneme*), který zde v loňském roce hibernoval v počtu 5 jedinců a jenž patří k našim nejvzácnějším druhům netopýrů. Dlouhodobě největším zimovištěm v ČR je Býčí skála pro netopýry velké (*Myotis myotis*), kteří zde zimovali v počtu 2 129 jedinců. Pro tuto jeskyni jsou navíc typické obrovité agregace – klastery, těchto netopýrů o počtu

několika desítek i stovek exemplářů zimujících v přední, chladné části jeskyně. Významným zimovištěm je Býčí skála i pro vrápence malé (*Rhinolophus hipposideros*), jejichž početnost na zimovištích má stále vzrůstající tendenci a pro netopýry brvité (*Myotis emarginatus*).

V letním období jsme monitorovali 10 mateřských kolonií netopýrů v kraji Vysočina a na severovýchodu Jihomoravského kraje. Šest těchto kolonií se nachází na půdách kostelů a dvou far, zbylé čtyři kolonie se nacházejí v chatových osadách a jde o menší agregace netopýrů, kteří patří k druhům hledajícím úkryty ve šterbinách.

SUMMARY

In 2020, three separate winter events of monitoring bats took place at wintering sites. First, bats were counted around the town of Velká Bíteš and in the Lažánky-Heroltice karstic area, where 74 bats (seven species) were counted in minor caves and galleries. Then there was an event involving counting bats in the Tišnov karstic area, where bats hibernate in several large caves and galleries on the hill of Květnice. 634 bats of 11 species were counted here. Rather rare bat species wintering locally are of particular significance here – the grey big-eared bat (*Plecotus austriacus*) and the Bechstein's bat (*Myotis bechsteinii*). The last extensive monitoring operation was the counting of bats in the central part of the Moravian Karst in the valleys of Křtinské údolí and Josefovské údolí. There is also one of the largest bat wintering sites in the Czech Republic – the cave of Býčí skála, with 3,552 hibernating individuals of 13 species in 2020. It is one of the most important wintering locations for the greater mouse-eared bat (*Myotis myotis*); 2,129 individuals were spending winter at the site. In the summer season, we also monitored 10 summer colonies of bats.

netopýr velký (*Myotis myotis*), prostřední jedinec parazitovaný klíštětem netopýřím (*Eschatocephalus vespertilionis*), jedinec napravo s tzv. white-nose syndromem způsobeným houbou (*Pseudogymnoascus destructans*), Moravský kras

netopýr brvitý (*Myotis emarginatus*) – probuzený čistící se jedinec, napravo zimující netopýr velký (*Myotis myotis*), štoly pod Jelení cestou, Hrubý Jeseník

Netopýr dlouhouchý (*Plecotus austriacus*) je relativně vzácným druhem netopýra na zimovištích.

vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*), páření na zimovišti, jeskyně Býčí skála, Moravský kras

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA CAPITAL DEVELOPMENT AND MAINTENANCE

Prvořadým úkolem střediska údržby a výstavby je zabezpečení chodu zahrady po stránce technické a bezpečného provozu. Organizujeme v rámci bezpečnosti školení BOZP napříč celým spektrem zahrady. Referenční řidiči se účastní školení, kde se kladě důraz na vyjmenování nových záležitostí v oblasti provozu na silnicích.

Na jaře jsme se pustili do nové přípojky vody a položení kabelů NN pro visajánská prasátka. Nebylo to jednoduché, neboť práce probíhaly částečně i hlavním pěším koridorem za plného provozu. V prostoru budovy staré Modety jsme v souladu s ochranou životního prostředí a vodního hospodářství vybudovali systém sbírání dešťové vody do zakopané prefabrikované nádrže, do níž jsou svedeny svody ze střešního pláště budovy. V naší režii probíhala náročná oprava poruchy kanalizačního systému v prostoru hlavního vstupu. Vyměnili jsme řídicí jednotku automatických dveří u kaloňů. Dále jsme v expozici po mangustách provedli novou expozici pro lemury rákosové. Rovněž v rámci rekonstrukce jsme vyměnili roletová vrata a truhláři namontovali nové dřevěné pulty v bufetu Okawango. Sami jsme si provedli demolici ubikace pro prasátka pekari a ve výběhu jsme začali budovat novou expozici. Z důvodu budování nové expozice jsme řešili náhradní prostory pro prasátka (topení, osvětlení). Tygrům jsme do venkovního výběhu umístili bazén na vodu. Došlo i na rekonstrukci malého tropického pavilonu Escondido, kde jsme vybudovali nové topení a rozvody elektroinstalace včetně nasvětlení. Expozice se musela i výtvarně zdokonalit a dotvořit do nového kabátu. Provedli jsme také rekonstrukce expozice pro komby. Naši truhláři se podíleli na novém vybavení v ubikaci pro outloně včetně venkovního výběhu. U zeber ve venkovním výběhu přibyl nový dřevěný přístřešek. Provedlo se nové zastřešení venkovní expozice pro papoušky vedle tapirů. Vyměnilo se v těsném sousedství s areálem Modety u poníků dřevěné oplocení. Ve staré Modetě jsme se rozhodli vybudovat nové mrazicí a chladicí boxy a přípravnu krmiv, jež postupně nahradí staré boxy ze zásobovacího dvora, které se jeví jako nevhodné a složité udržitelné. V rámci zdokonalování venkovních výběhů jsme provedli novou expozici pro zimování brodivých ptáků a bahňáků. Pro zajištění topení v nové expozici pro prasátka pekari a změnu topného systému v Escondidu jsme provedli novou nízkotlakou přípojku plynu. Oddělení údržby se rovněž zapojilo do vybudování odstavných klecí pro kočky v areálu staré Modety. Pro středisko údržby jsme zakoupili malý nakladač Bobcat, bez tohoto nakladače si už nedokážeme stavební práce představit. Z těchto drobných záležitostí nemohu opomenout vybudování nové podlahy v předsíni zimoviště pro vodní ptactvo, úprava vodního příkopu pro kočkovité šelmy, úpravy pro pískovou filtraci pro tuleň a vydry, nový chodník k zimovišti vodních ptáků, nové ohradníky k ptačím voliérám, výřečkům, andulkám a majnám. Provedli jsme kompletní rekonstrukci střešního pláště truhlárny.

Z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že středisko výstavby a údržby ani v krizovém koronavirovém období nezhálo, snažíme se o lepší a dokonalejší služby pro naše návštěvníky. S ředitelem jsem našel společnou řeč v organizaci stavebních prací. V rámci úspor se do drobnějších oprav a rekonstrukcí pouštíme sami. Ovšem nezapomínáme ani na opravy a údržbu starších zařízení jako dřevěné výdřevy expozic, budky, boudy, opravy zábradlí, laviček, vyhlídek, palisád, skleněných výplní atd.

Tyto práce bychom nemohli realizovat bez našich kmenových zaměstnanců, středisko disponuje partou šikovných a pracovitých lidí, které jsem si z valné většiny vybral sám a jsem s jejich profesním přístupem k zadaným úkolům spokojen. Zabezpečujeme rovněž veškeré zásobování, dopravu a mechanizaci, údržbu strojového parku. Koordinujeme kompletní předprojektovou i projektovou přípravu včetně všech činností při výběrových řízeních a následných činnostech spojených s vydáním stavebních povolení a kolaudačních řízení. Práce se za rok 2020 provedlo opravdu dost a to i s ohledem na ekonomická opatření v koronavirovém období. Těšíme se na naše návštěvníky, kteří naše úsilí prověří a zhodnotí. Zahrada bez maminek kočárky, bez dětí a lidí, které naše zahrada přiláká, je poněkud smutná. Nezbývá než věřit, že letošní sezona proběhne bez velkých omezení ke spokojenosti všech.

Jiří Zita
vedoucí oddělení výstavby a údržby
Head of Development
and Maintenance Dpt.

nová ubikace pro pekari Wagnerovy (*Catagonus wagneri*)

zimní expozice brodivých ptáků a bahňáků

SUMMARY

The basic task of the department is making sure that the zoo is run as appropriate in terms of technology and safe operations. We organize staff training courses in OSH across the departments. In the spring, we started work to place new water mains and LV cables for the Negros warty pig facility. As part of the zoo's environmentally responsible water management, we built a system of trapping rainwater into a buried prefabricated tank in the old factory complex, now part of the zoo grounds; the tank serves as a recipient for rainwater running from the roof envelope of the building. There was also a challenging operation underway of repairing the sewer system in the area of the main entrance; everything went ahead under the direction of the zoo staff. The zoo personnel took down the Chacoan peccary facility and began building a new exhibit in the enclosure. The small tropical house of Escondido was also redesigned. New roofing was installed on the outdoor parrot exhibit placed next to the tapir house. A new wooden fence was set up in the close neighbourhood of the former Modeta factory. We also decided to build new freezing and cooling boxes. As part of enhancing outdoor enclosures, we completed a new exhibit for the wintering of storks and wading birds. To provide heating for the new Chacoan peccary exhibit and to change the heating system inside the Escondido house, we completed brand new low-pressure gas mains. We purchased a small skid-steer loader for the maintenance centre. We also completely refurbished the roof covering of the carpenter workshop. We would not be able to do all of the above without our primary staff. The maintenance centre has a bunch of skilled and hard-working people, most of whom I chose by myself and I am happy with their professional approach to the tasks assigned. There is nothing more left but to believe that the 2021 season will run without great limits to everyone's satisfaction.

ZAHRADNICKÁ ČINNOST HORTICULTURE

V letošním roce zahradníci vedle běžných zahradnických úkonů především spolupracovali s oddělením údržby na přípravách stavenišť nejrůznějších objektů tím, že se snažili zachovat nežádoucí vegetaci pro případné pozdější využití při konečných terénních úpravách. Také díky dlouhému období bez návštěvníků, zapříčiněnému koronavirovou nákazou, jsme se mohli ve větší míře věnovat generálním renovacím záhonů v tropickém pavilonu. Nešlo jen o to, že bychom měnili složení výsadeb, ale prováděli jsme kompletní výměnu substrátů včetně drenáží a to nejen ve velkých a rozměrných záhonech, ale i v menších, v betonovém interiéru pavilonu vytvořených, kapsách. Pro nové osazení byly použity některé původní rostliny, ale velkou měrou nám pomohly přebytky darované plzeňskou Zoologickou zahradou a pražskou Fata Morgánou. Větší rostliny jsme získali i od dárců z řad veřejnosti, jimž některé přesáhly svými rozměry bytové možnosti. Tímto tak děkujeme všem za poskytnutou pomoc, bez níž bychom nemohli tak velké zásahy v pavilonu vůbec provést.

V pavilonu, vzhledem k tomu, že zde volně pobíhají drápkaté opičky, nemůžeme používat žádné chemické prostředky na hubení hmyzích škůdců rostlin. Hmyz se do pavilonu dostává z venkovního prostředí při větrání, vstupními dveřmi apod. a nemalou částí je i krmný hmyz (cvrčci, švábi, sarančata) uniklý z terárií s plazy. Proto jsou zde volně vysazeni někteří hmyzožraví plazi, kteří nám nežádoucí hmyz pomáhají redukovat a zároveň neničí vysazené rostliny.

Nejmenším druhem, nejméně nápadným, ale o to hlasitějším především v nočních hodinách, je žabka bezblanka skleníková (*Eleutherodactylus planirostris*) žijící na Kubě a přilehlých karibských ostrovech. Dostala se k nám s rostlinami z pražské Fata Morgány, kterými byl pavilon osázen před svým otevřením v roce 2015. Žabky o velikosti 2 – 3 cm postrádají plovací blány, kladou vajíčka na vlhká místa a z nich se pak líhnou rovnou malé žabky. Návštěvníci je pro svou malou velikost nejspíše neuvidí, ale při nočních prohlídkách uslyší jejich překvapivě silné pískání. A že se jim v pavilonu daří, poznáme při rekonstrukcích nebo větších úpravách záhonů, kdy nacházíme žabky od novorozenců (3 – 5 mm) po dospělé. Dalším predátorem, který nám pomáhá udržet hmyz v rozumných mezích, jsou odchovaní samečci felsumy standingovy (*Phelsuma standingi*) původem z Madagaskaru. Dorůstají do velikosti až 26 cm, ale vzhledem ke svému zeleno-hnědému zbarvení je obtížné je ve vegetaci spatřit. Samečci jsou silně teritoriální a nelze je proto chovat společně v teráriích. Ve velkém prostoru pavilonu tak mají možnost k volnému pohybu bez vzájemného napadání. V nižších patrech vegetace a na podlahách je možné uvidět anolise šedého (*Anolis sagrei*) žijícího na Kubě a Bahamách, odkud se jako terarijní chovaneček rozšířil i do jižní části Severní Ameriky, na karibské ostrovy a dokonce až na Tchaj-wan v Asii. Dorůstá do velikosti kolem 20 cm, je šedohnědě zbarven a samci mají výrazně žlutooranžově zbarvený hrdelní vak.

Největším lovcem hmyzu v pavilonu je gekon obrovský (*Gekko gekko*) pocházející z Přední a Zadní Indie. Žije na skalách i na lidských obydlích a proto mu betonový interiérový pavilon, plný nejrůznějších škvr a zákoutí vyhovuje. Je především nočním lovcem a můžete v noci slyšet jeho hlas, podobný psímu štěkání.

Přesto, že téměř po celý rok panovala nejistota, zda a kdy bude zoologická zahrada otevřena pro veřejnost, bylo nutné udržovat ji jako v jiných letech. Deštivý rok nám dal podstatně více práce s udržováním schůdnosti nebezpečných přístupových cest k některým expozicím. Bylo nutné neustále doplňovat vyplavený materiál novým, po případě vracet starý na původní místa. Budeme muset do budoucna počítat s vydlážděním cest především ve svazích už jen proto, abychom zajistili větší bezpečnost návštěvníků. Velký přísun deštivých srážek zapříčinil, že téměř všechna zelená hmota získaná při údržbě ploch uvnitř zoo byla použita ke zkrmení chovanými zvířaty.

Doufáme, že příští rok již bude přívětivější co do návštěvnosti, aby bylo pro koho zahradu udržovat a velebit. Díky všem, kteří nám pomáhali a na shledanou!

Ing. Jiří Štorek
vedoucí zahradnického úseku
Head of Horticultural Dpt.

záhon v Tropickém pavilonu po renovaci

pohled na Asijský pavilon

SUMMARY

This year, in addition to the usual gardening tasks, the horticulture staff chiefly worked with the maintenance department to get a variety of sites ready for construction activity by trying to retain any unwanted vegetation for any later use in final landscaping operations. We were able to pay more attention to the general renewal of planting beds inside the Tropical House. The surplus donated by Pilsen Zoo and Prague's Fata Morgana botanical house helped us to a considerable extent. We also obtained rather large plants from public donors. We would like to thank everyone for the help they extended, without which we would not be able to have completed such big projects at the house at all. Inside the house insectivorous reptiles have been introduced to the open area to help reduce unwanted insects while not damaging the plants. Of these, the greenhouse frog (*Eleutherodactylus planirostris*), is the smallest species; however, the less conspicuous, the more loud it is, especially at night. The banded day gecko (*Phelsuma standingi*) is another predator species. Native to Madagascar, they grow up to 26 cm in size, but are difficult to see in the vegetation due to their green-brown colour. On the lower-lying vegetation floors and on the ground, the brown anole (*Anolis sagrei*) can be watched; native to Cuba and the Bahamas, it is about 20 cm in size, of greybrown colour. Males sport a markedly yellow-orange coloured throat sac. The biggest insect hunter inside the house is the Tokay gecko (*Gekko gekko*). Although there was uncertainty about whether and when the zoo would open to the public for almost all of the year, it had to be maintained as in other periods. A year full of rain challenged everyone much more in terms of seeking to keep unpaved access routes to some exhibits walkable. It was necessary to add fresh material all the time to replenish the old one washed away by rain, or, to return the old material to where it belonged.

Vydala Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace, 2020

Fotografie: Martin Hanzal (4, 7, 12, 13, 14, 19, 24, 26, 32, 40, 41, 42, 56, 57),
Pavla Jarošová (15, 17, 18), Aleš Kauer (30), Šárka Krčilová (41),
Simona Kubičková (9, 24, 25, 26, 29, 33, 34, 36), Kateřina Kucírková (34, 35),
Martin Maláč (2, 5, 23, 24, 27, 38, 42, 43, 45, 53, 55), Zuzana Pařízková (24, 28, 29),
Martin Pysko (53, 54), Kristýna Rothová (41), Petra Škárková (43), Jiří Štorek (57),
Radka Vaňková (15, 16), Richard Viduna (32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52),
Petr Zídek (34), Jiří Zita (56), Zoo Antverpy (38), Zoo Kazaň (37) a archiv Zoo Jihlava.

Grafika a DTP: Jan Morkus
Tisk: PROTISK Prchal s.r.o., Velké Meziříčí
Náklad: 500 ks

Texty neprošly jazykovou úpravou.

**ZOO
JIHLAVA**

**ZOOLOGICKÁ ZAHRADA JIHLAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic
Tel: +420 567 573 730
E-mail: info@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz